

ROSEP (2023-2025)

İzleme Ziyareti Raporları

Aile ve Toplum Hizmetleri
Genel Müdürlüğü
Sosyal Uyum Daire Başkanlığı

Giriş

Bilindiği üzere ülkemizde **Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgeleri ve Eylem Planlarının (ROSEP)** koordinasyon ve sekretaryası Bakanlığımız Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütülmektedir. Bu doğrultuda 2016 yılında Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi (2016-2021) I. Aşama Eylem Planı (2016-2018) ve II. Aşama Eylem Planı (2019-2021) yayımlanmıştır. Eğitim, İstihdam, Sağlık, Barınma, Sosyal Yardımlar ve Sosyal Hizmetler alanlarını kapsayan eylem planları 2021 yılı itibarıyla sona ermiştir.

Mezkûr belgenin geçerliliğinin sona ermesinin ardından yeni eylem planları için hazırlıklar başlamış, paydaş kurumlarla gerekli görüşmeler gerçekleştirilmiş ve bu doğrultuda **Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi (2023-2030) ve I. Aşama Eylem Planı (2023-2025); 21.01.2023 tarihinde Resmi Gazete’de** yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu belge; Eğitim, İstihdam, Sağlık, Barınma, Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler ve Genel Politika alanları olmak üzere altı temel politika alanında yer alan 34 eylemden oluşmaktadır. Ayrıca yeni belge ile birlikte “yerelleşme” hususuna özel bir ihtimam gösterilmiş ve bu doğrultuda Roman vatandaşların nüfuslarının yüksek olduğu 25 ilde bulunan Roman yoğunluklu mahallelerin tespiti yapılarak, bu mahallelerde uygulanmak üzere söz konusu 25 ile yerel eylem planları oluşturmaları için talimat verilmiştir.

Bahsi geçen eylem planında yer alan ve Genel Müdürlüğümüz sorumluluğunda bulunan eylemlerden biri de Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı illerdeki iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması amacıyla tematik izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmasına yöneliktir. Bu ziyaretler ile illerde kamu kurum/kuruluş ve Sivil Toplum Kuruluşu (STK) temsilcileri ile görüşerek ve ayrıca Roman yoğunluklu mahalleler ziyaret edilerek sorunların yerinde tespitini sağlamak, eylem planı kapsamında uygulanan faaliyetlerin izlemesini gerçekleştirmek ve iyi uygulama örnekleri konusunda bilgi edinmek amaçlanmaktadır. Bu kapsamda **Tekirdağ, Kırklareli, Ankara, Şanlıurfa, Gaziantep, İzmir, Manisa, Kocaeli, Yalova, Zonguldak ve Bolu** illerine izleme ziyaretleri gerçekleştirilmiş olup önümüzdeki dönemde söz konusu ziyaretlerin Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı diğer illerde de gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

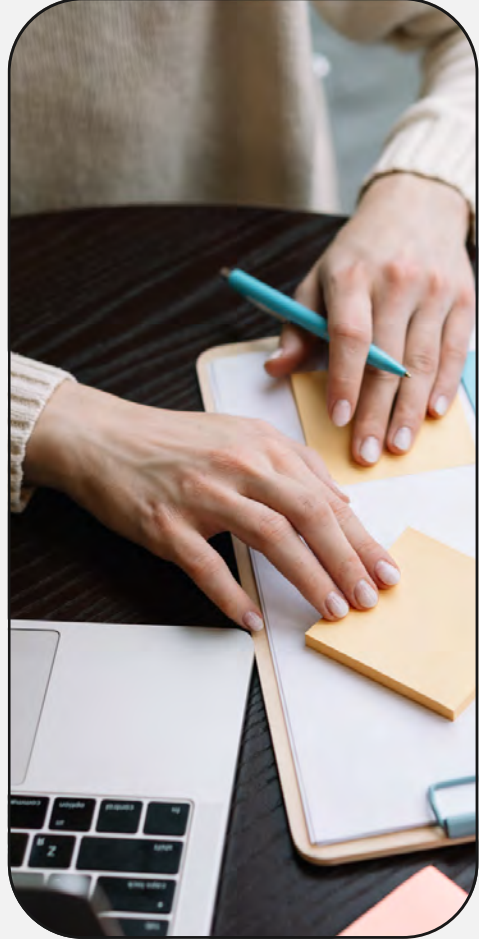

Metodoloji

Gerçekleştirilen ziyaretler kapsamında Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda sorumluluğu bulunan kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ile Roman vatandaşları temsilen ilgili STK'lar ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, illerde Roman yoğunluklu mahalleler de ziyaret edilerek sorunların tespitine yönelik hem gözlemler gerçekleştirilmiş hem de vatandaşlar ile temaslarda bulunulmuştur.

Söz konusu görüşmelerde odak grup çalışması tekniği uygulanmış olup ilgili temsilcilere; ROSEP kapsamındaki sorumlulukları, gerçekleştirilen/gerçekleştirilemeyen faaliyetler, önümüzdeki dönemler için planlanan proje ve iş birliği çalışmaları, Roman yoğunluklu mahallelerdeki mevcut durum ve demografik/sosyoekonomik veriler ile ilgili sorular sorulmuştur.

Raporlama Yöntemi

Hazırlanan raporlarda kurum temsilcileri ve STK'larla yapılan odak grup görüşmeleri ile, mahalle ve kuruluşlarda yapılan gözlemler neticesinde elde edilen notlar analiz edilerek sistematik bir değerlendirme içinde aktarılmıştır.

İzleme ziyaretleri öncesinde ilgili dönemlere ilişkin olarak illerden talep edilen ve ROSEP kapsamındaki eylemlere dair faaliyet raporu verileri, raporlara entegre edilerek, izleme ziyaretleri sırasında elde edilen ölçüm ve verilerle birlikte sunulmuştur.

Tekirdağ

TEKİRDAĞ

Tekirdağ İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Süleymanpaşa	Süleymanpaşa	Süleymanpaşa	Hayrabolu	Hayrabolu	Muratlı
Mahalle Adı	Aydoğdu	Gündoğdu	Zafer	Aydınevler	Kâhya	Kazım Dirik Turan
İlçe Adı	Çorlu	Malkara	Malkara	Saray	Saray	Şarköy
Mahalle Adı	Hıdırağa (Kore)	Hacievhat	Gazibey	Ayaspaşa	Çayla	Camikebir

Tekirdağ İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Tekirdağ Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

İzleme ziyareti 20-22 Kasım 2023 tarihlerinde gerçekleşmiştir. İlk olarak Tekirdağ Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ziyaret edilerek program başlanmıştır. Ziyaret kapsamında Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü, İl Müdür Yardımcısı ve ilgili alanda çalışan meslek elemanları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmede; ulusal ve yerel eylem planlarında yapılan faaliyetler, Roman yoğun nüfuslu mahallelerdeki genel sorun başlıkları, mevcut sorun ve sınırlılıklar, yapılması planlanan faaliyet, iş birliği ve proje çalışmalarının yanı sıra Roman yoğunluklu yerleşim yerleri ile ilgili demografik/sosyoekonomik veriler hakkında istişarelerde bulunulmuştur.

ROSEP (2023-2025) kapsamında sosyal hizmet alanında Tekirdağ ilinin, ziyaretin gerçekleştiği tarihte, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
Roman Vatandaşların Yoğun Yaşadığı Mahallelerde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Eğitimi Alan Kişi Sayısı	0
Mobil Ekipler Aracılığıyla Uygun Sosyal Hizmet Modeline Yönlendirilen Sokakta Çalıştırılan Roman Çocuk Sayısı/Rehberlik Hizmeti Sunulan Aile Sayısı	12
Roman Mahallelerine Yapılan Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) Ziyareti Sayısı	266
ASDEP Kapsamında Uygun Hizmetlere Yönlendirilen Hane Sayısı	190

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
Gerçekleştirilen “Kadının Güçlendirilmesi Semineri” Sayısı	0
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dijital Risklere Karşı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	181
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Farkındalık Oluşturmak Amacıyla Gerçekleştirilen Saha Ziyareti Sayısı	15
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	0
Roman Çocuk ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Roman Vatandaşlar Arasından Belirlenen Rol Model Sayısı	0
Roman Çocuk ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Düzenlenen Rol Model Buluşması Sayısı	0
Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısı (Erken Evlilik Modülü)	2
Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısına Katılan Kişi Sayısı (Erken Evlilik Modülü)	271
Roman Çocukların Ortaokul Sonrası Liseye Kayıt Olmaları İçin Ziyarete Bulunulan Aile Sayısı	0
Açılan Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Sayısı	1

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
SODAM'larda Açılan Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	30
SODAM'larda Açılan Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	365
SODAM'lar Bünyesinde Açılan Sergi Sayısı	1
Kurumsal Kapasitenin Artırılması Amacıyla Eğitim Alan SODAM Personeli Sayısı	0
SODAM Kurslarına Devam Eden Kursiyer Sayısı	312
8 Nisan Dünya Romanlar Günü İçin Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	27
8 Nisan Dünya Romanlar Günü İçin Gerçekleştirilen Etkinliklere Katılan Kişi Sayısı	12.151
Roman Vatandaşların Yoğun Olarak Yaşadığı Bölgelerde Düzenlenen Mahremiyet Eğitimi Sayısı	4
Roman Vatandaşların Yoğun Olarak Yaşadığı Bölgelerde Mahremiyet Konulu Dağıtılan Yazılı/Görsel Materyal Sayısı	0

İlde, ulusal eylem planı kapsamında Bakanlığımız İl Müdürlüğünün sorumlu olduğu faaliyet ve eylemlerde genel itibarıyla belirlenen hedeflere uygun çalışmaların gerçekleştiği gözlemlenmiş ancak Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri (TBM) başta olmak üzere eğitim alanında gerçekleşmesi öngörülen faaliyetler noktasında eksiklikler göze çarpmıştır. Genel Müdürlüğümüzce 2025 yılında düzenlenen TBM Formatör Eğitimi ile ildeki eğitimci eksikliği giderilmiştir.

Kurum amirleri ve personeline “**Roman mahallelerindeki genel sorun başlıkları**” ile ilgili bir soru yöneltmiştir. Bu soruya gelen başlıca cevaplar;

- **Madde bağımlılığı,**
- **Güvenlik kaynaklı oluşan problemler,**
- **Eğitim alanında Adrese Dayalı Kayıt Sisteminin oluşturduğu homojen yapı,**
- **Alınan sosyal yardımların adeta bir maaş olarak görülmesi ve bazen kötüye kullanılması gibi temel birkaç problem çevresinde kümelenmektedir.**

Ulusal ve yerel eylem planları kapsamında ilde, İl Sağlık Müdürlüğü başta olmak üzere paydaş kurumlarla olan iletişimin genel olarak iyi seviyede olduğu ve konu özelinde üst ve alt seviyede çalışma grupları oluşturulduğu ifade edilmiştir.

Bakanlığımız İl Müdürlüğü ile yapılan görüşmede çeşitli kurumsal sorun alanları ve sınırlılıklar da gündeme gelmiştir. Örneğin; Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Gençlik Merkezleri'nin genellikle üniversite öğrencileri odaklı çalıştığı, Roman çocuk/gençlere yönelik faaliyetler gerçekleştirmesinin de faydalı olabileceği dile getirilmiştir.

Ayrıca eğitim sistemi içerisinde okul tespitini belirleyen “**Adrese Dayalı Kayıt Sistemi**” modelinin Roman yoğunluklu mahallelerde homojen ve tek tip bir yapı oluşturduğu; bunun da sosyal uyum ve dolayısıyla eğitimdeki başarı oranını olumsuz yönde etkilediği ifade edilmiştir. İldeki üniversite bünyesinde de Romanlara yönelik çalışmalar gerçekleştirilmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir.

Kurumda gerçekleştirilen bir diğer görüşme, yapılması planlanan proje/faaliyet düşünceleri çerçevesinde gerçekleşmiştir. İl Müdürlüğümüzden alınan bilgiye göre önümüzdeki dönemde okula devam konusunda bir proje geliştirme düşüncelerinin olduğu bilgisi edinilmiştir. Ayrıca ilde, geçmiş dönemlerde belediye bünyesinde okul saati öncesinde kahvaltı, okul saati sonrasında ise gözetmen öğretmen uygulamasının gerçekleştirildiği ve bunun olumlu sonuçlarının görüldüğü aktarılmıştır.

Kurum amirlerine ildeki Roman nüfusun demografik/sosyoekonomik profilini ölçmeyi amaçlayan sorular da sorulmuştur. Bu doğrultuda Roman nüfus yoğunluklu mahallelerden ildeki en büyük iki mahalle olan **Aydoğdu mahallesinde yaklaşık 30.000 ve Hıdırağa (Kore) mahallesinde ise yaklaşık 12.000 Roman yaşadığı** bilgisi edinilmiştir. Yine Roman vatandaşların yoğun yaşadığı ilçelerden biri olan **Muratlı ilçesinde de 1.000 civarı Roman nüfusa** sahip hane olduğu aktarılmıştır. Bu yerleşim yerlerinde Roman vatandaşların genellikle kâğıt/atık toplayıcılığı, gündelik işlerle (temizlik, hamallık) uğraştıkları ancak yerel yönetimin de desteğiyle balıkçılıkla uğraşan Roman vatandaşların da olduğu bilgisi edinilmiştir. Ek olarak Hayrabolu ilçesinde de Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadıkları iki mahalle bulunduğu ifade edilmiş (Aydınevler, Kâhya), özellikle Kâhya mahallesinin merkezi konumda, az nüfuslu ve diğer vatandaşlarla daha bütünleşmiş bir mahalle olduğu vurgulanmıştır.

Ayrıca kurumda yapılan görüşmede, mahallelerin ayrıştırılması ve nüfusun ilde farklı yerlere dağılmasının birçok problemi azaltabileceği şeklinde öneriler sunulmuş, bu tür uygulamalar ile sahada daha önce olumlu sonuçlar edinildiği bilgisi paylaşılmıştır. Örneğin; İl Emniyet Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Çorlu ilçesinde evlilik birlikteliklerinin heterojen, dışa açık bir hale geldiği ve bunun sonucunda ise suç oranlarında azalma yaşandığı bilgisi aktarılmıştır.

Süleymanpaşa ilçesi Karadeniz mahallesinde yıllar önce TOKİ konutları inşa edilip Romanlara tahsis edildiği ve Roman vatandaşların günlük yaşam pratikleri ile konut yapısının uyuşmaması nedeniyle konutlarda istikrarlı bir iskân sağlanamadığı bilgisi edinilmiştir. Aktarılan bilgiye göre, yasal süre dolduktan sonra bazı Roman vatandaşların konutlarını sattıkları, bazılarının ise uyum konusunda sıkıntı çektikleri gözlemlenmiş, Roman vatandaşların bir kısmının kışın ısınma koşullarından dolayı söz konusu mahalledeki TOKİ konutlarında kalırken, yazın tekrar asıl mahallelerine (Aydoğdu) döndükleri aktarılmıştır.

Sonuç olarak gerçekleştirilen ziyarette; madde bağımlılığı başta olmak üzere, il genelinde Romanların yoğun yaşadığı mahallelerde bağımlılık ve ekonomik yoksunluk olduğu gözlemlenmiştir.

Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İzleme ziyaretinin ikinci gününde ilk olarak Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ziyaret edilmiştir. Ziyaret kapsamında şube müdürleri ve ilgili personelle görüşme gerçekleştirilmiştir.

ROSEP (2023-2025) kapsamında ziyaretin gerçekleştiği sırada eğitim alanında Tekirdağ ilinin ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
Nitelikli Eğitime Erişim İçin Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	31
Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	103

İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	94
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	59
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	1022
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	37
İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine Kayıt Yapılan Kişi Sayısı	98
İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden Belge Alan Kişi Sayısı	189
Eğitim ve Öğretimin Önemi Konusunda Ailelere Yönelik Yapılan Bilgilendirme ve Farkındalık Artırıcı Faaliyet Sayısı	52
Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı	75

Hem ziyaret öncesinde illerden ROSEP kapsamında istenen raporlardan hem de yapılan görüşmelerden anlaşıldığı kadarıyla Tekirdağ ilinde eğitim kapsamında eylem planındaki faaliyetlerin yerine getirildiği ve özellikle devam oranı konusunda yapılan takipler neticesinde ilerleme kaydedildiği görülmüştür.

Kurumdan edinilen bilgiye göre, okula devam etmeme konusunun sebeplerini gözlemlemek ve devam oranını artırabilmek amacıyla sade ve uygulanabilir bir ihtiyaç analizi tespiti gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen analizler sonucunda, ilde 8 ilçede bulunan 34 okulda toplam 4113 öğrenci olduğu ve bu öğrenciler arasında devam oranının temel eğitimde güncel olarak %75 seviyelerinde olduğu tespit edilmiştir. Kurum amirleri devam oranı düşük Roman öğrenciler özelinde ev ziyaretleri gerçekleştirdiklerini, öğrencileri okula çekmek için bazı okullarda sabah ikramları verdiklerini, halk eğitim kursları ile birlikte okullarda sanatsal, sportif yarışmalar/faaliyetler gerçekleştirdiklerini, okul gezilerine Roman öğrencilerin ücretsiz katılımlarını sağladıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca okula devam konusu özelinde bir izleme formu üzerinde çalışıldığı ve ildeki tüm okul müdürlerinin dâhil olduğu bir iletişim grubu üzerinden anlık veri paylaşımı ve takibi yaptıklarını belirtmişlerdir.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile gerçekleştirilen görüşme kapsamında kendilerine Roman yoğunluklu mahallelerde /okullarda gözlemledikleri genel sorun başlıkları sorulduğunda gelen başlıca cevaplar şu şekildedir;

- Okula devam oranlarının düşüklüğü,
- Madde bağımlılığı problemi,
- Erken yaşta evlilikler,
- Roman vatandaşların bir kısmının kendi aralarında gruplaşması ve gruplar arası yaşanan çatışmalar

temel sorun alanları olarak öne çıkmaktadır. Süleymanpaşa ve Çorlu ilçeleri başta olmak üzere madde bağımlılığı ve erken yaşta evliliklerin çocukların okula devamları konusunda problemler yarattığı belirtilmiştir. Hayrabolu gibi küçük ilçelerde madde bağımlılığı sorununun daha az olduğu ve ortaöğretime devam oranının en yüksek olduğu ilçe olarak da Hayrabolu'nun öne çıktığı gözlemlenmiştir.

“ Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile yapılan görüşmede de benzer açıklamaların yer aldığı göz önünde bulundurulacak olursa uyum ve entegrasyonun yüksek olduğu, heterojen yapıli bölgelerde madde bağımlılığı dâhil birçok sosyal problemin daha az görüldüğünü söylemek mümkündür. ”

Roman vatandaşların kendi aralarında gruplaşmaları ve bu gruplaşmaların düşmanlık, husumet derecesine gelmesi nedeniyle bazı velilerin çocuklarını okula gönderme hususunda çekimser davrandıkları dile getirilmiştir. Temel eğitimde okula devam noktasında her ne kadar il özelinde iyileşmeler gözlemlense de Roman yoğunluklu mahallelerde okula devam oranları hala problem olmaya devam etmektedir. Öyle ki İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgiye göre; ilde uygulanan eğitim ve danışmanlık tedbirlerinin yaklaşık %60'ı Roman öğrencileri kapsamaktadır.

Ayrıca Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nde de dile getirilen “Adrese Dayalı Kayıt Sistemi” nin yol açtığı olumsuzluğa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde de değinilmiştir. Söz konusu politikanın Roman vatandaşların sosyal uyumunu zorlaştırdığı dile getirilmiş olup maddi durumu iyi olan ailelerin çocuklarının eğitimi için Romanların yoğun yaşadığı bir mahalle olan Aydoğdu Mahallesinden Çiftlikönü Mahallesine göç ettikleri aktarılmıştır. Bu alandaki rehberlik hizmetlerinin önemi birçok kez dile getirilmiştir.

Süleymanpaşa ve Çorlu ilçeleri başta olmak üzere, Roman nüfus yoğunluğunun olduğu hemen her bölgede ortaöğretimde devam oranlarının düşük olduğu aktarılmıştır. Görüşmede, il genelinde ortaöğretime devam eden Roman öğrencilerin büyük oranının mesleki eğitim okullarına gittiği bilgisi de edinilmiştir.

Son olarak kurumda yapılan görüşmelerde **Roman çocuk/gençleri zanaat ve meslek odaklı alanlara yönlendirmenin** önemi üzerinde durulmuştur.

Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü

Ziyaretin ikinci gününde görüşmeler gerçekleştirilen bir diğer kurum ise Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü olmuştur. Ziyarete İl Sağlık Müdürü, Halk Sağlığı Başkanı ve ilgili personelle görüşülmüştür. İl ile ilgili genel gözlem sağlık hizmetlerinin rutin düzene oturduğu ve yapılan hizmetlerin Roman yoğunluklu mahallelerde de uygulanmakta olduğudur.

ROSEP (2023-2025) kapsamında sağlık alanında, ziyaretin gerçekleştiği tarihte, Tekirdağ ilinin ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
Sağlık Okuryazarlığı Eğitimi Verilen Kişi Sayısı	37
Sağlık Okuryazarlığının Artırılması Amacıyla Yapılan Saha Ziyareti Sayısı	98

Sağlık Okuryazarlığının Artırılması Amacıyla Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	189
Dezavantajlı Gruplara Daha Etkin Sağlık Hizmeti Sunulması Amacıyla Hizmet İçi Eğitim Verilen Sağlık Personeli Sayısı	52
Roman Vatandaşların Sağlık Kurum/Kuruluşlarına Erişimlerinin Değerlendirilmesi Amacıyla Uygulanan Anket Sayısı	75

İl Müdürlüğünün eylem planında bulunan sorumluluklarından sadece “dezavantajlı gruplara daha etkin sağlık hizmeti sunulması amacıyla sağlık personeline hizmet içi eğitim verilmesi” ve “Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirmesi amacıyla uygulanacak anket” faaliyeti noktasında eksiklikler göze çarpmaktadır. İl Müdürlüğünden alınan bilgiye göre; Sağlık Bakanlığı merkez teşkilatının yürüttüğü Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi (USES) üzerinden hizmet içi eğitim verileri konusunda destek alınabileceği, Roman vatandaşlara yönelik uygulanabilecek anketlerin ise yine Sağlık Bakanlığı merkez teşkilatı tarafından hazırlandıktan sonra uygulanabileceği belirtilmiştir.

ROSEP bünyesinde Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü tarafından il genelinde **11 ilçede 14 görevlinin bulunduğu** bilgisi verilmiştir. Bu kapsamda, sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla görsel materyal/broşürler dağıtılmıştır. Dağıtılan görsel materyallerin arasında kadına şiddete yönelik bilgilendirici broşürlerin de olduğu bilgisi edinilmiştir. Ayrıca sağlık okuryazarlığı kapsamında kişisel hijyene yönelik olarak da eğitimler gerçekleştirilmiş ve saha ziyaretleri yapılmıştır. Ancak eğitimlerde gruba yönelik (Romanlar) özelleştirilmeye gidilmediği ifade edilmiştir. Buna ek olarak, eylem planı kapsamında hem kendi içlerinde hem de diğer paydaş kurumlarla iletişimin iyi bir seviyede olduğu vurgulanmıştır.

İl Müdürlüğü ile gerçekleştirilen görüşmede Roman yoğunluklu mahallelerdeki genel sorun başlıklarının belirtilmesine yönelik bir soru yöneltilmiş olup gelen cevaplar şu şekilde olmuştur;

- Erken yaşta evlilik,
- Fiziksel koşulların yetersizliğinden ileri gelen sağlık, hijyen problemleri,
- Sosyoekonomik koşullardan kaynaklı olarak nitelikli gıdaya erişim ve yetersiz beslenme,
- Madde bağımlılığı

gibi maddeler ana sorun alanları olarak değerlendirilmiştir. Özellikle barınma alanındaki koşulların ve kalabalık aile yapısının, genç kızlarda kalabalık aileden kendini soyutlama arzusu şeklinde tezahür ettiği ve bu durumun da **erken yaşta evliliklere** yol açtığı dile getirilmiştir. Roman vatandaşların yaşadığı ekonomik yoksunluğun gıdaya erişim imkanlarını kısıtladığı, gıdaya yetersiz erişimin de belli kronik hastalıklarla ilintili olduğu ifade edilmiştir. Yine mahallelerde yaygın olarak görülen madde bağımlılığı probleminin okula devamsızlık oranlarını da yüksek oranda etkilediği, özellikle 1.2. ve 3. sınıfta okula devam eden çocukların 4. sınıfa geçmeleri ve ergenliğin de etkisiyle madde bağımlılığının daha sık görüldüğü belirtilmiştir. Bu yönüyle bağımlılık probleminin çok boyutlu bir problem olduğu görülmektedir. Bağımlılıkla mücadele alanında gerçekleşen her faaliyet diğer sosyal problemlerin de çözümüne katkı sunacaktır.

Ayrıca **anne ve bebek ölüm oranlarının düşük olduğu**, yaygın bir oranda sağlık sorunu ya da salgın durumu gözlenmediği ve son 10 yılda doğumlarda anne ölümüne rastlanmadığına da dikkat çekilmiştir.

Tekirdağ Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü

Ziyaretin ikinci gününde toplantı gerçekleştirilen bir diğer kurum Tekirdağ Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olmuştur. Burada kurum müdürleri ve ilgili personelle görüşülmüş ve ROSEP kapsamında yürütülen faaliyetlere yönelik kurum personelinin gerçekleştirdiği sunum dinlenmiştir.

ROSEP (2023-2025) kapsamında istihdam alanında, ziyaretin gerçekleştiği tarihte Tekirdağ ilinin ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kişi Sayısı	0
İşbaşı Eğitim Programlarına Katılan Kişi Sayısı	9
İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılan Kişi Sayısı	176
İl Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
İş Kulübü Eğitimlerinden Faydalanan Kişi Sayısı	12
Toplum Yararına Programlardan Faydalanan Kişi Sayısı	160
Bireysel İş ve Meslek Danışmanlığı Hizmeti Verilen Kişi Sayısı	120

İlgili kurumun eylem planı kapsamında sorumlu bulunduğu faaliyetlerden “mesleki eğitim kurslarına katılım sağlayan kişi sayısı” göstergesi “Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”te yapılan değişiklik nedeniyle uygulanamamış ve il eylem planı kapsamından çıkarılmıştır. Ayrıca iş garantili meslek kurslarının proje bazlı olarak uygulanabileceği ifade edilmiştir.

İşbaşı **Eğitim Programları ve İş Arama Becerileri Eğitimleri** gibi faaliyetlerin ise ilde uygulandığı görülmüştür. Ayrıca ilin yerel eylem planına ayrıca eklenmiş olan “**İş Kulübü Eğitimlerinden Faydalandırma**” ve “**Toplum Yararına Programlardan (TYP) Faydalandırma**” faaliyetlerinde de gerçekleşme oranı sırasıyla **%60 ve %266**’dır. Roman vatandaşların TYP’ye olan ilgisi hem illerdeki Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri hem de diğer kurumlar tarafından dile getirilen bir gerçek olmakla beraber İş Kulübü eğitimleri de genellikle kurumun, dezavantajlı gruplara yönelik olarak destek verdiği programlar olarak öne çıkmaktadır. İl Müdürlüğü ile gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde ROSEP faaliyetleri kapsamında **6 kişilik bir izleme - değerlendirme ekibi kurulduğu ve 2023 yılında Ocak - Kasım ayları arasında 160’ı TYP, 93’ü Açık İş kapsamında olmak üzere toplam 253 Roman vatandaşa** istihdam sağlandığı ifade edilmiştir.

İl Müdürlüğü ile gerçekleştirilen görüşmede Roman yoğunluklu mahallelerde istihdama yönelik genel sorun başlıklarının belirtilmesi ile ilişkin gerçekleştirilen görüşmede ise şu cevaplar alınmıştır;

- **İş görüşmelerine, mülakatlarına hazır durumda olmama**
- **Çalışma hayatında yaşanan süreksizlik, istikrarsızlık**
- **Eski hükümlü sayısının fazla olmasından kaynaklı olarak istihdam problemi**

şeklinde başlıklar öne çıkmaktadır.

Eski hükümlülere TYP’de kota uygulamasının getirilmesi önerisi ifade edilmiştir.

Mahallelerde bulunan genel sorunların yanı sıra diğer alanlarda çeşitli sınırlılıkların da mevcut olduğu dile getirilmiştir. Örneğin kurumun uyguladığı programlardan biri olan “İş Arama Becerileri Eğitimleri” konusunda **mevzuat sınırlılıkları** bulunduğu ve işverenlerde, Roman vatandaşların işe devamları noktasında **ön yargıların** bulunduğu da vurgulanmıştır.

İl Müdürü ile yapılan görüşmede, Tekirdağ’da Türkiye geneline oranla işsizlik seviyesinin düşük olduğu (%7.5), ilin sigortalı işe sahip olma oranında Türkiye üçüncüsü olduğu ve sanayi bölgesi olmasından ötürü iş alanlarının geniş olduğu bilgisi alınmıştır. Tüm il genelinde “Ne Eğitimde Ne İstihdamda” bulunan kişi sayısı 65.000 kişidir. Elimizde somut bir veri olmasa da bu oranın azımsanmayacak bir kısmını Roman vatandaşların oluşturduğu düşünülmektedir. İşsizlik oranının düşüklüğü ve iş alanlarının fazla olmasına rağmen Roman vatandaşlar özelinde istihdam konusunda sorunlar yaşanma sebebine ilişkin olarak; **işe devam noktasında isteksizlik, mülakatlara niceliksel/niteliksel anlamda hazır olmama, eğitimlere katılım konusunda isteksizlik ve bazı işverenlerde mevcut bulunan önyargılar** gibi sebepler dile getirilmiştir. Özellikle iş görüşmeleri/mülakatlara hazır olamama noktasında kurumun bu noktada bir eğitim, yönlendirme yapması gerektiği istişare edilmiştir.

Tekirdağ İli Mahalle Ziyaretleri Aydoğdu Mahallesi Ziyareti

Aydoğdu Mahallesi Tekirdağ ilinde Roman vatandaşların en yoğun yaşadığı mahallelerden biridir. Mahalle şehir merkezine oldukça yakın bir konumda bulunmaktadır. Bu nedenle izleme ekibi ile mahalleyi ziyaret ederek mahalle sakinleri ve kanaat önderleri ile görüşülmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Mahalle ziyaretinde mahallenin önde gelen kişileri heyeti karşılamıştır. Öncelikle mahallenin fiziki şartlarının görülmesi ve gözlem yapılması amacıyla kısa bir mahalle turu yapılmıştır. Mahalle turu sırasında altyapı ve çarpık yapılaşma dikkat çekmiştir. Bununla birlikte yoğun bir şekilde hissedilen kömür kokusu ve çevre kirliliği de gözlemlenen diğer hususlar arasındadır.

Mahalle turunun ardından, mahallenin ortasında bulunan kıraathanede mahalle temsilcileri ile bir araya gelinmiştir. Mahalle temsilcileri, ekip tarafından kendilerine yöneltilen sorulara samimi ve doğrudan cevaplar vermişlerdir. Kurum ziyaretlerinde öne çıkan başlıklar kendilerine yöneltilmiştir.

Madde bağımlılığı konusunda mahalle temsilcileri de sorunu doğrular nitelikte konuşmakla birlikte bu sorunun **işsizlik sebebiyle** ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Halihazırda mahallede işsiz kimse kalmaması halinde bağımlılık gibi bir sorundan bahsedilemeyeceğini ifade etmişlerdir.

Bu noktada kendilerine yöneltilen Roman vatandaşların **düzenli işe sebat etmemeleri ve disiplinsiz davranışlarına** dair sorulan sorulara ise böyle bir durumun mahallenin genelinin sorunu olmadığını, mahallede düzenli olarak işlerine devam eden sakinler olduğunu ve asıl önemli olanın kendilerine bir iş sunulması olduğunu belirtmişlerdir. Ek olarak ise Roman mahallelerine dair **alternatif istihdam çözümleri** sunulmasının pozitif sonuçlar doğuracağını ifade etmişlerdir.

Eğitime devam konusunda ise, okulların **öğrencilere ders dışında ilave bir seçenek** oluşturması gerektiğini belirtmişlerdir. Mevcut düzen içerisinde okullarda öğrencileri çekebilecek, cazibe oluşturan müfredat dışı bir çalışmanın eksikliğini vurgulayan mahalle temsilcileri bu duruma bir çözüm getirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca, bu okullarda görev yapan **öğretmenlerin gönüllülük esasına dayalı**, öğrencilere birebir mentörlük yapacak, öğrenci ve velilerin hallerinden anlayacak kişilerden seçilmesinin gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Bu noktada öneri olarak ise Roman öğrencilerin mahallede sadece 4. sınıfa kadar kalmalarını, sonrasında daha **karma bir okula, taşınmalı sistem içerisinde devam etmelerini** savunmuşlardır. Buna gerekçe olarak ise bu yaştan itibaren öğrencilerin kötü örnekleri rol model almalarının başladığını, dolayısıyla iyi örnekleri rol model alabilmeleri adına mahalleden uzaklaşmalarının önemli olduğu ifade edilmiştir.

Tekirdağ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Ziyaretin üçüncü gününe Tekirdağ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ziyareti ile başlanmıştır. Toplantıda İl Müdürü ve ilgili personel yer almıştır.

ROSEP (2023-2025) kapsamında Genel Politikalar başlığı altında, ziyaretin gerçekleştiği tarihte Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın sorumluluğu altındaki faaliyetlerde Tekirdağ ilinin ulusal göstergelere katkısı aşağıdaki şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Tekirdağ İli Gerçekleşmesi
Kurulan Genç Ofis Sayısı	1
Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	1
Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	2
Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	8

İl Müdürü ile yapılan görüşmede, ilde Genç Ofisler bulunduğu ve bunların bir tanesinin de Roman vatandaşların yaşadığı yerlerden biri olan Karadeniz Mahallesi'nde konumlandığı belirtilmiştir. Söz konusu merkezde okul saatleri sonrasında sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yapıldığı aktarılmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin velilerini de çocuklarla birlikte Genç Ofislere çekebilmek amacıyla velilere yönelik pastacılık kursu da açıldığı bildirilmiştir. Ayrıca yine çocuklara yönelik olarak **Çanakkale gezisi** gerçekleştirilmiştir. İlgili personelden edinilen bilgiye göre; kursların saatleri, okul saatlerine göre düzenlendiğinden kurslara devam oranı iyi seviyededir. Ayrıca çocukların **en çok mandala, satranç gibi akıl ve zekâ oyunlarına** ilgili olduğu da aktarılmıştır.

Kurum il müdürüne, Roman yoğunluklu mahallelerde bulunan sorun alanları ve kurumsal sınırlılıklar ile ilgili soru yöneltildiğinde; çocukların okula devam oranlarının düşüklüğü ile ilgili bir cevap alınmış, ayrıca diğer ilçelerin birçoğunda Genç Ofislerin bulunmayışının da kurumsal anlamda bir sınırlılık teşkil ettiği bilgisi edinilmiştir. İlave olarak, gerçekleştirilen görüşmede geleceğe dönük planlama/projelere ilişkin bilgiler de edinilmiştir. Kurumun daha önce uyguladığı ve aynı, nakdi yardımda bulunmayı amaçlayan “**İlle de Roman Olsun Projesi**” benzeri bir projeyi tekrar hayata geçirmeyi arzu ettikleri dile getirilmiştir.

Tekirdağ Süleymanpaşa Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Ziyareti

Ziyaretin üçüncü gününde görüşme gerçekleştirilen kurumlardan birisi de Süleymanpaşa Sosyal Dayanışma Merkezi olmuştur. Bu ziyarette kurum koordinatörü ve kursiyerler ile görüşme gerçekleştirilmiş, merkezin faaliyetleri ile ilgili bilgi edinilmiştir.

ROSEP (2023-2025) kapsamında SODAM'lara ilişkin yer alan faaliyetler için Tekirdağ ilinin, ziyaretin gerçekleştirildiği tarihte, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

- Tekirdağ Süleymanpaşa Sosyal Dayanışma Merkezi'nde; Kuran-ı Kerim, kuaför, aşçılık, okuma - yazma ve dikiş kursları bulunmakta olup toplam **64 kursiyerin** bu kurslara katılım sağladığı bilgisi edinilmiştir.
- SODAM'lardaki kurslar için getirilen **teşvik ödemesinin artırılması** gerektiği ifade edilmiştir. Kişilerin günlük işlerden elde ettiği kazanca yakın bir kazanç elde etmedikçe bu kurslara katılmak istemedikleri söylenmiştir. Bu teşvik ödemesinden kişilerin sadece bir dönem faydalanabilmesi de kurslara devam oranını olumsuz etkilediği belirtilmiştir.
- SODAM'larda **kalıcı mesleklere yönelik kursların açılması** gerektiği ifade edilmiştir.
- SODAM'larda kursları tamamlayan kişiler, ilköğretim mezunu olma şartını yerine getiremedikleri ve ustalık belgesi alamadıkları için kendileri adına yer açamamaktadırlar. Kursiyerlerin istihdamlarına katkı sağlamak üzere bu kurslardan mezun olanlara ustalık belgesi verilmesi noktasında MEB'in bir istisnaya yer vermesinin faydalı olabileceği vurgulanmıştır.

SODAM'larda verilen halk eğitimlerinde **finansal okuryazarlık** konusunun önceliklendirilmesi amacıyla ilgili Genel Müdürlükle iletişim kurulması hususu karara bağlanmıştır. Ayrıca SODAM'larda uygulanmak üzere hazırlanan **eğitim paketinin içeriğinin yeniden gözden geçirilmesi** gerektiği de ifade edilmiştir.

Tekirdağ Sivil Toplum Kuruluşları ile Toplantı

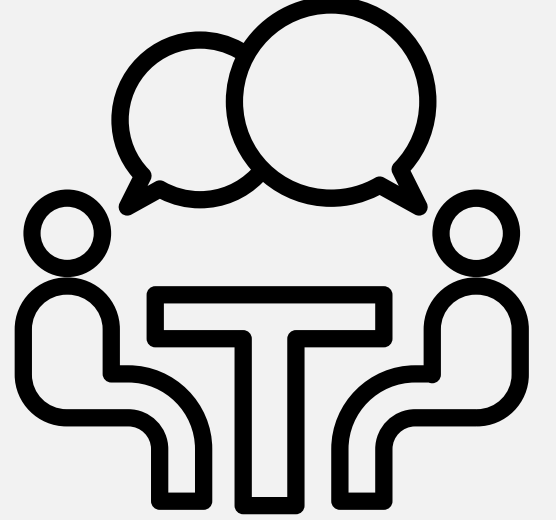

Ziyaretin üçüncü gününde, Tekirdağ'da Roman vatandaşlara yönelik faaliyet gösteren STK'lar ile bir araya gelinerek bir toplantı gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilen toplantıda Roman vatandaşların yaşadıkları sorunlar, yapılan çalışmalar, yapılması gerekenler hakkında istişarelerde bulunulmuştur. Toplantıya, **Tekirdağ Roman Dernekleri Federasyonu Başkanı'nın yanı sıra Süleymanpaşa, Hayrabolu, Muratlı ve Saray ilçelerinde faaliyet gösteren Roman STK temsilcileri de** katılım sağlamıştır.

Gerçekleştirilen toplantıda öne çıkan başlıklar şu şekilde özetlenebilir;

- Roman vatandaşların en büyük problemlerinden birinin istihdam edilme noktasında yaşandığı,
- Adrese dayalı kayıt sisteminin büyük bir problem oluşturduğunu, kendi jenerasyonlarının daha evvel karma okullarda okuduğunu ve toplumsal dışlamaya daha az maruz kaldıklarını; buna rağmen çocuklarının bu politikadan dolayı uyum ve dışlanma problemi yaşadıkları,
- Spora yönlendirmenin birçok problem ile başa çıkma ve kötü alışkanlıkları önleme noktasında önemli olduğu ancak ekonomik durumlar sebebiyle spor ile düzenli olarak ilgilenmenin kolay olmadığı,
- Eğitim alanı başta olmak üzere birçok alanda ayrımcılıkla karşı karşıya geldikleri, akademik başarı seviyesinin çok düşük olduğu, ortaöğretim seviyesinde okuma - yazma gibi temel becerilerde sorunlar yaşandığı,
- Madde bağımlılığının hemen hemen tüm Roman yoğunluklu mahallelerde artış gösterdiği ve bunun her anlamda Roman vatandaşlara büyük zarar verdiği,
- Roman koordinatörlerinin kapsamının genişletilip, ilçelerde de görevlendirme yapılması gerektiği,
- Kamu kurum ve kuruluşlarının ROSEP hakkında yeterli bilgisi olmadığı,
- Tarımsal faaliyetlerde bulunmak ve kooperatifleşmek istediklerini ama araziye sahip olmadıkları için Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıt olamadıkları,
- Hayrabolu ilçesi özelinde iş imkânlarının kısıtlı olduğu, Organize Sanayi Bölgesi'nin (OSB) küçük olduğu ve olan az sayıda işletmede de işverenlerin ön yargıları ve nitelik yoksunluğundan dolayı istihdam edilmediklerini; bu nedenle de Hayrabolu ilçesinde ikamet eden Roman vatandaşların bir kısmının Muratlı ve Çorlu gibi diğer ilçelerde çalıştıkları,

- Hayrabolu ilçesinde tarımsal faaliyetlerin yapılabilirdiği ve devlet desteğiyle tarım faaliyetleriyle uğraşmak ve kendi ayakları üzerinde durarak sosyal yardımlardan kurtulmak istedikleri,
- Hayrabolu ilçesinin belirli bölgelerinde hala çadırlarda yaşayan insanların olduğu,
- Yine Hayrabolu ilçesinde SODAM'ın mevcut olmadığı, kurulma çabalarının da kamu binası bulunamaması ve belediye, tüzel kişilerin destek vermemesi sebebiyle sonuçsuz kaldığı,
- Muratlı ilçesinde Roman çocukların eğitim gördüğü bir okula (Talatpaşa İlkokulu) yıkım kararı çıktığı için öğrencilerin farklı bir okula naklinin planlandığı ama nakil planlanan okuldaki öğrencilerin velilerinin çocuklarını, Roman çocuklarla birlikte aynı okula göndermek istemedikleri için Kaymakamlığa bu konuda dilekçe verdikleri ve bu yüzden de Roman çocukların okula kayıtlarının yaptırılmadığı,
- Yine Muratlı ilçesinde bir STK temsilcisinin endemik, tıbbi aromatik bitki tarımı yaptığını ve bu konuda teknik destek vermeye çalıştığını ancak kendisi gibi tarımla uğraşan Roman vatandaş sayısının artması gerektiği ve bu yüzden de Roman vatandaşların kalkınma vakıfları vasıtasıyla tarımsal anlamda kooperatifleşmesi gerektiğini ifade ederek kooperatifleşme ve alan tahsis anlamında destek verilmesi durumunda ihracata yönelik tarım yapma arzularının olduğu,
- Ayrıca Saray ilçesinde ciddi bir barınma problemi bulunduğu, ilçede bulunan Çayla Mahallesi'nde yaklaşık 170 hanenin çadırlarda yaşadığı ifade edilmiştir.

Kırklareli

Kırklareli İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Merkez	Merkez	Merkez	Merkez	Lüleburgaz	Lüleburgaz
Mahalle Adı	Yayla	Akalar	Doğu	Kocahıdır	Gündoğu	Barış
İlçe Adı	Lüleburgaz	Lüleburgaz	Babaeski	Babaeski	Vize	
Mahalle Adı	Güner	Özerler	Hacı Hasan	Gazi Osman Paşa	Namık Kemal	

Kırklareli İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Kırklareli Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Tekirdağ ziyareti tamamlandıktan sonra Kırklareli iline geçilmiş ve aynı gün ziyaretler başlamıştır. İzleme ziyareti 22-24 Kasım 2023 tarihlerinde gerçekleşmiştir. İlde ziyaret edilen ilk kurum Bakanlığımız İl Müdürlüğü olmuştur. Burada İl Müdürü, İl Müdür Yardımcısı ve ilgili personel ile görüşülüp bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Hem ziyaret öncesi gelen faaliyet raporları incelendiğinde hem de kurum temsilcileri ile görüşüldüğünde ildeki durumun İl Müdürlüğümüz faaliyetleri açısından gayet olumlu bir seviyede ilerlediği gözlemlenmiştir.

ROSEP (2023-2025) kapsamında sosyal hizmet alanında Kırklareli ilinin, ziyaretin gerçekleştiği tarihte, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
Roman Vatandaşların Yoğun Yaşadığı Mahallelerde TBM Eğitimi Alan Kişi Sayısı	930
Mobil Ekipler Aracılığıyla Uygun Sosyal Hizmet Modeline Yönlendirilen Sokakta Çalıştırılan Roman Çocuk Sayısı/Rehberlik Hizmeti Sunulan Aile Sayısı	15/7
Roman Mahallelerine Yapılan ASDEP Ziyareti Sayısı	2.558
ASDEP Kapsamında Uygun Hizmetlere Yönlendirilen Hane Sayısı	599
Gerçekleştirilen "Kadının Güçlendirilmesi Semineri" Sayısı	12

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti Ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dijital Risklere Karşı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	10
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti Ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Farkındalık Oluşturmak Amacıyla Gerçekleştirilen Saha Ziyareti Sayısı	0
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	0
Roman Çocuk ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Roman Vatandaşlar Arasından Belirlenen Rol Model Sayısı	6
Roman Çocuk ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Düzenlenen Rol Model Buluşması Sayısı	0
Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısına Katılan Kişi Sayısı (Erken Evlilik Modülü)	991
Roman Çocukların Ortaokul Sonrası Liseye Kayıt Olmaları İçin Ziyarete Bulunulan Aile Sayısı	10

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
Açılan SODAM Sayısı	6
SODAM'larda Açılan Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	138
SODAM'larda Açılan Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	1929
SODAM'lar Bünyesinde Açılan Sergi Sayısı	7
Kurumsal Kapasitenin Artırılması Amacıyla Eğitim Alan SODAM Personeli Sayısı	0
SODAM Kurslarına Devam Eden Kursiyer Sayısı	650
8 Nisan Dünya Romanlar Günü İçin Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	12
8 Nisan Dünya Romanlar Günü İçin Gerçekleştirilen Etkinliklere Katılan Kişi Sayısı	1.116
Roman Vatandaşların Yoğun Olarak Yaşadığı Bölgelerde Düzenlenen Mahremiyet Eğitimi Sayısı	4
Roman Vatandaşların Yoğun Olarak Yaşadığı Bölgelerde Mahremiyet Konulu Dağıtılan Yazılı/Görsel Materyal Sayısı	174

Özellikle Roman mahalleleri özelinde **2558 hanenin ASDEP kapsamında ziyaret edildiği** görülmüş ve ildeki Roman mahallelerindeki tüm hanelerin ziyaret edildiği bilgisi edinilmiştir.

İlde 4 tanesi Merkez ilçede (Yayla, Akalar, Doğu, Kocahıdır), 4 tanesi Lüleburgaz'da (Gündoğu, Barış, Güneş, Özerler), 2 tanesi Babaeski'de (Hacı Hasan, Gazi Osman Paşa) ve 1 tanesi de Vize (Namık Kemal) ilçesinde olmak üzere toplam 11 adet Roman nüfus yoğunluklu mahalle bulunmaktadır. Bu mahallelerdeki genel sorun başlıklarına göz atıldığında;

- Madde bağımlılığı
- Erken yaşta evlilik
- Okula devam oranı düşüklüğü
- Adrese dayalı kayıt sisteminin okullarda yarattığı problemler
- İşsizlik

gibi başlıkların öne çıktığı görülmektedir. Hemen her ilde ve kurumda mahalleler özelinde problemlerin çok benzer olduğu dikkat çekmiştir.

ROSEP İl Çalışma Grubu özelinde, **paydaş kurumlarla iş birliğinin iyi seviyede** olduğu ve uyum içinde çalışıldığı bilgisi aktarılmış olup Valilik bünyesinde görevlendirilen İl Roman Koordinatörü ile de uyum içinde çalışıldığı ve söz konusu koordinatörün eğitimlere, etkinliklere Roman vatandaşları getirme ve yer tahsisi konusunda faydalarının dokunduğu not edilmiştir. Ancak yine de Roman vatandaşların bir bölümünün aralarında yaşanan sorunlar nedeniyle koordinatörü kabullenmeleri noktasında problem yaşandığı da dile getirilmiştir.

İlde 2 tanesi merkez ilçede olmak üzere toplam **6 adet SODAM bulunduğu** ve Lüleburgaz ilçesindeki SODAM'lardan bir tanesine devam eden kursiyer sayısının çok az olduğu, diğerinin ise çok aktif olduğu dile getirilmiştir.

İl Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler neticesinde; hane ziyaretlerinde Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM) personelinin bulunmamasının, bağımlı bir bireyin ikamet ettiği ev ziyaretlerinde personel açısından problem yaratabildiği ve yine aynı şekilde mahallelerdeki güvenlik probleminden dolayı **hane ziyaretlerinde yer yer emniyet desteğine ihtiyaç duyulduğu** da dile getirilen bilgiler arasındadır.

Kurumda yapılan görüşmelerde yapılması gereken/planlan faaliyetler ve öneriler üzerinde de durulmuştur. Sosyal uyumu artırmak, okullara devamı teşvik etmek ve akademik başarıyı artırmak amacıyla, geçmişte uygulamada olan **“yatılı bölge okullarının”** tekrar politika gündemine alınmasının faydalı olabileceği dile getirilmiştir.

Rol model faktörünün Roman çocuklar/gençler için çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Rol model vurgusunun birçok kurumda benzer şekilde dile getirilmesi de bu konunun önemini göstermesi bakımından üzerinde durulması gereken bir husus olarak not edilmiştir.

İlde Covid 19 pandemi dönemine kadar başarıyla uygulandığı gözlemlenen ve üniversitelerin ilgili bölümlerinde (sosyal hizmet, çocuk gelişimi vs.) eğitim gören öğrencilerin, Roman bir ilkokul öğrencisiyle eşleştirilerek rehberlik/rol model yapmasını konu edinen **“Umutlu Yarınlar”** isimli projenin de tekrar gündeme alınıp devam ettirileceği dile getirilmiştir.

Kırklareli İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ziyaretin dördüncü gününe İl Milli Eğitim Müdürlüğü toplantısı ile başlanmıştır. Ziyarete İl Milli Eğitim Müdürü, Müdür Yardımcısı, ilgili şube müdürleri ve personel katılım sağlamıştır.

ROSEP (2023-2025) kapsamında eğitim alanında Kırklareli ilinin, ziyaretin gerçekleştiği tarihte ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
Nitelikli Eğitime Erişim İçin Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	111
Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	1054
İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	220
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Sanatsal Ve Sportif Faaliyet Sayısı	95
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Sanatsal Ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	1021
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Gezi Ve Sosyal Etkinlik Sayısı	86

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine Kayıt Yapılan Kişi Sayısı	121
İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden Belge Alan Kişi Sayısı	62
Eğitim ve Öğretimin Önemi Konusunda Ailelere Yönelik Yapılan Bilgilendirme Ve Farkındalık Artırıcı Faaliyet Sayısı	86
Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı	%80

Toplantıda öne çıkan hususlar şu şekildedir;

- Okullarda devamsızlığın azaltılmasına yönelik faaliyetler yürütüldüğü ifade edilmiştir.
- Vali Faik Üstün İlkokulu, tamamen Roman öğrencilerden oluşmaktadır.
- Vali ve Vali Yardımcısı başkanlığında kurum müdürü ve öğretmenler dâhil olmak üzere aile ziyaretleri düzenlenmektedir.
- Öğrencilerin saat kaçta gelirse gelsin okula alınmaları talimatı verilmiştir.
- Daha önceki yıllarda Valilik kararı ile okul giriş çıkış saatleri ileri alınmış fakat verim alınamamıştır.

Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü

Ziyaretin dördüncü gününde görüşme gerçekleştirilen kurumlardan biri de Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü olmuştur. İl Sağlık Müdürü ile gerçekleştirilen toplantıda; Eylem Planı kapsamında yapılanlar, yapılması planlananlar ve Roman vatandaşların sağlık alanındaki genel durumlarına ilişkin istişareler gerçekleştirilmiş olup İl Sağlık Müdürü tarafından faaliyetler odaklı bir sunum gerçekleştirilmiştir.

ROSEP (2023-2025) kapsamında sağlık alanında Kırklareli ilinin, ziyaretin gerçekleştiği tarihte ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
Sağlık Okuryazarlığı Eğitimi Verilen Kişi Sayısı	1887
Sağlık Okuryazarlığının Artırılması Amacıyla Yapılan Saha Ziyareti Sayısı	34
Sağlık Okuryazarlığının Artırılması Amacıyla Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	1516
Dezavantajlı Gruplara Daha Etkin Sağlık Hizmeti Sunulması Amacıyla Hizmet İçi Eğitim Verilen Sağlık Personeli Sayısı	65
Roman Vatandaşların Sağlık Kurum/Kuruluşlarına Erişimlerinin Değerlendirilmesi Amacıyla Uygulanan Anket Sayısı	0

Görüşmede öne çıkan hususlar şu şekildedir;

- **8 ilçede 369.000 nüfusun 53.000'inin Roman vatandaşlardan oluştuğu ifade edilmiştir.**
- Sağlıklı Hayat Merkezleri, Lüleburgaz ve Kırklareli merkez ilçede olmak üzere iki tanedir.
- Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde yaşayan herkes aynı statüde değerlendirilerek mahalle odaklı uygulamalar yapılmaktadır. Kişi eğer o mahallede yaşıyorsa aynı dezavantajlı duruma sahip olduğu düşünülmektedir.
- Okullarda öğrencilere; **beslenme ve hijyen eğitimi, ilkyardım eğitimi, sağlıklı beslenme eğitimi, ağız ve diş sağlığı eğitimi** gerçekleştirilmiş olup ayrıca öğrencilere işitme ve görme taramaları da yapılmıştır.
- Tüm bu eğitimlerin yanı sıra Roman nüfus yoğunluklu mahalle, okul ve SODAM'larda **akciğer kanserine yönelik farkındalık eğitimi, tüberküloz eğitimi, davranışsal bağımlılıkla mücadele eğitimleri ve ruh sağlığı eğitimleri** gibi birçok alanda eğitimler verilmiştir.

Kırklareli Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM)

İlgili tarihte ziyaret edilen bir diğer kurum da Merkez ilçede bulunan SODAM olmuştur. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nden edinilen bilgiye göre Merkez ilçede 2 adet SODAM bulunmakta olup bu kuruluşlardan bir tanesi görev yapan koordinatörün nitelikli ve donanımlı olmasından dolayı aktif ve iyi durumdadır. İzleme heyeti tarafından ziyaret edilen SODAM da bahsi geçen SODAM olmuştur. Ziyarete kurum koordinatörü ve kursiyerler ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2025) kapsamında SODAM'larla ilgili faaliyetlere Kırklareli ilinin ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Son 10 yılda SODAM kursiyerlerinden 127 kişi istihdama katılmış olup söz konusu merkezdeki kurs çeşitliliği de (dikiş nakış kursu, okuma yazma kursu, Kur'an kursu, kuaförlük kursu, spor, ahşap boyama kursu) muadili birçok SODAM'a göre çok daha fazladır. Ayrıca bazı kursiyerler yaptıkları ürünleri sosyal medya, internet aracılığıyla satıp bu ürünlerden gelir elde ettiklerini de dile getirmişlerdir. Söz konusu merkez; Roman nüfus yoğunluklu bir mahalle olan Yayla Mahallesi'nde Vali Faik Üstün İlkokulunun bahçesinde yer aldığından, öğrencileri okula bırakan veliler burada kurslarına devam edebilmektedir. Merkezin başarısında **kurum koordinatörünün başarısının büyük rol oynadığı** hem diğer kurum temsilcilerinden hem kursiyerlerden hem de edinilen gözlemlerden anlaşılmaktadır. Kursiyerlerin SODAM'a sadece kurs için gelmediklerini, herhangi bir sorun yaşadıklarında ya da yönlendirme ihtiyaçları olduğunda da koordinatörün kapısını çaldıkları ifade edilmiştir. Bahsi geçen koordinatörün 10 yıldır bu merkezde görev yaptığı da düşünüldüğünde Roman vatandaşlar üzerinde oluşturduğu güvenin de bu başarıda rol oynadığı anlaşılmaktadır. Ancak her merkezin koordinatörünün yeterli düzeyde olmadığı, kurumun işleyişini özümseyemediği ve Roman vatandaşlarla aynı bağ kuramadığı da bilinmekte olup bu problemin giderilmesi adına merkezlerde çalışan koordinatörlere SODAM'ın yapısı, işleyişi ve diğer sorun alanlarına ilişkin hizmet içi eğitimler planlanmasının faydalı olabileceği gündeme gelmiştir.

Kırklareli Umutlu Kadınlar Sosyal Girişimcilik ve Yaşam Merkezi

Valilik desteğiyle dış yatırım alarak da kurulan bu merkezlerde kadınların güçlendirilmesine yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Meslek kurslarına katılım sağlayarak kooperatifin üyesi olan kadınlar kooperatif bünyesinde kendi ürettikleri malzemeleri satarak hem kooperatif hem de kendilerine gelir sağlamaktadır. SODAM'da yürütülen bir meslek edindirme kursuna kaydolan bir Roman kadın katılımcı, kooperatif üyesi olarak faaliyet göstermektedir. Kooperatif bünyesinde yüklenilen işler SODAM ile iş birliğine gidilerek gerçekleştirilmekte ve ayrıca dönemsel iş birlikleri de gerçekleştirilmektedir. Mevcut uygulamanın Roman kadınları hedef alarak ülke genelinde yaygınlaştırılması ile Roman kadınların güçlendirilmesine katkı sunacağı değerlendirilmiştir.

Kırklareli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Ziyaretin son gününde görüşme gerçekleştirilen ilk kurum Kırklareli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olmuştur. Yapılan toplantıda İl Müdürü ile istişareler gerçekleştirilmiştir.

ROSEP (2023-2025) kapsamında istihdam alanında Kırklareli ilinin, ziyaret gerçekleştirildiği tarihte, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kişi Sayısı	1887
İşbaşı Eğitim Programlarına Katılan Kişi Sayısı	34
İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılan Kişi Sayısı	1516

Eylem Planı kapsamında yer alan mesleki eğitim kurslarına katılıma yönelik faaliyet, Tekirdağ'da olduğu gibi Yönetmelik değişikliğinden dolayı istihdam garantili olarak uygulanamamış olup istihdam garantisi olmaksızın düzenlenmiştir. ROSEP kapsamındaki diğer eylemler ve kurumun uyguladığı rutin işlerin Roman vatandaşlara yönelik de uygulanması anlamında herhangi bir aksaklık göze çarpmamıştır.

İl Müdürü ile gerçekleştirilen görüşmede; Romanların yoğun olduğu illerde özel politikalar geliştirilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Örneğin; TYP kapsamında asgari ücretin 1.5 katı kuralından vazgeçilip sosyal yardım alan kişilerin öncelikli hale getirilmesinin faydalı olabileceği, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ile birlikte çalışılıp kontenjanın da kolayca doldurulabileceği ifade edilmiştir.

Ayrıca Roman vatandaşlara **esnek çalışma imkânı verilmeden** sürekli istihdam edilmelerinin zor olduğu da belirtilmiştir. Daha önce, özel politika gerektiren gruplara yönelik bir uygulamanın bulunduğu ancak çeşitli sebeplerden dolayı uygulamadan kaldırıldığı aktarılmış, bu **uygulamanın tekrar gündeme gelmesinin** Roman vatandaşlar açısından da faydalı olacağı söylenmiştir. Görüşmede kooperatifleşmenin önemi üzerinde de durulmuştur. İl Müdürü ile yapılan görüşmede; **temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek doğrultusunda kurs açma** hakkına yönelik bir uygulama geliştirilmesinin fayda sağlayacağını da üzerinde durulmuştur.

Toplantıda Romanların istihdam konusunda yaşadıkları sorunların çok boyutlu olduğu, Roman vatandaşların bir kısmının günlük yaşam pratikleri nedeniyle mesai kavramına ayak uyduramadıkları ve belirli iş kolları için yeterli niteliğe sahip olamadıkları; ancak **işverenlerin bir kısmının da Romanlara karşı fazlasıyla ön yargılı yaklaştığı ve bu durumun ayrımcılığa yol açtığı** dile getirilmiştir.

Yapılan görüşmede olumlu örneklerin de üzerinde durulmuştur. Örneğin; **Lüleburgaz ilçesinde yer alan ve tekstil faaliyetleri yürüten bir fabrikanın toplam 837 çalışanının yaklaşık 500 tanesinin Roman vatandaşlardan oluştuğu** ve bu kişilerin işe istikrarlı bir biçimde devam ettiği not edilmiştir. Ayrıca Kırklareli merkezde İl Milli Eğitim Müdürlüğünde **görevlendirilen 81 TYP yararlanıcısının 50'sinin Roman vatandaşlardan olduğu** aktarılmıştır. İl Müdürü, ROSEP kapsamında verilen güncel “İş Arama Becerileri Eğitimleri” sayısının **301’e** ulaştığını da dile getirmiştir. Ziyaretten yaklaşık bir ay önce 180 olarak raporlanan bu verinin tüm hızıyla artarak devam etmesinin de fazlasıyla olumlu olduğu açıktır.

Kırklareli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Ziyaretin son gününde yapılan görüşmeler Kırklareli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile devam etmiştir. Toplantıda İl Müdürü ve ilgili personel ile diyaloglar gerçekleştirilmiştir. ROSEP (2023-2025) kapsamında genel politikalar alanında Kırklareli ilinin, ziyaret gerçekleştirildiği tarihte, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kırklareli İli Gerçekleşmesi
Kurulan Genç Ofis Sayısı	0
Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	0
Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	0
Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	0

İlgili Bakanlık özelinde ROSEP kapsamında göstergesi bulunan tüm faaliyetlerin kurgusu “Genç Ofisler” üzerinden planlandığından ve ilde henüz Genç Ofis bulunmadığından ziyaret öncesi tarafımıza ulaşan faaliyet raporunda ilin göstergelerinin tamamı sıfır olarak gözükmemektedir. Ancak ilde Genç Ofis bulunmamasına rağmen İl Müdürlüğü, Roman vatandaşlar özelinde çeşitli faaliyetler gerçekleştirmektedir.

İlde “**Mahallede maç var**” adında çeşitli yaş grubundan çocuklara futbol turnuvaları düzenlenmiştir. Gerçekleştirilen bu proje kapsamına Roman çocuklar da dâhil edilmiştir. Ayrıca yaklaşık yarısının Roman çocuklardan oluştuğu ifade edilen bir grubu Galatasaray ve Fenerbahçe gibi takımların tesislerine götürüp, söz konusu futbol kulüplerinin küçük yaş grubu takımlarıyla hazırlık maçları yaptırdıkları ifade edilmiştir.

İl Müdürü ile gerçekleştirilen görüşmede, ilde toplam **4 adet Gençlik Merkezi** bulunduğu ve bu merkezlerde çeşitli spor alanlarında kurslar (halter, futbol, çim hokeyi vb.) açıldığı ifade edilmiştir. Genel itibarıyla kurslara katılımların başlangıçta yüksek seviyede olduğu ancak daha sonra sayının azaldığı, istikrarlı bir durum yakalanamadığı vurgulanmıştır. Roman çocuk/gençlerin özellikle **halter ve futbol alanlarına yoğun ilgi** gösterdikleri ve bu alanlarda başarılar elde ettikleri özellikle belirtilmiştir. Hatta **halter kursunun tamamı Roman çocuklardan oluşmakta olup bir kız çocuğumuz 49 kg miniklerde Türkiye ikincisi** olmuştur. Söz konusu halter kursu için gönüllü bir kişi tarafından beslenme desteğinde bulunulduğu, ayrıca proje uygulanırken Kırklareli İl Emniyet Müdürlüğü’nün çocuklar için taşıt desteği sağladığı ancak proje bittikten sonra çocukların kendi imkânlarıyla kurslara ulaşım sağladığı aktarılmıştır.

Kırklareli Sivil Toplum Kuruluşları ile Toplantı

5 günlük izleme ziyaretlerinin son toplantısı Kırklareli ilinde Roman vatandaşlar odaklı çalışan Sivil Toplum Kuruluşları ile gerçekleştirilmiştir. Toplantıya; Kırklareli Roman Dernekleri Federasyonu Başkan ve Başkan Yardımcısı'nın yanı sıra, Lüleburgaz ve Babeski ilçelerinde faaliyet gösteren STK başkan ve temsilcileri de katılım sağlamıştır. Gerçekleştirilen toplantıda öne çıkan hususlar şu şekilde özetlenebilir;

- Roman vatandaşların temel sorun alanlarından birinin barınma şartları olduğu ve bu hususta ya ilgili makamlardan gerekli desteği alamadıkları ya da politik engellerle karşılaştıkları, ayrıca evin tapusu olmadan evlerdeki onarım, yapım vs. sıkıntıların giderilmediği ancak Roman vatandaşların birçoğunun da tapu sahibi olmadığı,
- Okullarda kahvaltı desteği verilmesinin çocukların okul devamları konusunda olumlu pekiştireç olarak rol oynadığı ve bu uygulamaların yaygınlaşarak devam etmesi gerektiği,
- Romanların yoğun olarak yaşadıkları Yayla Mahallesi'nde yer alan Vali Faik Üstün İlkokulu'nda görev yapan öğretmenlerden çok memnun olduklarını ve çocukların eğitim başarısında öğretmenlerin önemli rol oynadığı ve aynı zamanda SODAM ile okulun yan yana olmasının da faydalı olduğu,
- Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü personelinin mahallelerde bağımlılık başta olmak üzere bilgilendirici faaliyetlerini artırarak devam ettirmesi gerektiği,
- Mahallelerde etüt merkezleri açılmasının talep edildiği,
- En büyük sorunlardan birinin barınma şartlarından dolayı oluşan mahremiyet problemi olduğu,
- Birçok alanda ön yargı ve ayrımcılığa maruz kaldıkları,
- Roman yoğunluklu mahalle okullarında görev yapacak öğretmenlerin saha görevlilerinden Roman toplumunu anlamaya yönelik destek ya da hizmet içi eğitim almalarının faydalı olacağı,
- Roman toplumu içerisinde çıkan/çıkacak rol modellerin toplumu değiştirip, dönüştürme noktasında çok önemli bir faktör olduğu,

- İş hayatına uyum noktasında kendi toplumlarına da bir öz eleştiri yapıyor olmalarına rağmen belirli iş alanlarında esnek çalışma saatlerinin istihdama katılımı ve sürekliliği artıracağı,
- Lüleburgaz ilçesinde faaliyet gösteren bir STK Başkanı İçişleri Bakanlığı bünyesinde yürütülen bir proje kapsamında havuz oluşturularak (sadece aynı yardım kabul ediyorlar) yaklaşık 1200 ihtiyaç sahibine yemek desteği verdiklerini; aynı zamanda küçük çapta özel bir spor kulübü kurduklarını ve bu spor kulübüne devam eden çocuklara yemek, kahvaltı desteği verildiği,
- Yine Lüleburgaz ilçesinde faaliyet gösteren başka bir STK başkanı okula devam etmeyen çocuklara dernekte hem ders verildiği hem de bu çocuklardan oluşan bir mehteran takımı kurarak sosyal uyumlarını artırıcı faaliyetlerde bulunduklarını,
- Babaeski ilçesinde faaliyet göstermekte olan bir STK temsilcisi ise; derneklerini son yıllarda Roman mahallerinde artış gösteren bağımlılık sorunu ile mücadele etmeye yönelik olarak kurduklarını ve ailelere ziyaretlerde bulunarak manevi yönden onları desteklemeye çalıştıkları ifade edilmiştir.

Ankara

ANKARA

Ankara İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Altındağ	Altındağ	Mamak	Mamak	Mamak	Mamak
Mahalle Adı	Kale	Gültepe	Ege	Tepecik	Dostlar	Demirlibahçe
İlçe Adı	Sincan	Sincan	Sincan	Sincan	Sincan	Yenimahalle
Mahalle Adı	Fatih	Pınarbaşı	Malazgirt	Plevne	Ulubatlı Hasan	Yahyalar

Ankara İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Ankara Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

İzleme ziyareti 4 Ocak 2024 tarihinde gerçekleşmiştir. İzleme ziyaretine, Ankara Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ziyaret edilerek başlanmıştır. Ziyaret kapsamında Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdür Yardımcısı, Aile ve Toplum Hizmetleri Şube Müdürü ve ilgili alanda çalışan meslek elemanları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmede; ulusal ve yerel eylem planları kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler, Roman yoğun nüfuslu mahallelerdeki genel sorun başlıkları, mevcut sorun ve sınırlılıklar, yapılması planlanan faaliyet, iş birliği ve proje çalışmalarının yanı sıra Roman yoğunluklu yerleşim yerleri ile ilgili demografik/sosyoekonomik veriler hakkında istişarelerde bulunulmuştur.

ROSEP (2023-2025) kapsamında sosyal hizmet alanında Ankara ilinin, ziyaretin gerçekleştiği tarih itibarıyla, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Ankara İli Gerçekleşmesi
Roman Vatandaşların Yoğun Yaşadığı Mahallelerde TBM Eğitimi Alan Kişi Sayısı	İl bazında 3 Formatör ile 2497 kişiye TBM eğitimi verilmiş olup söz konusu ilçelerde de TBM eğitimi planlanmıştır.
Mobil Ekipler Aracılığıyla Uygun Sosyal Hizmet Modeline Yönlendirilen Sokakta Çalıştırılan Roman Çocuk Sayısı/Rehberlik Hizmeti Sunulan Aile Sayısı	55 çocuk 23 aile
Roman Mahallelerine Yapılan ASDEP Ziyareti Sayısı	3965 Ziyaret

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Ankara İli Gerçekleşmesi
ASDEP Kapsamında Uygun Hizmetlere Yönlendirilen Hane Sayısı	569
Gerçekleştirilen “Kadının Güçlendirilmesi Semineri” Sayısı	8 (106 kişi)
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dijital Risklere Karşı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	630
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Farkındalık Oluşturmak Amacıyla Gerçekleştirilen Saha Ziyareti Sayısı	2 okulda seminer 2 muhtar ziyareti 2 okul rehber öğretmeni görüşmesi
Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	172
Roman Çocuk ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Roman Vatandaşlar Arasından Belirlenen Rol Model Sayısı	4
Roman Çocuk ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Düzenlenen Rol Model Buluşması Sayısı	3
Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısı (Erken Evlilik Modülü)	17
Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısına Katılan Kişi Sayısı (Erken Evlilik Modülü)	273
Roman Çocukların Ortaokul Sonrası Liseye Kayıt Olmaları İçin Ziyarete Bulunulan Aile Sayısı	111

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Ankara İli Gerçekleşmesi
Açılan Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Sayısı	2
SODAM'larda Açılan Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	17
SODAM'larda Açılan Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	151
SODAM'lar Bünyesinde Açılan Sergi Sayısı	4
Kurumsal Kapasitenin Artırılması Amacıyla Eğitim Alan SODAM Personeli Sayısı	3
SODAM Kurslarına Devam Eden Kursiyer Sayısı	45
8 Nisan Dünya Romanlar Günü İçin Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	7
8 Nisan Dünya Romanlar Günü İçin Gerçekleştirilen Etkinliklere Katılan Kişi Sayısı	203
Roman Vatandaşların Yoğun Olarak Yaşadığı Bölgelerde Düzenlenen Mahremiyet Eğitimi Sayısı	24
Roman Vatandaşların Yoğun Olarak Yaşadığı Bölgelerde Mahremiyet Konulu Dağıtılan Yazılı/Görsel Materyal Sayısı	172

İlde, ulusal eylem planı kapsamında Bakanlığımız İl Müdürlüğünün sorumlu olduğu faaliyet ve eylemlerde genel itibarıyla belirlenen hedeflere uygun çalışmaların gerçekleştiği gözlemlenmiştir. Ankara ili yerel eylem planında oluşturulan göstergelerin sadece 2023 yılı sınırlı tutularak oluşturulduğu bilinmekte olup yetkililerle gelecek yıllara ilişkin gösterge belirleme noktasında istişareler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak ilin 2024 yılı ve devamı yıllar için yeni gösterge belirlemeden aynı göstergelerle devam edeceği bilgisi edinilmiştir.

İlde **Valilik** mekanizmasının Roman vatandaşlara yönelik olarak yürütülen hizmetler noktasında hassas ve sahiplenici bir pozisyonda olduğu ifade edilmiştir. Ek olarak, konu ile ilgilenen ve çalışma grubu toplantılarına katılım sağlayan Vali Yardımcısının **ilçe ve mahalle odaklı yaklaşımının**, eylem planının yerelleşmesi noktasında önemli olduğu söylenebilir. Bilindiği üzere, İçişleri Bakanlığı'na bağlı İller İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Roman Koordinasyon Merkezi kapsamında, Romanlar arasından seçilen kişiler illerde **Valilikler bünyesinde Roman koordinatörleri** olarak görevlendirilmektedir. İl Müdürlüğü ile yapılan görüşmede söz konusu görevlendirmenin Ankara ilinde henüz gerçekleşmediği, Roman vatandaşlar ile kamu arasında böyle bir aracı mekanizmanın faydalı olabileceği dile getirilmiştir. Her ne kadar ilde Roman Koordinatör mekanizması oluşturulmamış olsa da hem Bakanlığımız İl Müdürlüğü ile hem de diğer kurumlarla yapılan görüşme neticesinde kurumların **"Roman Hakları Derneği"** ile bu kapsamda bir iletişim ve işbirliği içinde olduğu ve kendisi ile birlikte çalıştıklarını söylemek mümkündür.

İl Müdürlüğümüzden aktarılan bilgiye göre hem paydaş kurumlar hem de STK'lar ile yürütülen iletişim ve birlikte çalışma kültürünün genel olarak iyi seviyede olduğu ancak bazı kurumlarla iletişim ve koordinasyon noktasında zaman zaman sıkıntı yaşandığı dile getirilmiştir.

İl Çalışma grubu toplantılarına paydaş kurumların katılımı genel olarak iyi seviyede olmakla beraber; bazı kurumların toplantılara katılım sağlayıp, istekli olmalarına rağmen yerel eylem planına yönelik yeni bir eylem / hizmet geliştirme noktasında sıkıntı yaşadıkları ifade edilmiştir. Örneğin; yerel eylem planında sorumluluğu bulunmayan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Altındağ ilçesi Kale Mahallesi'nde problemli bir okul yolu ve metruk binaların fazlalığı ile ilgili sorunların çözümü ile ilgilenmiş ancak söz konusu bölgenin sit alanı olmasından dolayı sorunun çözülemediği ifade edilmiştir.

Sorunların çözümü ve yerelleşme noktasında yerel yönetimler ile daha çok iş birliği yapılması gerektiğinin de üzerinde durulmuştur.

Son olarak İl Müdürlüğü ile yapılan görüşmede, ilde Balâ ve Sincan ilçelerinde SODAM açıldığı bilgisi edinilmiştir.

Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İzleme ziyareti kapsamında ziyaret edilen ikinci kurum Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü olmuştur. Ziyaret kapsamında şube müdürleri ve ilgili personelle görüşme gerçekleştirilmiştir.

ROSEP (2023-2025) kapsamında eğitim alanında Ankara ilinin, ziyaretin gerçekleştiği tarih itibariyle ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Ankara İli Gerçekleşmesi
Nitelikli Eğitime Erişim İçin Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	4.891
Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	102.759
İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	0
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	0
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	0

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Ankara İli Gerçekleşmesi
Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak İçin Düzenlenen Gezi Ve Sosyal Etkinlik Sayısı	0
İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine Kayıt Yapılan Kişi Sayısı	431.793
İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden Belge Alan Kişi Sayısı	369.702
Eğitim ve Öğretimin Önemi Konusunda Ailelere Yönelik Yapılan Bilgilendirme Ve Farkındalık Artırıcı Faaliyet Sayısı	0
Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı	1

Ek olarak, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile gerçekleştirilen görüşmede **eylem planının ihtiyaç doğrultusunda güncellenmesi** gerektiği, örneğin Destekleme ve Yetiştirme Kursu (DYK) ile ilgili eylemlerin fayda sağlamadığı da dile getirilmiştir.

Yapılan görüşmeler neticesinde ilgili personele aktarılan bilgiler ışığında yerelleşme ve mahalle odaklı veri noktasında personelde bulunan birtakım soru işaretlerinin giderildiği düşünülmektedir. Önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek raporlamaların gerçekleştirilen görüşmeler referans alınarak daha sağlıklı bir biçimde yapılabileceği ancak ROSEP kapsamında gerçekleştirilen raporlamanın 6 ayda bir olmak üzere yılda iki kere gerçekleştirilmesinin daha yerinde olacağı ifade edilmiştir.

Ankara İl Sağlık Müdürlüğü

İzleme ziyareti kapsamında görüşme gerçekleştirilen kurumlardan bir diğeri ise Ankara İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı olmuştur. Ziyarette, Halk Sağlığı Başkanı ve ilgili personelle görüşülmüştür. İl ile ilgili genel gözlem sağlık hizmetlerinin rutin düzene oturduğu ve yapılan hizmetlerin Roman yoğunluklu mahallelerde de uygulandığıdır.

ROSEP (2023-2025) kapsamında sağlık alanında Ankara ilinin, ziyaretin gerçekleştiği tarihte, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Ankara İli Gerçekleşmesi
Sağlık Okuryazarlığı Eğitimi Verilen Kişi Sayısı	18783
Sağlık Okuryazarlığının Artırılması Amacıyla Yapılan Saha Ziyareti Sayısı	56
Sağlık Okuryazarlığının Artırılması Amacıyla Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	4845

Dezavantajlı Gruplara Daha Etkin Sağlık Hizmeti Sunulması Amacıyla Hizmet İçi Eğitim Verilen Sağlık Personeli Sayısı	5
Roman Vatandaşların Sağlık Kurum/Kuruluşlarına Erişimlerinin Değerlendirilmesi Amacıyla Uygulanan Anket Sayısı	I.Aşama İl Eylem planında anket çalışmasının 2024 yılında yapılacağı belirtilmiştir.

İl Müdürlüğünün eylem planında bulunan sorumluluklarından sadece **“Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirmesi amacıyla uygulanacak anket”** faaliyeti noktasında eksiklik göze çarpmaktadır. Bu hususta edinilen bilgiye göre; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile iş birliği içerisinde oluşturulan **“Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması”** referans alınarak geniş çaplı bir anket tasarımı gerçekleştirilmiş olup söz konusu anketin 2024 yılı itibarıyla uygulanabileceği bildirilmiştir.

Kurum özelinde Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın ve yerelleşme kavramının özümsemişi, eylemlerin mahalle bazlı uygulandığı ve raporlandığı gözlemlenmiştir. Ayrıca mahalleler özelinde yapılan faaliyetler de yeri geldiğinde ihtiyaç odaklı bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Örneğin; Kale Mahallesi'nde ihtiyaca binaen **aşı taramaları** yaygınlaştırılmış ve mahallede kızamık vakaları görüldükten sonra bu mahalle odaklı çalışmalara daha fazla ağırlık verilmiştir.

İl Sağlık Müdürlüğü'nün, ilde periyodik olarak gerçekleştirilen İl Çalışma Grubu toplantılarına düzenli olarak katılım sağladığı ve katkı verdiği anlaşılmaktadır. Kurumun hem paydaş kamu kurumlarıyla iletişimi hem de sivil toplum kuruluşlarıyla olan ilişkilerinin iyi bir seviyede olduğunu ifade etmek mümkündür. İl Sağlık Müdürlüğünün, STK'lar ve kanaat önderleriyle yakın iş birliğinde çalışmalar yürüttüğü gözlemlenmiştir.

Son olarak Altındağ ve Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadıkları diğer ilçelerde bulunan **Sağlıklı Hayat Merkezleri'nin** Roman nüfus yoğunluklu mahallelere görece uzak olarak konumlanmasını bir dezavantaj olarak değerlendirmek mümkündür.

Ankara Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü

Ziyaret kapsamında görüşme gerçekleştirilen bir diğer kurum Ankara Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olmuştur. Burada kurum müdürü ve ilgili personelle görüşülmüş ve ROSEP kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere yönelik istişarelerde bulunulmuştur.

ROSEP (2023-2025) kapsamında istihdam alanında Ankara ilinin, ziyaret gerçekleştirildiği tarih itibarıyla, ulusal göstergelere katkısı şu şekilde raporlanmıştır:

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Ankara İli Gerçekleşmesi
Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kişi Sayısı	0
İşbaşı Eğitim Programlarına Katılan Kişi Sayısı	0
İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılan Kişi Sayısı	108

İlgili kurumun eylem planı kapsamında sorumlu bulunduğu faaliyetlerden “**mesleki eğitim kurslarına katılım sağlayan kişi sayısı**” göstergesi yukarıda da ifade edildiği üzere “Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”te gerçekleşen değişiklikten dolayı uygulanamamış ve il eylem planı kapsamından çıkarılmıştır. “**İşbaşı eğitim programlarına katılım sağlayan kişi sayısı**” göstergesi ise bu programın **meslek garantisi kapsamında çıkarılmasından dolayı** ilgi görmemiş ve söz konusu mahallelerde uygulanamamıştır. Bu iki gösterge haricinde eylem planı kapsamında yer alan “**iş arama becerileri eğitimlerine katılım sayısı**” noktasında ise Ocak - Eylül 2023 dönemi arasındaki raporlamada 30 olarak verilen gösterge sayısının, ziyaretin gerçekleştirildiği 04 Ocak 2024 tarihi itibarıyla **108’e ulaştığı** bilgisi edinilmiştir.

Söz konusu kurumda da İl Sağlık Müdürlüğü'nde olduğu gibi mahalle bazlı veri noktasının özümsemiği gözlemlenmiştir. Rapora yansıyan verilerin mahalle özelinde olduğunun tekrar üzerinde durulmuş ve teyit gerçekleştirilmiştir. Ancak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde de Sincan ilçesi başta olmak üzere nüfus ve yer değişimleri nedeniyle bazı bölgelerde **mahalle bilgilerinin güncellenmesi ihtiyacı** olduğu ifade edilmiştir.

İlgili personel ile yapılan görüşmede, verilen eğitimlerde kişilere ulaşma noktasında çeşitli kaynaklardan faydalandığı ifade edilmiştir. Örneğin; **Mamak ilçesinde Demirlibahçe Mahallesi Muhtarı** ile yakın temaslarda bulunulmuş ve muhtarın da destekleri sonucu hem eğitim yapılacak insanlarla buluşulabilmiş hem de yapılacak eğitimler için yer tahsisinde bulunulmuştur. Aynı zamanda diğer kurumlarda da ifade edildiği üzere **Roman Hakları Derneği** ile de iş birliği içinde bulunularak Roman mahallelerine ulaşma noktasında destek alınmıştır. Kurumlarla yapılan görüşmelerde dile getirilen bu minvaldeki örnekler sivil toplum, kanaat önderleri ve yerel yönetimlerin halk ile kamuyu buluşturma noktasında gördüğü arabulucu rolünün etkisini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Ayrıca yapılan görüşmelerde; işverenlerin bazılarında ön yargılar olduğu, ancak Roman vatandaşların bir kısmının gündelik yaşam pratiklerinin de istihdama katılım noktasında dezavantajlı bir durum yarattığı kurum yetkilileri tarafından ifade edilmiştir. Roman vatandaşların birçoğunun sosyal yardımlardan faydalandıkları bilinen bir gerçek olmakla birlikte aynı zamanda sigortasız, kayıt dışı olarak çeşitli meslekleri icra ettikleri de bilinmektedir. Roman vatandaşlar arasında eğitim düzeyinin de düşük seviyelerde olduğu düşünüldüğünde kayıtlı istihdama katılım sağlamak yerine mevcut durumunu sürdürmenin birçok vatandaş için daha pragmatik olduğunun da üzerinde durulmuştur. Ayrıca Roman vatandaşların meslek garantili programlar haricindeki programlara yeteri kadar ilgi göstermediği de kurum yetkilileri tarafından dile getirilen hususlar arasındadır. Bu noktada kurum personelinin dile getirdiği biçimiyle; **“Romanları eğitimlerin uzun vadede karşılığına, faydasına inandırmak gerek”** açıklamasının üzerinde durulması önem arz etmektedir.

Son olarak, Bakanlığımız tarafından daha önce gerçekleştirilen izleme ziyaretlerinde dile getirilen Çalışma ve İş Kurumu (İŞKUR) bünyesinde **özel gruplara yönelik olarak mevzuat değişikliklerine gidilmesinin faydalı olacağı** hususunun burada da dile getirilmesi dikkat çekicidir.

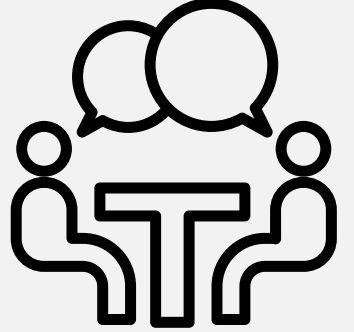

Ankara İli Mahalle Ziyaretleri Roman Hakları Derneği ile Toplantı ve Kale Mahallesi Ziyareti

İzleme ziyareti kapsamında son olarak Altındağ ilçesi Kale Mahallesi'nde bulunan ve Roman vatandaşlara yönelik faaliyetler gösteren **Roman Hakları Derneği** ziyaret edilmiştir. Ziyaret kapsamında Dernek Başkanı Yücel Tural ve ekip arkadaşları ile görüşülmüş, derneğin çocukların eğitim ve sosyal gelişim faaliyetlerini desteklemeye yönelik olarak oluşturulmuş olan **"Hayal Ev"** ziyaret edilmiştir.

Yapılan görüşmede, Ankara'da kamu ile Roman vatandaşlar arasında köprü rolü üstlenecek bir arabulucu pozisyonunun önemli olabileceği dile getirilmiştir. Valilikler bünyesinde oluşturulan ancak Ankara'da henüz görevlendirilmesi gerçekleştirilmemiş **"İl Roman Koordinatörü"** pozisyonunun da bu rolü üstlenebileceği üzerinde durulmuştur.

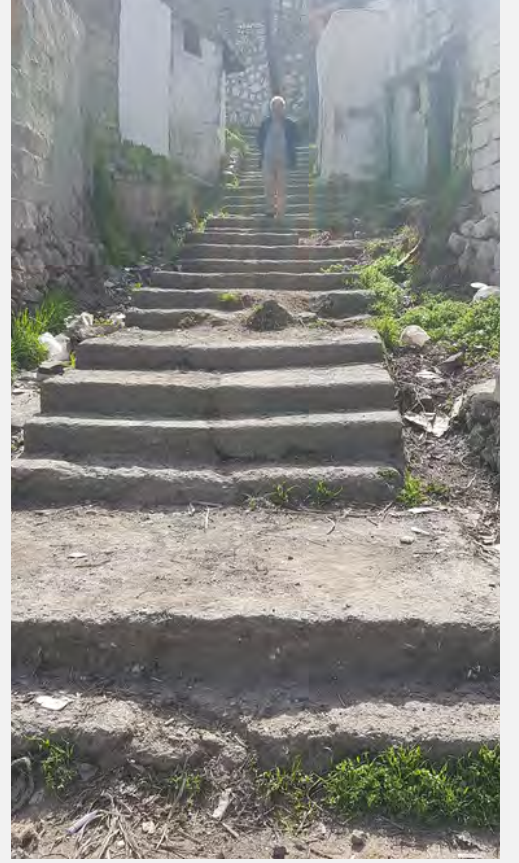

Kale Mahallesi başta olmak üzere Roman yoğunluklu mahallelerde birçok sorun alanı olsa da istihdam ve eğitim politika alanlarının önceliklendirilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Ayrıca özellikle bu alanlarda faaliyet gösteren **kamu kurumlarının Roman mahalleleri özelinde sahayla daha çok temas etmesi gerektiğinin** de altı çizilmiştir. Mahallede istihdama katılım çok düşük seviyelerde olduğu için özellikle okul çağındaki çocuklara rol model olabilecek kişilerin bulunmadığı ve **mahallede artan bağımlılık problemi** hasebiyle çocukların kendilerine rol model olarak bu kişileri seçebildiği aktarılmıştır. Dezavantajlı mahallelerde özellikle **rol model faktörünün** kritik öneme sahip olduğu ve belirli hususlarda fark yaratabileceği düşünüldüğünde bu konunun ayrıca üzerinde durulması gerektiği düşünülmektedir.

Eğitim alanında ise, mahallede bulunan Seymenler İlkokulu'nda yaklaşık 200 öğrenci olduğu, bunların hemen hemen yarısının Roman olduğu ve özellikle okula ulaşım sorunu nedeniyle okul devamının çok düşük seviyelerde olduğu dile getirilmiştir.

Mahalle ziyareti sırasında bahsi geçen okul incelenmiş ve gerçekten okul yolunun çocukların okula devam etmesine çok elverişsiz olduğu doğrudan gözlemlenmiştir. Okula ulaşmak için dik bir yokuşta yer alan yüzlerce kırık dökük merdivenden aşağı inilmesi gerekmektedir. Mevsim koşullarının normal seyrinde olduğu zamanlarda bile söz konusu yolu kullanmak tehlike yaratabilecekken özellikle kış şartlarında çocukların okula gidebilmesinin ne kadar zor olacağı açıktır. Ayrıca bahsi geçen yolun çevresinde sağlı sollu metruk binalar da yer almakta bu çevre bazen madde kullanımı ve satışı gerçekleştiren kişilerin uğrak noktası olabilmektedir. Tüm bu faktörler bir arada düşünüldüğünde çocukların okula düzenli devam etmesini beklemenin çok da gerçekçi olmayacağı açıktır.

Öğrenciler için bir diğer alternatif yol da çevre yolunu kullanmaktır. Ancak söz konusu yoldan okula ulaşım yürüyerek gidilemeyecek kadar uzaktır. Okulda 60 civarı öğrencinin bu noktada servis ihtiyacı olduğu bilgisi edinilmiştir. Ancak bu ihtiyaç henüz karşılanamamıştır. Mahalle ziyaretinde barınma, çevresel koşullar, istihdam ve bağımlılık gibi birçok sorun alanı olsa da çocukların okula devamı ile ilgili yukarıda belirtilen bu faktörlerin çözümünün öncelikli olarak ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

Dernek ile yapılan görüşmede, İl Çalışma Grubu'nda yer alan paydaş kamu kurum kuruluşları ile iyi bir iş birliği geliştirildiği de öğrenilmiştir. Ancak derneğin yerel yönetimlerle olan ilişkisinin zayıf olduğu ve bu durumdan memnun olunmadığı bilgisi de edinilmiştir. Roman vatandaşlara yönelik olarak yürütülen hizmetler noktasında yerel yönetimlerin rolünün çok önemli olduğunun üzerinde durulmuş ve **gerekirse kamu - STK bir arada yerel yönetimlerin ziyaret edilmesi gerektiği önerisi de sunulmuştur.**

Sonuç ve Öneriler

Roman mahallelerinde öne çıkan ve geçtiğimiz yıllara göre iyice artmış bulunan madde bağımlılığı probleminin hemen hemen herkes tarafından bilindiği ve akla gelen ilk sorun alanı olduğu gözden kaçırılmamalı ve bağımlılıkla mücadele alanına yönelik olarak paydaş kurumlarla iş birliği içerisinde ekstra önlemler alınmalıdır.

Eğitim alanında “**Adrese Dayalı Kayıt Sistemi**” politikasının Roman mahallelerinde bulunan okullarda tek tip bir yapıya sebebiyet verdiğini ve bu durumun da hem eğitimin kalitesini hem de Roman vatandaşlar ile toplumun geri kalanının uyumunu zorlaştırdığını söyleyebiliriz.

Üniversitelerin Roman vatandaşların yaşadıkları sorunlara ve Roman kültürüne daha fazla ilgi göstermesi ve kamu kurum kuruluşları ile üniversitelerin iş birliklerinin artması gerektiği düşünülmektedir.

Çocukların okula devamları noktasında **esnek okul saatleri, sabah kahvaltısı, okul sonrası etüt gibi uygulamaların** devamsızlığı azaltma noktasında faydalı olabileceği değerlendirilmektedir.

Barınma ve mahalle yapısı ile ilgili yaşanan problemlerin en temel sorun alanlarından biri olduğu dikkate alınmalı ancak yapılan/yapılması planlanan konutların, çevre düzenlemelerinin Romanların gündelik yaşam pratiklerine uygun olması gerektiği gözden kaçırılmamalıdır. Geçmişteki tecrübeler de göz önüne alındığında standart uygulamaların başarıya ulaşmadığı ve dolayısıyla da kaynak israfına yol açtığı görülmektedir.

Uyum ve entegrasyonun yüksek olduğu heterojen yapıya sahip bölgelerde madde bağımlılığı, suç oranları gibi birçok problemin daha düşük olduğu; okula devam ve istihdam oranlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Roman çocuk/gençleri zanaat, mesleki eğitim alanlarına yönlendirerek istihdama katılımlarının daha kolay hale getirilebileceği üzerinde durulmuştur.

Roman mahallelerinde yaygın olarak görülen sorun alanlarından bir diğerinin ise **erken yaşta evlilikler** olduğu bilinmektedir. Sosyoekonomik koşullarda yaşanacak iyileşmelerin yaşanan bu durumu azaltacağı düşünülmektedir. Zira barınma şartları ve kalabalık aile yapısının mahremiyet başta olmak üzere birçok anlamda ciddi problemler yaratmakta ve hem ekonomik koşullar hem de henüz reşit olmamış bireyin kendisini bu kalabalık ev ortamından kurtarma arzusu erken evlilik olgusuna sebep olan faktörlerin başında gelmektedir.

Mülakat / iş görüşmelerine hazır olamama, çalışılan işte istikrarsızlık, istihdam temelli eğitimlere katılım konusunda isteksizlik, işverenlerin önyargıları ve eski hükümlü sayısının Romanlar arasında fazla olması; Roman vatandaşların istihdama katılımlarında dezavantajlı durumlar oluşturmaktadır. Bu sorunların üstesinden gelmek için, hem Roman vatandaşlara yönelik eğitim / farkındalık faaliyetlerinin artırılması hem de işverenlere yönelik olarak kapsayıcı sosyal içerme eğitimleri düzenlenmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Yine istihdam anlamında Roman mahallelerine yönelik olarak alternatif politikalar geliştirmenin önemli olabileceği dile getirilmektedir.

Mevcut müfredatın dışında öğrencileri okula çekebilecek içeriklerin önemli olduğu, ayrıca Roman mahallelerinde bulunan okullarda görev yapacak **öğretmenlerin gönüllülüğü** yüksek, öğrencilere mentörlük yapabilecek kişilerden oluşmasının önemi de vurgulanmaktadır. Ayrıca, **rol model** kavramının öneminin her konuda olduğu gibi eğitim konusunda da çok önemli olduğu ve rol modellerin sayısının artırılması gerektiği düşünülmektedir.

SODAM'larda eğitim ve **kurs içeriklerinin tekrar gözden geçirilmesinin** faydalı olabileceği dile getirilmiş olup kalıcı istihdama yönelik kursların sayısının artırılmasının önemi vurgulanmıştır.

Ayrıca SODAM'lardan ustalık belgesi alınması için ilkokul mezuniyeti şartı bulunduğu, bu şartı sağlayamayan kadınların ustalık belgesi edinemedikleri için istihdama katılım noktasında sorun yaşadıklarına dikkat çekilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu konuda bir istisna uygulama geliştirmesinin bu problemi çözebileceği düşünülmektedir.

SODAM ziyaretlerinde SODAM'ların başarısının çok büyük oranda orada görev yapan koordinatöre bağlı olduğu gözlemlenmiş olup SODAM koordinatörlerinin daha dikkatle seçilerek görevlendirilmesi ve görev yapacak koordinatörlere hizmet içi eğitimler gerçekleştirilmesinin faydalı olabileceği değerlendirilmektedir.

Roman vatandaşlar ve STK temsilcileri ile yapılan görüşmelerde en dikkat çekici konunun **ayrımcılık** olduğu görülmektedir. Roman vatandaşlar istihdam alanı başta olmak üzere birçok alanda ayrımcılıkla karşı karşıya geldiklerini vurgulamaktadırlar. Ayrımcılık ve ön yargı konusunda adımlar atılması gerektiği ve hem kamu kurum kuruluşlarında görev alan personele hem de özel teşebbüslere yönelik olarak sosyal içerme temalı eğitimlerin yaygınlaştırılmasının önemli olduğu göze çarpmaktadır.

Ayrıca yaşanan barınma sorunlarının yanı sıra bazı bölgelerde hala **çadırlarda yaşamın devam ettiği** göz önünde bulundurulursa barınma probleminin görüldüğünden daha derin boyutları olduğunu söylemek mümkündür.

Roman vatandaşların özellikle istihdam anlamında **tarımsal üretim gerçekleştirmek, kooperatifleşmek noktasında istekleri** olduğunu ancak ekonomik koşullar ve araziye sahip olamama gibi durumlardan dolayı bu konuda engellerle karşılaştığı not edilmiştir. Bu anlamda rol model tespiti yapıp, kooperatifleşme noktasında çeşitli proje/politikalar geliştirilmesinin fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

Aynı zamanda Roman vatandaşlar ve STK'lar ile yapılan görüşmelerde hem yerel hem de ulusal boyutta **temsiliyetin ne kadar önemli** olduğu sıklıkla dile getirilmektedir.

Sosyal uyumu artırma ve akademik başarı / okula devam noktasında gelişme sağlanabilmesi anlamında **“yatılı bölge okullarının”** tekrar gündeme getirilmesinin önemi dile getirilmektedir.

İŞKUR temsilcileri ile yapılan görüşmelerde **Roman yoğunluklu mahalleler için özel mevzuat/politikaların ve belirli esnekliklerin uygulanması gerektiği**, istihdam anlamında yaşanan problemlerin ancak böyle çözülebileceğine değinilmiştir.

Ayrıca, istihdam özelinde üzerinde durulan hususlardan biri de; temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek doğrultusunda kurs açma hakkına yönelik bir uygulama geliştirilmesinin faydalı olacağı yönündedir.

Ziyaretlerde yerel yönetimlerin daha aktif katılımına yönelik vurgu dikkat çekicidir. Güncel Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nı kendisinden öncekilerden ayıran en önemli hususun yerelleşme boyutu olduğu düşünüldüğünde, yerel yönetimlerin dahiliyetinin önemi de daha anlaşılır bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca il özelinde mahalle bilgilerinin güncellenmesi de sık tekrar edilen bir durum olduğundan bir ihtiyaç olarak göze çarpmaktadır.

Bütün illerde bulunan Roman nüfusun yaşadığı problemler paralellik göstermekte olup (bağımlılık, okula devam, istihdam, barınma, fiziki koşullar) Altındağ ilçesinde konumlanan Ankara İli Altındağ ilçesi Kale Mahallesi özelinde Seymenler İlkokulu'na ulaşım noktasında yaşanan problem çocukların okula devamını olumsuz etkilemektedir.

Şanlıurfa

Şanlıurfa İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Mahalle Adı
Haliliye	Sancaktar
Haliliye	Kanberkiye

Şanlıurfa İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Şanlıurfa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

İzleme ziyareti 21-22 Ekim 2024 tarihlerinde gerçekleşmiştir. İzleme ziyaretine Şanlıurfa ili Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Ziyareti ile başlanmıştır. Ziyaret kapsamında kurum müdürü ve personeli ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler genel Roman politikaları hakkında toplantı katılımcılarının bilgilendirilmesi ile başlamıştır. Kurum müdürü, Şanlıurfa ilinde SODAM bulunmadığını, Roman vatandaşlara yönelik tüm çalışmaların ADEM bünyesinde gerçekleştirildiğini ifade etmiştir. Kurum ziyareti sırasında idareci ve personelin bölgede “Karaçi” olarak ifade edilen Domların ve Abdalların Roman gruplara dahil olduğuna ilişkin farkındalıklarının düşük olduğu görülmüştür. Bu husustan dolayı Romanlara yönelik çalışmaların kısıtlı olduğu fark edilmiştir. Yine bu durumla ilişkili olarak, eylem planı kapsamında Roman yoğun mahallelerde yaşayan Dom grupların ülkemizin batısındaki Roman gruplarla ilişkili olmadıklarını beyan etmeleri sebebiyle çalışmalarda aksaklıklar yaşandığı belirtilmiştir. Tüm bu beyanlara karşılık söz konusu mahallelerin sosyoekonomik durumlarının düşük olduğu ve ilçede en yüksek oranda sosyal yardımın bu mahallelere verildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple bu mahallelerde çalışmanın elzem olduğu konusunda kurum personeli bilgilendirilmiştir. Vakfın Roman yoğun mahallelerde yaptığı barınma yardımlarına ilişkin bilgi alınmıştır. Özellikle tapu sorunu nedeniyle bu mahallelerde barınma yardımı yapmakta güçlük çektiğini ileten kurum personeline konuyla ilgili rehberlik yapılmıştır.

Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Şanlıurfa İli Gerçekleşmesi
1- Nitelikli Eğitime Erişim için Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	0
2- Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	0
3- İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	0
4- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	0
5- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	0
6- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	0
7- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine kayıt yapılan kişi sayısı	0
8- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden belge alan kişi sayısı	0

9- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik yapılan bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet sayısı	0
10- Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı	0

Şanlıurfa ilinde Roman Vatandaşlara Yönelik Eylem Planı çalışmalarının koordinasyonunu İl Milli Eğitim Müdürlüğü çatısı altında Temel Eğitim Şube Müdürlüğü'nün yürüttüğü bilgisi edinilmiştir. İl Milli Eğitim Müdürünün de katılımıyla gerçekleştirilen toplantıya ilgili Şube Müdürlüğünü temsilen Şube Müdürü katılım göstermiştir. Toplantıda, tabloda da görüleceği üzere herhangi bir çalışma yürütülmediği izlenimi veren göstergelere ilişkin bilgi talep edilmiştir. Yapılan görüşmeler neticesinde, konu ile ilgili bilgi eksiklikleri olduğu fark edilmiş ve bu doğrultuda gerekli rehberlik yapılmıştır. Ayrıca ilgili birimin Roman vatandaşları genel olarak “konar göçer gruplar” olarak ele aldığı, bu nedenle mevsimlik tarım işçilerine yönelik çalışmalar kapsamında değerlendirdiği, Bakanlığımızca iletilen Roman yoğun mahalle listesindeki mahallelerde mevsimlik tarım işçisi yaşamadığı yönündeki kanaatin de ek bir çalışma yapılmamasına yol açtığı bilgisi edinilmiştir. İldeki diğer kurumlarda olduğu gibi Roman tanımının içeriğine yönelik farkındalık noktasında bazı eksiklikler olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili Aile ve Sosyal Hizmet Müdürlüğü Roman Koordinatörlerine farkındalığın artırılması konusunda daha hassas çalışılması gerektiği yönlendirmesi yapılmıştır. Ayrıca İl Milli Eğitim Müdürlüğü personeline Roman ifadesi ile kapsanan gruplar ile ilgili bilgi aktarılmış, çalışmaların yürütülmesinde izlenen yönetime ilişkin bilgilendirme yapılmıştır.

Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Şanlıurfa İli Gerçekleşmesi
1- Sağlık okuryazarlığı eğitimi verilen kişi sayısı	540
2- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla yapılan saha ziyareti sayısı	1
3- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla dağıtılan görsel materyal sayısı	200
4- Dezavantajlı gruplara daha etkin sağlık hizmeti sunulması amacıyla hizmet içi eğitim verilen sağlık personeli sayısı	0
5- Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sayısı	0

Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü ziyaretinde kurum yetkilileri tarafından, Roman vatandaşlara yönelik çalışmaların ayrı bir başlık altında yürütülemeyeceği belirtilmiş olup Eylem Planını uygulama noktasında çeşitli itirazlar dile getirilmiştir. İl Müdürü ile yapılan görüşmede mevcutta Roman vatandaşların yoğun olduğu mahallelerde çalışmaların dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına uygun şekilde planlanması gerektiği, söz konusu eylem planının ulusal bir belge olduğu ve Cumhurbaşkanı imzası ile yayımlandığı bildirilerek konunun önemi hakkında bilgilendirme yapılmıştır. İl Sağlık Müdürlüğü temsilcileri, belirtilen mahallelerde rutin sağlık hizmetlerini sürdürdüklerini belirtmiştir. Ayrıca Şanlıurfa ilinde mevcut durumda sağlık okuryazarlığının düşük olduğu, bu yüzden bu alandaki çalışmalara öncelik verildiği bildirilmiştir. Belirtilen mahallelerde düzenli

aralıklarla sağlık taramalarının yapıldığı ve doğrudan hane ziyaretleri gerçekleştirilerek hizmet sunulduğu tarafımıza aktarılmıştır. Görüşmelerde riskli gebeler ve rutin kontrollere katılım sağlamayan gebelere ile yönelik çalışmaların sürdürüldüğü iletilmiştir. Bu gruba özel kitler hazırlanması ile ilgili çalışmaların devam ettiği bildirilmiştir. Mobil sağlık taramaları kapsamında ise eylem planında belirtilen mahallelerde ilginin düşük olduğu, mahalle sakinlerinin hizmet talebinin sınırlı olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu hususa bağlı olarak tarafımızca İl Sağlık Müdürlüğü personeline mahalle özelinde bir planlama yapılması gerektiği, mahallelerin özel durumu göz önüne alınarak hareket edilmediği durumda vatandaşın hizmetlere ilgisinin düşük olacağı konusunda rehberlik yapılmıştır.

Şanlıurfa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Şanlıurfa İli Gerçekleşmesi
1- Kurulan Genç Ofis Sayısı	0
2- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	0
3- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	0
4- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	0

Şanlıurfa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile yapılan görüşmede Ulusal Eylem Planı Göstergeleri kapsamında çalışma yapılmamasının söz konusu mahallelerde Gençlik Ofisi bulunmamasından kaynaklandığı bilgisi edinilmiştir. Mahallelerde Gençlik Ofisi açılması ile ilgili tarama yapıldığı fakat fiziki olarak da yeterli imkanın olmadığı fark edilerek çalışmaların durdurulduğu iletilmiştir. Bununla birlikte Kanberiyi Mahallesinde mahalle muhtarı ve okul üzerinden yürütülmesi planlanan çalışmalara destek bulunamadığı iletilmiştir. İldeki diğer Roman mahallesi olan Sancaktar'da ise çalışmaların okul üzerinden yürütüldüğü fakat muhtardan burada da destek sağlanamadığı iletilmiştir. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile yapılan görüşmelerde kurumlar arası iletişim kopukluğunun çalışmaların aksamasında etkili olduğu fark edilmiştir.

Valilik üzerinden daha önce verilerin iletilmediğinin belirtilmesi üzerine söz konusu resmi yazı incelendiğinde önceki döneme ait bir yazı olduğu, güncel veri taleplerine ilişkin yazıların kurumlar arası iletişim kopukluğu sebebiyle gözden kaçtığı anlaşılmıştır. Bu konuda en büyük sorunun İl Çalışma Grubu toplantılarının yeterli seviyede gerçekleştirilmemesinden kaynaklandığı tespit edilmiş olup toplantıların gerçekleştirilmesi yönünde koordinasyonu yürütmekten sorumlu olan Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne rehberlik yapılmıştır. Gençlik Ofisi bulunmamasına rağmen belirtilen mahallelerde çalışmalar yapıldığı öğrenilmiş olup İl Müdürlüğü bu hususa ilişkin belgeleri tarafımıza sunmuştur. Yapılan çalışmalara ek olarak mahallelerde gençlere yönelik müzik grupları kurulmasına yönelik mutabakata varılmıştır. Bu çerçevede müzik grubu çalışmasının kurs şeklinde olmasının devam zorunluluğu sebebiyle ilgiyi azaltacağı, ilk etapta bu yüzden etkinlik şeklinde bir çalışma yürütülmesi önerilmiştir.

Şanlıurfa İŞKUR

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Şanlıurfa İli Gerçekleşmesi
1- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	0
2- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İşbaşı Eğitim Programlarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	0
3- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	0

Şanlıurfa İŞKUR İl Müdürlüğünde yapılan görüşmelerde göstergelere dair herhangi bir çalışma yapılmamasının nedenleri üzerinde durulmuştur. İlde gerçekleştirilen önceki kurum ziyaretlerine benzer şekilde İŞKUR İl Müdürlüğü kendilerinin Roman ayrımı yapamayacağını dile getirmiş, kimin Roman olduğunu bilemeyeceklerini söylemiştir. Bu hususta kendilerine Eylem Planında da böyle bir ayrımın olmadığı, Roman vatandaşların yoğun olduğu mahallelerin belirlendiği, bu mahallelerde gerçekleştirilen çalışmalar üzerinden veri toplandığı hatırlatılmıştır. İl Müdürlüğü söz konusu mahalleler özelinde çalışmalar gerçekleştirileceğini bildirmiştir. Bununla beraber yapılacak çalışmaları mevsimlik tarım işçileri özelinde ifade etmeleri Roman vatandaşlara yönelik genel bir bilgi eksikliği olduğunu göstermiştir. Bu konuda kendilerine Roman vatandaşlar ile mevsimlik tarım işçilerin kesişen bir küme olmakla birlikte aynı grubu ifade etmediği hakkında gerekli bilgilendirme yapılmıştır. Bir başka karışıklığın ise yine diğer kurumlarda olduğu gibi Dom grupların Roman çatı kavramı altında değerlendirildiği konusundaki bilgi eksikliğinden kaynaklandığı görülmüştür. Zira kurum mevcutta Dom dernekleri tarafından ziyaret edilmiş olup özellikle Suriyeli göçmenler arasında ciddi bir Dom nüfusu olduğu konusunda bilgi sahibidir. Ziyarette bulunan Dom derneğinin kendilerine Şanlıurfa'da 30 bine yakın Dom'un yaşadığı bilgisini veren personele Domların da eylem planına dahil olduğu, bu

gruplara yönelik çalışmaların Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü üzerinden tarafımıza iletilmesinin önemli olduğu bilgisi verilmiştir.

Toplantının devamında halihazırda yürütülen çalışmalar ile ilgili bilgi alınmıştır. Kurumun özellikle dezavantajlı gruplara yönelik iş arama becerileri konusunda seminerler düzenlemeye başladığı bilgisi alınmıştır. Bu hususta dezavantajlı grupların İŞKUR kayıtlarının mevcut olduğu fakat ekonomik sorunların devam ettiği konusunda şikayetçi oldukları bildirilmiştir. Kurum, özellikle mevsimlik tarım işçilerinin çalışmak için gittikleri bölgelerde ciddi sorunlar yaşadıklarını kendilerine aktardıklarını ifade etmiştir. Yine kurum, en önemli zorluklardan birinin, çalıştıkları dezavantajlı grupların özel sektör istihdamından ziyade kamu istihdamını talep etmesi olduğunu aktarmıştır.

Şanlıurfa Kanberkiye Mahalle Ziyareti

Şanlıurfa ilinde gerçekleştirilen ziyaretler, STK görüşmeleri ve saha çalışmaları neticesinde elde edilen izlenim doğrultusunda; Roman grupların il genelinde dağınık bir yerleşime sahip oldukları ve eylem planı kapsamındaki diğer Roman yoğun illere göre belli Roman mahallelerinin bulunmadığı görülmüştür. Bunun yanında, yine bu çalışmalar ve mahalle ziyareti sonucunda, Şanlıurfa'da yaşayan Dom grupların kendilerini Roman olarak görmediği, bu yüzden de mahallelerde özellikle muhtarlar tarafından eylem planı kapsamındaki çalışmalar noktasında bilgi eksiklikleri yaşandığı görülmüştür. Bu ön bilgiler ile birlikte gerçekleştirilen mahalle ziyaretinde Kanberkiye mahalle muhtarı ile görüşülmüştür. Muhtar, mahallesine gelen meslek elemanlarının Romanlarla ilgili çalışma tekliflerine tepki göstererek mahallesinde Roman yaşamadığını, daha çok Suriyeliler ve “Karaçilerin” yaşadığını ifade etmiştir. “Karaçi” terimi, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan Dom gruplara verilen isimdir. Ayrıca, bölgedeki STK çalışmalarından ve bölgenin etnik yapısına dair araştırmalardan Suriyeli göçmenler arasında dikkate değer sayıda Dom bulunduğu da bilinmektedir. Mahalle muhtarına Karaçi gruplarının hangi işlerle meşgul oldukları ve kültürleri ile ilgili sorular sorulduğunda Dom grupların geleneksel mesleklerini ve kültürel özelliklerini dile getirmiştir. Mahallenin genel durumu ve sorunları ile ilgili de görüşülmüştür. Muhtar mahallesinde ciddi bir Suriyeli nüfusunun olduğunu, bunun dışında mahallede bağımlılık probleminin dikkate değer derecede arttığını ifade etmiştir. Mahalle ile ilgili veriler de mahallenin sosyoekonomik bir yoksunluk içerisinde olduğunu göstermektedir.

Muhtardan alınan bilgiler ışığında kendisine Domlar hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Bölgede yaşayan “Karaçilerin” Roman gruplar arasında yer alan Domların farklı bir isimlendirmesi olduğu söylendiğinde muhtar “Karaçilerin” batıdaki Romanlara benzemediği ve onlardan farklı olduklarını belirterek itirazda bulunmuştur. Bunun üzerine Domların neden Batıdaki Rom gruplardan farklı oldukları, tarihleri, göç yolları ve kültürleri hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Tüm bu bilgilendirme sonucunda muhtara mevcut durumda mahallesinde ciddi bir sosyoekonomik yoksunluk olduğu, bu sebeple sosyal hizmet çalışmalarına destek sağlamasının ehemmiyeti anlatılmıştır. Muhtar bu bilgilerin daha önce gelen meslek elemanları tarafından kendisine aktarılmadığını, Romanlara yönelik çalışma yapılmak istenerek kendisine ulaşıldığı için “Karaçilerin” Roman olduğunu bilmediğinden tepki gösterdiğini belirtmiştir. Bundan sonraki çalışmaları bu yeni bilgiler ışığında destekleyeceklerini ifade etmiştir. Muhtarla yapılan görüşme yanında söz konusu

mahallede Romanlara yönelik çalışma yapan Bakanlığımız meslek elemanlarına da aynı bilgilendirme yapılmış, söz konusu grupla yapılacak çalışmalarda nasıl bir dil kullanılacağı, mahallenin kültürel yapısı gözetilerek yerel dinamiklerin dikkate alınması gerektiği ile ilgili rehberlik yapılmıştır.

Şanlıurfa Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Şanlıurfa İli Gerçekleşmesi
1- Roman vatandaşların yoğun yaşadığı mahallelerde TBM eğitimi alan kişi sayısı	0
2- Mobil Ekipler Aracılığıyla Uygun Sosyal Hizmet Modeline Yönlendirilen Sokakta Çalıştırılan Roman çocuk Sayısı/Rehberlik Hizmeti Sunulan Aile Sayısı	0
3- Roman Mahallelerine Yapılan ASDEP Ziyareti Sayısı	98
4- ASDEP kapsamında uygun hizmetlere yönlendirilen hane sayısı	50
5- Roman mahallelerinde yapılan AEP Eğitimi sayısı	4
6- Gerçekleştirilen "Kadının Güçlendirilmesi Semineri" Sayısı	0
7- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dijital Risklere Karşı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	65
8- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Farkındalık Oluşturmak Amacıyla Gerçekleştirilen Saha Ziyareti Sayısı	1

9- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	0
10- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Roman Vatandaşlar Arasından Belirlenen Rol Model Sayısı	0
11- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Düzenlenen Rol Model Buluşması Sayısı	0
12- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısı (erken evlilik modülü)	1
13- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısına Katılan Kişi Sayısı (erken evlilik modülü)	25
14- Roman çocukların ortaokul sonrası liseye kayıt olmaları için ziyarette bulunulan aile sayısı	0
15- Açılan SODAM Sayısı	0
16- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	0
17- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	0

18- SODAM'lar bünyesinde açılan sergi sayısı	0
19- Kurumsal kapasitenin artırılması amacıyla eğitim alan SODAM personeli sayısı	0
20- SODAM'lar bünyesinde açılan kurs sayısı	0
21- SODAM kurslarına Devam Eden Kursiyer Sayısı	0
22- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	1
23- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinliklere katılan Kişi Sayısı	10
24- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Düzenlenen Mahremiyet Seminerine Katılan Kişi Sayısı	3
25- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Mahremiyet konulu dağıtılan yazılı/görsel materyal sayısı	0

Şanlıurfa Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile son toplantı gerçekleştirilmiştir. İlde Roman vatandaşlara yönelik aktif çalışan bir STK olmaması sebebiyle STK toplantısı yapılamamıştır. ASH İl Müdürlüğü ile yapılan toplantı, il genelinde gerçekleştirilen kurum ziyaretlerine ilişkin değerlendirmeler ile başlamıştır. Özellikle, kurumlar arasında eylem planı kapsamındaki iletişim eksikliği, bu iletişim kopukluğu sebebiyle faaliyetlerin ciddiyetinin yeterince kavranamamasına ilişkin kaygılar dile getirilmiştir. Vali Başkanlığında İl Çalışma Grubu Toplantılarının bir an önce gerçekleştirilerek kurumların eylem planını sahiplenmesinin sağlanması konusunda yönlendirme yapılmıştır.

İl Müdürlüğünün doğrudan sorumlu olduğu alanlarda gösterge gerçekleştirmeleri 0 olan faaliyetlere ilişkin bilgi alınmıştır. Bu faaliyetlerden SODAM'lar ile ilişkili olanlar ilde SODAM bulunmaması sebebiyle dikkate alınmamıştır. Bununla beraber SYDV ziyaretinde SODAM yerine yeni bir ADEM açılması ile ilgili başvuru yapıldığı dikkate alındığında Roman yoğun bir ilde önceliğin en az bir SODAM açılması olduğu kanaati bulunmaktadır. Bu konuda SYDV ile çalışılarak ADEM başvurusunun SODAM'a dönüştürülmesi yönünde bir yaklaşımın daha faydalı olacağına ilişkin kanaat bildirilmiştir. Yine SYDV'nin gerçekleştirdiği barınma yardımlarına ilişkin ildeki SYDV personeline kaynakların daha iyi kullanılmasına yönelik bir eğitim ihtiyacı bulunduğu kanaatine varılmıştır. Bir başka gösterge ise Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri olup Şanlıurfa ilinde bu mahallelerde eğitimlerin verilmesi için planlamalara başlanması gerektiği bildirilmiştir. Söz konusu mahallelerdeki eğitim planlamasının İl Müdürlüğü tarafından yapılması gerektiği, formatörlere eğitim için gerekli ortamın sağlanması konusunda İl Müdürlüğü desteğinin önem taşıdığı ifade edilmiştir. Mobil ekip çalışmaları konusunda ise İl Müdürlüğü, yapılan çalışmaların verilerinin hatalı iletildiğini, mevcutta çalışma yürütüldüğünü fakat iletişim eksikliği sebebiyle merkez teşkilata bu verilerin 0 olarak iletildiğini beyan etmiştir. Roman ailelerin ortaokul sonrası çocuklarını liseye kaydetmeleri için ziyaretlerin paydaş kurumlar ile planlanmasının önemi konusunda İl Müdürlüğüne rehberlik sağlanmıştır. Son olarak, ilde Roman rol modellerin belirlenmesi amacıyla Roman kanaat önderleri ve Roman grupları ile iletişimin güçlendirilmesi gerektiği konusunda yönlendirme yapılmıştır. ASH İl Müdürlüğünün diğer kurumlara benzer olarak ilde Roman yaşamadığını düşünmeleri, yaşayanların ise kendilerini Roman olarak görmediğini beyan etmeleri nedeniyle eylem planına yönelik faaliyetlerin sahiplenilmediği kanaati oluşmuştur. İl Müdürlüğünün beklentisinin Şanlıurfa ilinin eylem planından çıkartılması yönünde olduğu görülmüştür. Öte yandan gerek mevcut saha raporları, gerek akademik çalışmalar, gerekse heyet tarafından gerçekleştirilen mahalle ziyaretinde Dom

grupların “Karaçi” isimlendirilmesi sebebiyle Roman olduğunun düşünülmediği, bu sebeple yanlış anlaşılmanın olduğu görülmüştür. İl genelinde farklı kaynaklardan edinilen bilgilere göre, 10 bin ila 30 bin arasında Roman gruplara dahil vatandaşın yaşadığı bilgisi edinilmiştir. Söz konusu bilgilendirmeler İl Müdürlüğü personeline de yapılarak eylem planı kapsamındaki çalışmaların daha çok sahiplenilmesi konusunda talepler iletilmiştir.

Gaziantep

Gaziantep İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Mahalle Adı
Şahinbey	Barış
Şahinbey	Ünaldı
Şahinbey	Güneş

Şahinbey	Hoşgör
Şahinbey	Şirinevler
Şahinbey	Beylerbeyi
Şahinbey	Oğuzeli
Şahinbey	Yukarıbayır
Şehitkamil	Hürriyet
Şehitkamil	Karşıyaka
Şehitkamil	Boyno
Şehitkamil	Kayaönü
Nizip	Yunusemre
İslahiye	Hürriyet
İslahiye	Yenimahalle
Nurdağı	Fatih

Gaziantep İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Gaziantep İli Valilik Ziyareti

İzleme ziyareti 23-25 Ekim 2025 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Gaziantep izleme ziyareti Gaziantep Valisi Sayın Kemal ÇEBER'e gerçekleştirilen nezaket ziyareti ile başlamıştır. Ziyarete, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından Roman Vatandaşlarına Yönelik Strateji Belgesi ve I. Aşama Eylem Planı kapsamındaki çalışmalardan bahsedilmiştir. Gerçekleştirilen ziyarette Roman vatandaşlara yönelik çalışmaların uygulama süreçleri üzerine istişarelerde bulunulmuş ve bu çalışmalarda kullanılması gereken dil üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca İçişleri Bakanlığı tarafından kurulan Roman Koordinasyon Merkezi ve illerde belirlenen Roman Saha Koordinatörlerinin çalışmalarının öneminden bahsedilmiştir. Söz konusu çalışmada İçişleri Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ortak çalışmalarının sahaya nasıl yansıdığı hakkında fikir alışverişlerinde bulunulmuştur.

Gaziantep İli Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Gaziantep İli Gerçekleşmesi
1- Roman vatandaşların yoğun yaşadığı mahallelerde TBM eğitimi alan kişi sayısı	1003
2- Mobil Ekipler Aracılığıyla Uygun Sosyal Hizmet Modeline Yönlendirilen Sokakta Çalıştırılan Roman çocuk Sayısı/Rehberlik Hizmeti Sunulan Aile Sayısı	508
3- Roman Mahallelerine Yapılan ASDEP Ziyareti Sayısı	45
4- ASDEP kapsamında uygun hizmetlere yönlendirilen hane sayısı	80
5- Roman mahallelerinde yapılan AEP Eğitimi sayısı	32
6- Gerçekleştirilen "Kadının Güçlendirilmesi Semineri" Sayısı	32
7- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dijital Risklere Karşı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	0
8- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Farkındalık Oluşturmak Amacıyla Gerçekleştirilen Saha Ziyareti Sayısı	0

9- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	0
10- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Roman Vatandaşlar Arasından Belirlenen Rol Model Sayısı	0
11- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Düzenlenen Rol Model Buluşması Sayısı	0
12- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısı (erken evlilik modülü)	16
13- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısına Katılan Kişi Sayısı (erken evlilik modülü)	508
14- Roman çocukların ortaokul sonrası liseye kayıt olmaları için ziyarette bulunulan aile sayısı	107
15- Açılan SODAM Sayısı	3
16- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	14
17- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	430

18- SODAM'lar bünyesinde açılan sergi sayısı	1
19- Kurumsal kapasitenin artırılması amacıyla eğitim alan SODAM personeli sayısı	0
20- SODAM'lar bünyesinde açılan kurs sayısı	0
21- SODAM kurslarına Devam Eden Kursiyer Sayısı	0
22- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	0
23- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinliklere katılan Kişi Sayısı	0
24- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Düzenlenen Mahremiyet Seminerine Katılan Kişi Sayısı	508
25- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Mahremiyet konulu dağıtılan yazılı/görsel materyal sayısı	0

Gaziantep ili Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile yapılan toplantıda eylem planı kapsamındaki bazı hedeflerin gerçekleştirildiği ve Roman vatandaşlara yönelik çalışmaların sahiplenildiği görülse de bazı faaliyetlerde sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Genel hatlarıyla bu sorunların ilde söz konusu eylem planı özelinde çalışan personel eksikliği ve veri yönetiminin zayıflığından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Veri toplama ve yönetimle ilgili sorunların Gaziantep ilinin eylem planına sonradan dahil edilmesi sebebiyle ROMSİD (Roman Strateji Belgesi İçin Etkili Bir İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon Mekanizması Kurulması Projesi) kapsamında verilen eğitimlerden il personelinin faydalanamamış olmalarının da etkili olduğu dikkate alınmalıdır.

Toplantıda gerçekleşme değerleri 0 olan göstergeler üzerinden yapılan değerlendirmede Şanlıurfa ile benzer olarak dağıtılan görsel materyal sayısı il müdürlüklerinin bütçe kısıtlılıkları sebebiyle dikkate alınmamıştır. İldeki veri yönetimi ve raporlama konusundaki sorunlar özellikle eğitim faaliyetlerine ilişkin verilerde dikkat çekicidir. Zira 0 olarak görülen ve hiçbir çalışma yapılmadığı düşünülen eğitim faaliyetlerinin toplantı sırasında yapılan kontroller neticesinde düzenli olarak gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. İl Müdürlüğü, söz konusu eğitimlere ilişkin verileri toplantı sırasında sunmakla beraber kendilerine bu raporlamaların resmi olarak yapılması gerektiği, bu konuda hassasiyetin artırılması gerektiği iletilmiştir. Yine 8 Nisan Romanlar Günü faaliyetleri ile ilişkili olarak daha önce Gaziantep İl Müdürlüğünden Daire Başkanlığımıza yapılan konu özelindeki raporlamada bir çok çalışma yapıldığı görülürken ilin 2024 Ağustos ayı raporlamasında bu konuda hiçbir çalışma yapılmamış görülmektedir. Bu konu ile ilgili olarak daha dikkatli olunması gerektiği, verilerin tutarlı olarak iletilmesinin İl Müdürlüğü sorumluluğunda olduğu bildirilmiştir. SODAM'larda yapılan çalışmalara ilişkin ise, son dönemde Milli Eğitim İl Müdürlüğünden usta öğretici sağlanmadığı için çalışmaların yavaşladığı, bu sebeple bazı göstergelerde gerçekleşmelerin 0 olduğu öğrenilmiştir. Son olarak Rol Model belirleme çalışmaları hakkında bilgi alınmış olup İl Müdürlüğüne bu konuda çalışmalara bir an önce başlanması gerektiği bildirilmiştir.

İlde Ulusal Eylem Planı faaliyetlerine ek olarak Roman vatandaşlara yönelik yerele özel çalışmalar yürütülmesi ise iyi uygulama örneği olarak sunulabilir. Özellikle yereldeki STK'lar ile yakın çalışan İl Müdürlüğü, ildeki Roman vatandaşların sorunlarının çözümüne çerçevesinde saha tanıma ve sorun analizi çalışmaları yürütmektedir. Bunun yanında, yine eylem planı kapsamında yapılacak saha ziyaretlerinin yöntemi konusunda fikir alışverişlerinde bulunulmuş, tema belirlenerek yapılacak saha ziyaretlerinin çok daha faydalı olacağı kanaati iletilmiştir.

Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Gaziantep İli Gerçekleşmesi
1- Nitelikli Eğitime Erişim için Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	0
2- Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	1300
3- İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	135
4- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	0
5- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	1400
6- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	0
7- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine kayıt yapılan kişi sayısı	30
8- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden belge alan kişi sayısı	0

9- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik yapılan bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet sayısı	0
10- Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı Artışı	5

Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü ziyaretinde, genel olarak Roman çocukların okul devam oranları ve bu konuda yapılan çalışmalar üzerinde durulmuştur. Yapılan görüşmede kurum yetkilileri belirlenen mahallelerdeki devam oranının artırıldığını beyan etmişlerdir. Mevcut durumda dezavantajlı mahallelerde bulunan bu okullarda devam oranını arttırmaya yönelik olarak damgalamaya karşı çalışmalar yürütüldüğü, bu sayede Roman ve Roman olmayan çocukların karma sınıflarda olmasının da faydasını gördüklerini beyan etmişlerdir.

Kurumda yapılan görüşmelerde İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 2023 yılından beri özellikle dezavantajlı grupların okuduğu okullarda devam oranlarını ve eğitim kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar yürüttüğü öğrenilmiştir. Bu konuda protokoller de yaptıklarını beyan eden kurum yetkilileri, okul ziyaretleri ile devam oranı takiplerini sürdürdüklerini bildirmişlerdir.

İl Milli Eğitim Müdürü Sayın Erdal KILINÇ ile yapılan toplantıda, kendisine Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi ve I. Aşama Eylem Planı hazırlama süreçleri ile bu süreçte Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. Yapılan toplantıda, eylem planı ile belirlenen mahalleler üzerinde durulmuş, bu mahallelerin sadece Roman vatandaşlar sorunlarının yanında halihazırda dezavantajlı mahalleler olduğu üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda belirlenen 13 okul olduğu bilgisi kurumdan edinilmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nce verilen bilgiye göre yapılan çalışmalar neticesinde bu okullardaki devam oranlarının ciddi derecede arttığı öğrenilmiştir. Bununla beraber Ağustos 2024'te yapılan Ulusal Roman Eylem Planı raporlamasında görülen bazı eksikliklerin de üzerinde durulmuştur. Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK) konusunda açılan kurs olmamasına rağmen öğrenci kaydı bulunduğu hususu kuruma sorulduğunda bu mahallelerde kurs açılması yönünde başvuru olmadığı, ama öğrencilerin ihtiyaçları da düşünülerek kendilerinin bölgede bulunan diğer okullarda açılan kurslara yönlendirildikleri bilgisi verilmiştir. Mahallelerde DYK'lara talep olmamasının ise öğrencilerin ortaöğretime geçişinin düşük olmasından kaynaklandığı tarafımıza iletilmiştir.

Ayrıca raporlamada herhangi bir etkinlik yapılmadığının görüldüğü kuruma sorulduğunda; verinin yanlış iletildiği, etkinlik gerçekleştirilmeyen bir okul bulunmadığı beyan edilmiştir. Bu hususta kuruma ve koordineyi yürüten Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü personeline veri takibi konusunda daha dikkatli çalışılması gerektiği hususu hatırlatılmıştır.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan görüşmede, kurumun Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile koordineli çalıştığı görülmüştür. Özellikle eylem planı kapsamında yürütülen çalışmalar ile Roman çocukların okula gönderilmesine dönük direncin kırılmaya başladığı, bunun da devam oranlarına yansıdığı ifade edilmiştir. Bu konuda raporlara yansımayan bir başka çalışma olarak aile ziyaretlerinden ciddi verim alındığı tarafımıza iletilmiştir.

Gaziantep Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Gaziantep İli Gerçekleşmesi
1- Kurulan Genç Ofis Sayısı	0
2- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	0
3- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	0
4- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	0

Gaziantep Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ziyaretinde, veri yönetimi konusunda ciddi eksikliklerin olduğu görülmüştür. Eylem planı kapsamındaki faaliyetler sahada yürütülürken Ağustos 2024 Ulusal Roman Eylem Planı raporlamasında hiçbir verinin girilmediği görülmüştür. Heyetle birlikte ziyaretlere katılan Gençlik ve Spor Bakanlığı yetkilisinin merkez teşkilat üzerinden veri kontrolü neticesinde yapılan çalışmalara ilişkin veri olduğu fakat bu verilerin ilde koordinasyonu yürüten Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne iletilmediği anlaşılmıştır.

Gaziantep ilinde eylem planı kapsamında belirlenen Romanların yoğun olduğu mahallelerde 3 Genç Ofisi olduğu öğrenilmiştir. Genellikle lise düzeyinde çocuklara hizmet veren bu genç ofisleri, diğer bölgelerde kapatılırken söz konusu mahallelerin dezavantajlı yapısı göz önünde bulundurularak çalışmalarının sürdürülmesi sağlanmıştır. Gezi etkinlikleri ile ilgili olarak ise bu etkinliklerden verim alınmadığı bilgisi edinilmiştir. Planlanan gezi faaliyetlerine katılımı velilerin çekimser olduğu öğrenilmiştir. Bununla birlikte kurum il içi geziler düzenlemeyi sürdürdüğünü beyan etmiştir. Ayrıca, sanatsal ve sportif faaliyetlerin de bu mahallelerde sürdürüldüğü tarafımıza beyan edilmiştir.

Gaziantep İli Hürriyet Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM)

Gaziantep ili Şehitkamil ilçesi Hürriyet Mahallesinde bulunan SODAM ziyaretinde, kursiyerlerin yaptığı çalışmalar hakkında bilgi alınmıştır. Kursiyerlerin SODAM bünyesindeki atölyeler ve kurslarda çok çeşitli ürünler hazırladıkları görülmüştür. Özellikle Hürriyet SODAM'da çevrimiçi bir satış sistemi, yaygınlaştırılması gereken bir çalışma olarak dikkat çekmiştir. Hem yerel yönetim desteği hem de SODAM çalışanlarının emekleri sonucu kurulan sistem ile merkezde üretilen ürünlerin daha geniş bir satış alanı bulması katılımcıların kursa olan ilgisini de arttırmaktadır. Ayrıca, emeklerinin sonucunda maddi gelir elde eden kadınların ekonomik hayata katılımları da artmaktadır. SODAM'larda kreş benzeri hizmetlerin sunulması kadınların sosyalleşme süreçlerinde sorumluluklarının yükünü de azaltan önemli bir uygulamadır. Bu durum Hürriyet SODAM ziyaretinde de görülmüştür. Kursiyerlerin en memnun olduğu hizmetlerden biri olarak kreş faaliyetlerinin kurumda sağlıklı bir şekilde işlediği kanaati oluşmuştur. Ziyarete SODAM ile ilgili olumsuz durumlar da öğrenilmiştir. Merkezde Milli Eğitim İl Müdürlüğü tarafından usta öğretici sağlanmaması nedeniyle mesleki kurs çalışmalarının durduğu bilgisi edinilmiştir. Özellikle bu mesleki kurslar ile Roman genç kızların ekonomik ve sosyal özgürlüklerini kazanma yolunda adım attıkları düşünüldüğünde erken yaşta evliliğin önüne geçilmesi yönünde işlevleri önemlidir. Yine mesleki kurslar ile ilişkili olarak malzeme eksikliklerinin olduğu bilgisi edinilmiştir. Özellikle kuaförlük kursuna talebin yoğun olduğu, öğretici ve malzeme eksikliği yaşandığı tarafımıza iletilmiştir.

Kurum ziyaretinde çalışmalarla ilgili sunum gerçekleştirilmiştir. Sunumdan edinilen bilgilere göre, kurumda dikiş nakış, kuaförlük ve Kur'an-ı Kerim okuma kursları olduğu, kursiyerlerin genellikle mahallede yaşayan gruplardan olduğu öğrenilmiştir. Bu gruplar arasında Dom ve Abdallar yoğunluktadır.

Hürriyet SODAM açılış süreci ile ilgili de bilgi alınmıştır. Açılış döneminde kurumun ve çalışmalarının tanıtımını yapmak amacıyla kurum çalışanlarının mahalledeki kahvehaneleri ziyaret ederek kurumda kadınlar ile hangi çalışmaların gerçekleştirileceği bilgisi verilmiştir. Bu yöntem mahalledeki sosyal dinamiklerle zıtlaşmayı önlemek ve kurum çalışmalarına karşı tepki oluşmasına fırsat vermemek amacıyla uygulanmıştır. Açılış sürecinde önce Türkçe ve okuryazarlığın güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılarak daha ileri düzey kurslara katılımcıların hazırlanması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda Suriyeli Türkmen gruplara Türkçe kursları verilmiş, mahallede ihtiyacı olan Türk vatandaşlarına ise okuma-yazma kursu açılmıştır. Bunun yanında İl Müftülüğünün desteği ile Kur'an-ı Kerim kursu açılmıştır. Erken yaşta evlilikle mücadele eğitimleri verilerek çocuklara öncelikle meslek edindirmenin önemi katılımcılara anlatılmıştır. Katılımcıların günlük hayat becerilerini arttırmaya yönelik olarak e-devlet kullanımı ve dilekçe yazma gibi konularda eğitimler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yanında kreş hizmeti alan çocuklar için ise motor becerileri güçlendirme amaçlı çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda kreş bölümünde çeşitli etkinlikler yapılmaktadır.

Kurum, belli dönemlerde ve belli konularda özel çalışmalara da ihtiyaç duyulduğunu ve bu konuda da planlamalar yaptıklarını aktarmıştır. Özellikle deprem sonrası dönemde hijyen sorunlarıyla bağlantılı uyuz salgınlarının da başlaması nedeniyle bu hususta eğitimler düzenlediklerini iletmışlerdir. Yine mahalledeki istihdam problemi ile ilişkili olarak meslek tanıtımı etkinliklerine çok önem verilmektedir. Bu kapsamda eğitimlerin etkinliğinin artırılması için “role playing” gibi yöntemler de kullanılmaktadır. İŞKUR’un da dahil olduğu istihdam arttırmaya amaçlı çalışmalar ile 60 kadına istihdam sağlandığı öğrenilmiştir. Kurumun çalışma yaptığı bir başka özel husus da madde bağımlılığı ile mücadele çalışmalarıdır. Bu başlıkta madde bağımlılığı sorununun çocuklarla yapılan kreş etkinlikleri aracılığıyla öğrenilmesi dikkat çekici bir noktadır. Bağımlılık tedavisinden sonra sosyal uyumu güçlendirme amacıyla istihdama yönlendirme çalışmaları da yürütülmüştür. Son olarak bir başka özel çalışma ise Domlarla ilgili çalışmalar yürüten Gaziantep merkezli Kırkayak Kültür Derneği katkılarıyla gerçekleştirilen sanat eğitimleridir. Özellikle el işçiliği atölyelerinin ağırlıkta olduğu kurumda, bu eğitimler ile kursiyerlerin kendilerini ifade edecekleri bir alan da yaratılmaya çalışılmıştır.

Kurum, çalışmalarında hem yerel hem ulusal hem de uluslararası STK’lar ile ortak faaliyetler de yürütmektedir. Avrupa Birliği Komisyonu tarafından sağlanan destek ile kurslarda harçlık verilmesi uygulaması yürütüldüğü bildirilmiştir. Bu sayede kurslara katılım teşvik edilmiştir. Ayrıca, yine başka bir Alman derneğin bağışları ile süpermarket hediye kartları, hijyen kartları ve kıyafet kartları sağlanmıştır. Kurum ayrıca, STK projelerini takip etmek ve bu organizasyonlara taleplerini iletmek amacıyla Avrupa Birliği destekli toplantılara da zaman zaman katılım sağlandığını iletmıştır.

Gaziantep İli Sivil Toplum Kuruluşları Toplantısı

Gaziantep ilinde, Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar yürüten STK'lar ile Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü binasında ildeki Roman vatandaşların durumuna ilişkin toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı, Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER'in açılış konuşmaları ile başlamıştır. Toplantıda STK'ların yanında İl Müdürlüğü personeli ve ildeki SODAM koordinatörleri hazır bulunmuştur.

İlk sözü alan Davulcular ve Zurnacılar Derneği, ildeki Abdal gruplara yönelik çalışmalar yürüttüklerini belirtmişlerdir. Özellikle ekonomik yoksunluk üzerinde duran dernek başkanı, Abdal grupların gelir getirici iş alanlarının yıllar içerisinde iyice daraldığını bildirmiştir. Bu durumun derinliğini Abdal çocuklarının eğitim öğretimden ekonomik yoksunluk sebebiyle kopması üzerinden anlatan dernek başkanı, özellikle Covid dönemi ve sonrasında davullu zurnalı düğünlerin yasaklanması ve yasaktan sonra da eski ilginin kalmaması sebebiyle en önemli gelir kapılarını kaybettiklerini belirtmiştir. Bunun yanında farklı mecralarda Romanlara yönelik farklı sivil toplum kuruluşlarının da ilettiği kağıt toplayıcılığına ilişkin düzenlemelerin yarattığı sorunlar iletilmiştir. Belediyelerin bu alandaki düzenlemelerden sonra işlerini ellerinden aldığını ileten dernek başkanı, kağıt toplayan kişilerin arabalarının toplandığını ve üzerine ceza kesildiğini aktarmıştır. İl dışına çalışmak için çıktıkları durumda ise ikamet sorunu sebebiyle çocuklarının okula kayıt sürecinde sorun yaşadıklarını bildirmiştir. Meslek edinme konusunda SODAM'lara veya diğer kurslara katılamadıklarını çünkü günlük kazanç sebebiyle en hızlı şekilde para kazanıp temel ihtiyaçlarını gidermeleri gerektiğine dikkat çekmişlerdir.

Abdal grupların dikkat çektikleri bir başka nokta ise eylem planı kapsamında yapılan çalışmaların bazen dışında kaldıkları olmuştur. 8 Nisan Romanlar Günü üzerinden örnek verilerek bugünden haberleri dahi olmadığını, etkinliklere katılamadıklarını aktarmışlardır. Bu sebeple Abdal gruplara yönelik farkındalığı artırılmasını talep etmişlerdir.

Toplantıda söz alan bir diğer dernek ise, Gaziantep merkezli olmasına rağmen yurtiçi ve yurtdışında Dom gruplara yönelik çalışmalar yürüten Kırkayak Kültür Derneğidir. Dernek temsilcilerinden Zühal GEZİCİER, konuşmasına kendisinin de bir Dom kadını olduğunu ve lisans sonrası döneme kadar bunu gizlemek zorunda kaldığını belirterek başlamıştır. Şu anda lisansüstü çalışmalarını sürdürdüğünü belirten Zühal Hanım, Dom grupların sorunlarının çözümüne yönelik en büyük önceliğin eğitim alanı olduğunu iletmıştır.

Kırkayak Kültür Derneği, çalışmalarını büyük oranda Gaziantep ilinde yürütmektedir. Domlar odaklı çalışmalar yürütülse de dezavantajlı grupların geneline bulunduğu ilde hakim bir dernek oldukları tarafımıza iletilmiştir. Dernek temsilcileri, toplantıda uluslararası alandaki örnekleri de inceleyerek ülkemiz için de kullanılabilecek bir çalışma modeli oluşturmaya çabaladıklarını belirtmişlerdir. Dom grupların problemlerinin çözümünde eğitime erişimin en önemli çıkış yolu olduğunu iddia etmektedirler. Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığı ile protokol yaptıklarını ileten dernek okul idareleri tarafından kendilerine devamsızlık yapan öğrencilerin bilgilerinin iletildiğini, kendilerinin de bu öğrencilerin hanelerini ziyaret ettiklerini aktarmışlardır. Bu öğrencilerin eğitime devam etmelerinin önündeki engellerin giderilmesi, çocukların eksikliklerinin giderilmesi yönünde çalışmalar yürütmektedirler. Bunun yanında, Roman grupların yoğun oldukları mahallelerde bulunan okullardaki öğretmenlere okul ortamının daha kapsayıcı olması yönünde ve sosyal içirme bakış açısını güçlendirici eğitimler vermektedirler. Ayrıca Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile yakın bir şekilde çalışmalarını sürdürdüklerini ileten dernek, bu kapsamda haritalandırma çalışmalarına devam ettiklerini belirtmiştir.

Roman vatandaşlara yönelik çalışmalarda Kırkayak Kültür Derneği ildeki SODAM'lar ile de ortak çalışmalar yürütmekte ve bu kurumların verimli olduğu kanaatinde olduklarını iletmektedirler. Sahada yaptıkları çalışmalar doğrultusunda, Şirinevler Mahallesinde bir SODAM'a ihtiyaç olduğunu tarafımıza iletmışlerdir.

Son olarak dernek, Suriye'den ülkemize gelen geçici korum statüsündeki Dom ve Abdal gruplar ile ilgili sorunları da gündeme getirmiştir. Bu grupların yaklaşık 50 bin kişiden oluştuğunu aktaran dernek, geçici koruma kayıtları sürecinde kendilerinin yoğun bir gayret gösterdiklerini dile getirmişlerdir. Bu gruplarla ilgili özel çalışmalara ihtiyaç bulunduğunu belirten dernek özellikle eğitime erişimin bu gruplarda çok düşük olduğunu dile getirmiştir.

Toplantıda dernekler ile karşılıklı fikir alışverişlerinde, Roman vatandaşların yoğun olduğu mahallelerdeki okulların çok kalabalık olduğu ve öğretmen sirkülasyonunun yüksek olduğuna dikkat çekilmiştir. Sürekli öğretmen değişikliklerinin öğrencilerin okula uyum sağlamasının önünde ciddi bir teşkil ettiği dile getirilmiştir.

SODAM'lar ile ilgili dile getirilen bir başka husus ise, bazı yerlerde SODAM'ların Romanların yoğun olduğu mahallelerin dışında kurulmuş olmasıdır. Bu yüzden kurumlara katılımcı çekmekte zorlanıldığı dile getirilmiştir. Ayrıca, SODAM'larda Gaziantep ilinde ihtiyaç duyulan mesleklere yönelik kurslar açılması gerektiği belirtilmiştir.

Gaziantep Hürriyet Mahallesi Ziyareti

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Ziyareti

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Fatma ŞAHİN'in makamlarına yapılan nezaket ziyaretinde, ildeki dezavantajlı mahallelerde yaşanan sorunlar üzerine konuşulmuştur. Uyuşturucu ve intihar konusunun ilde önemli sorunlar olduğu dile getirilerek bu konuda ciddi bir çalışma yürütüldüğü belirtilmiştir. Özellikle Nurdağı ilçesinde Roman vatandaşlarla deprem sonrası yakın çalışmalar gerçekleştirilmiştir. İntihar konusu özelinde ise tekrarlı intihar vakalarının olduğu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile uyum içerisinde çalışılmasının önemi dile getirilmiştir. Uyuşturucu ile mücadele konusunda ise önleyici tedbirlerin bir an önce hayata geçirilmesinin önem arz ettiği belirtilmiştir. Özellikle metamfetaminle ilgili sıkıntılar yaşandığı, tıbbi rehabilitasyon sonrası sosyal rehabilitasyona yönelik çalışmaların hızlandırılması gerektiği belirtilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gerçekleştirilen ziyaretler neticesinde özellikle üç husus dikkat çekmektedir. Bunlardan en önemlisi, bölgedeki Roman gruplarına ilişkin kamu personelinin bilgi eksikliğidir. Özellikle eylem planı kapsamında koordinasyonu yürüten Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü personelinin bölgedeki Roman gruplarının yapısı hakkında bilgilerinin artırılması gerektiği görülmüştür. Şanlıurfa ilinde, İl Müdürlüğümüz personeli bu yönde “Karaçi” isimlendirmesinin Romanların bir kolu olan Dom grupları ifade etmediğini düşünmesi eylem planı çalışmalarının önemli ölçüde sekteye uğramasına sebep olmuştur. Bu konuyla ilgili bir başka sorun ise bu bilgi eksikliği sebebiyle ildeki kurumlar arası koordinasyonun da etkilenmesidir. Ayrıca, bazı paydaş kurumların eylem planı kapsamındaki çalışmaların mahalle özelinde olduğunu fark etmeyerek bunların etnik kimliğe dayalı çalışmalar olduğunu düşünmesi hizmet sunumunda aksaklıklara sebep olmaktadır. Bu sebeplerle özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki Dom ve Abdal gruplar ve sorunlarını kamu personeline tanıtan çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bölgede ciddi bir Dom ve Abdal nüfusu olduğu ve bu grupların büyük oranda dezavantajlı, sosyoekonomik yoksunluk içerisinde olduğu konusunda farkındalık çalışmalarının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

İkinci önemli husus, birçok kurumda dikkati çeken veri yönetimi ile ilgili problemlerdir. Koordinasyon sorunları ile ilişkili olarak kurumların yaptıkları çalışmalara ilişkin verileri sistemli bir şekilde saklamadıkları, bu konuda bir arşivleme olmaması sebebiyle kurum hafızasının kişilere bağımlı olduğu görülmüştür. Buna örnek olarak, raporda da belirtildiği üzere eylem planı kapsamında önemli faaliyetler yapan kurumların Ulusal Roman Eylem Planı raporlaması için merkez teşkilata birçok başlık için “0” sayısı göstermesi verilebilir. Sorunun çözümüne yönelik Bakanlığımız Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü arasında görüşmeler sürmekte olup verilerin merkez teşkilata bağlı sunucularda toplanması hedeflenmektedir. Bununla birlikte Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi (2023-2030) ve I. Aşama Eylem Planı (2023-2025) yayımlanmadan önce gerçekleştirilen izleme ve Değerlendirme Eğitimlerine bölgedeki personelin dahil olmamış olması bu çalışmaların sekteye uğramasına sebep olmuş olabilir. Önümüzdeki dönemde bu konuda bir eğitim planlaması olmaması nedeniyle bölgedeki personelin veri yönetimi ve raporlama hususlarında desteklenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Son olarak, Roman yoğun illerden olan Şanlıurfa'da SODAM ihtiyacının olduğu görülmüştür. Özellikle Roman vatandaşlara yönelik yereldeki çalışmalarda bir merkez olma işlevi gösteren SODAM'ın ilde açılmasının hem yerel halkta hem de kamu personeline bu gruplara yönelik farkındalığın artması yönünde katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

İzmir

İzmir İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe	Mahalle
Bayındır	Necati Uza
Bayındır	Çırpı Cami

Bayındır	Necati Uza
Bayındır	Çırpı Cami
Bergama	Atmaca
Bergama	Selçuk
Bornova	Doğanlar
Buca	Göksu
Çiğli	Köyiçi
Çiğli	Maltepe

Çiğli	Şirintepe
Çiğli	Güzeltepe
Dikili	İsmetpaşa
Dikili	Kabakum
Gaziemir	Gazi
Karabağlar	Şehitler
Kınık	Yukarı
Konak	Ulubatlı

Konak	Murat
Konak	Süvari
Konak	Tan
Konak	Tuzcu
Konak	İsmet Paşa
Konak	Halkapınar
Konak	Güney
Konak	Saygı

Konak	Ferahlı
Konak	Hilal
Konak	Sakarya
Konak	Ege
Konak	Ülkü
Konak	Boğaziçi
Konak	Zeytinlik
Konak	1. Kadriye

Konak	2. Kadriye
Konak	Yenişehir
Konak	Emir Sultan
Konak	Çimentepe
Konak	Faik Paşa
Menderes	Cüneytbey
Menemen	Ahıhdır
Menemen	Seydinnasrullah

Menemen	Zafer
Menemen	Kazımpaşa
Tire	Toki
Tire	4 Eylül
Torbalı	Çaybaşı
Torbalı	Yeni
Karşıyaka	Şemikler
Karşıyaka	Cumhuriyet

İzmir İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

İzmir Valiliği

İzleme ziyaretine, İzmir valiliği ziyaret edilerek başlanmıştır. Ziyaret kapsamında; Vali Yardımcısı Sayın Nur Sevinç ÖZBEK ÇAKAS ile görüşülmüştür. Görüşmede, Valilik bünyesinde Roman vatandaşlara yönelik hassasiyetin çok yüksek olduğu izlenimi edinilmiştir. İl genelindeki Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde kanaat önderi sayısının fazla oluşu olumlu bir özellik olarak nitelenmiş olup Valiliğin bu kişilerle iletişiminin iyi olduğu ifade edilmiştir. İzmir özelinde Eylem Planının etkili bir şekilde uygulandığı anlaşılmış olup izleme sürecinin de birçok ile kıyasla etkili bir şekilde gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Ziyarete Roman mahallelerinde yaşanan başlıca sorun alanlarına da değinilmiştir. Bu kapsamda, kentsel dönüşüm faaliyetlerinin yetersiz oluşu ile izole halde yaşamının erken yaşta evlilik, adölesan gebelik gibi çeşitli problemleri beraberinde getirdiği ve madde bağımlılığı yaş ortalamasının düştüğü ifade edilmiştir.

İzmir Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	İzmir İli Gerçekleşmesi
1- Roman vatandaşların yoğun yaşadığı mahallelerde TBM eğitimi alan kişi sayısı	5335
2- Mobil Ekipler Aracılığıyla Uygun Sosyal Hizmet Modeline Yönlendirilen Sokakta Çalıştırılan Roman çocuk Sayısı/Rehberlik Hizmeti Sunulan Aile Sayısı	441
3- Roman Mahallelerine Yapılan ASDEP Ziyareti Sayısı	7062
4- ASDEP kapsamında uygun hizmetlere yönlendirilen hane sayısı	461
5- Roman mahallelerinde yapılan AEP Eğitimi sayısı	261
6- Gerçekleştirilen "Kadının Güçlendirilmesi Semineri" Sayısı	6
7- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dijital Risklere Karşı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	449
8- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Farkındalık Oluşturmak Amacıyla Gerçekleştirilen Saha Ziyareti Sayısı	398

9- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	50
10- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Roman Vatandaşlar Arasından Belirlenen Rol Model Sayısı	2
11- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Düzenlenen Rol Model Buluşması Sayısı	2
12- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısı (erken evlilik modülü)	1281
13- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısına Katılan Kişi Sayısı (erken evlilik modülü)	4130
14- Roman çocukların ortaokul sonrası liseye kayıt olmaları için ziyarette bulunulan aile sayısı	1844
15- Açılan SODAM Sayısı	4
16- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	18
17- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	310
18- SODAM'lar bünyesinde açılan sergi sayısı	1
19- Kurumsal kapasitenin artırılması amacıyla eğitim alan SODAM personeli sayısı	14
20- SODAM'lar bünyesinde açılan kurs sayısı	25

21- SODAM kurslarına Devam Eden Kursiyer Sayısı	200
22- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	15
23- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinliklere katılan Kişi Sayısı	2823
24- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Düzenlenen Mahremiyet Seminerine Katılan Kişi Sayısı	365
25- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Mahremiyet konulu dağıtılan yazılı/görsel materyal sayısı	271

Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi (2023-2030) ve I. Aşama Eylem Planı (2023-2025) çerçevesinde çalışmaların gündeme alınması ile birlikte Roman vatandaşların sosyal içerme bağlamında hayata bakış açılarının olumlu yönde değiştiği, kalıcı iş arayışlarının arttığı ve borçlanarak/borç vererek yarını planlamaya başladıkları ifade edilmiştir.

İl Müdürlüğü tarafından il genelinde uygulanabilecek 1070 faaliyet belirlendiği, Bakanlık verileriyle uyumlu biçimde Google üzerinden bir veri tabanı oluşturulduğu ve her ayın son Perşembe günü olmak üzere sistematik çıktıların alınabileceği ifade edilmiştir. Bu faaliyetler içerisinde akran zorbalığı konusunda rehabilite edici çalışmaların da yer aldığı bildirilmiş, karar alma yetkilerinin belirlenmesinin önemi üzerinde durularak Vali Yardımcısı başkanlığında katılım sağlandığı bilgisi aktarılmıştır.

Romanların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde ilkokul-ortaokul-lise düzeyinde 146 adet okul bulunduğu, ortaokul ve lise düzeyinde devamsızlıkların görüldüğü ancak ilkokullarda devam oranının çok daha yüksek olduğu, ilgili hususta çalışmaların artırıldığı belirtilmiştir.

İstihdam konusunda başlatılan proje kapsamında tüm Sosyal Dayanışma Merkezleri (SODAM) bünyesinde iş ve meslek danışmanları görevlendirildiği, üniversite okuyan veya mezun durumunda olan vatandaşların Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)'nun iş ve meslek danışmanları ile bir araya getirildiği, özellikle Bergama bölgesinde kaynakçılık mesleği hususunda İŞKUR ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın çıraklık eğitimi desteği ile birlikte çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Görüşmeler sırasında Roman vatandaşlara yönelik sorun alanlarına da değinilmiştir. Bu doğrultuda, tasarruf tedbirleri kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni kursların açılmaması ve mevcut SODAM kurslarının durdurulması hususlarının Roman vatandaşlar özelinde dezavantajlı gruplar için sorun teşkil ettiği belirtilmiştir.

İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	İzmir İli Gerçekleşmesi
1- Nitelikli Eğitime Erişim için Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	34
2- Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	1446

3- İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	617
4- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	100
5- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	11862
6- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	6
7- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine kayıt yapılan kişi sayısı	364
8- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden belge alan kişi sayısı	152
9- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik yapılan bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet sayısı	1213
10- Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı Artışı	1825

Roman vatandaşların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı grupların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde uyuşturucu madde kullanımlarının yüksek oranda seyretmesi sebebiyle rehabilite çalışmalarına ve okula devam için teşvik uygulamalarına ağırlık verildiği aktarılmıştır.

Ayrıca Roman vatandaşların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı grupların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde yürütülen meslek edindirme kurslarında kadın ve genç istihdamına ağırlık verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Halk Eğitim kapsamında gerçekleştirilen uygulamalarda devlet memuru olmasına rağmen çok sayıda kursa kayıt olan bireylerin mevcut olabildiği ve bu durumun sorun teşkil ettiği belirtilmiştir.

İzmir'de gerçekleşen depremler neticesinde 300'e yakın okulun yıkıldığı ve İl Müdürlüğü'nün odak noktasının mecburi olarak bu hususa kaydırıldığı bildirilmiştir.

2022-2023 eğitim öğretim dönemi ile 2023-2024 eğitim öğretim dönemi kıyaslandığında; Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadıkları mahallelerde okula devamsızlık oranının %20 seviyesinden %13 seviyelerine düştüğü ifade edilmiştir.

Son olarak hemen her yerde gündeme gelen ve Roman vatandaşların en çok sorun yaşadığı alanların başını çeken "Adrese Dayalı Kayıt Sistemi" bu görüşmede de dile getirilmiştir.

İzmir İl Sağlık Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	İzmir İli Gerçekleşmesi
1- Sağlık okuryazarlığı eğitimi verilen kişi sayısı	15029
2- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla yapılan saha ziyareti sayısı	192
3- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla dağıtılan görsel materyal sayısı	4405
4- Dezavantajlı gruplara daha etkin sağlık hizmeti sunulması amacıyla hizmet içi eğitim verilen sağlık personeli sayısı	131
5- Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sayısı	0

İlgili mahallelerde sağlık okuryazarlığı çalışmalarının ve bilgilendirici materyal (broşür, afiş vb.) dağıtılması uygulamalarının devam ettiği, organ nakli konusunda bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Başta Konak ve Bergama ilçeleri olmak üzere Roman yoğunluklu okullarda uygulamalı hijyen eğitimlerinin gerçekleştirildiği bildirilmiş, yapılan sağlık çalışmalarının etkilerini görebilmek için okullaşma oranının sağlık okuryazarlığı konusunda bir değerlendirme kriteri olarak dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Adolesan gebelik oranının okullaşma oranının artmasıyla birlikte düşüşe geçtiği bilgisi aktarılmıştır.

Sağlık Bakanlığı olarak bölgede erken evlilik ve adolesan gebeliklere karşı danışmanlık hizmeti verildiği ifade edilmiştir.

Roman vatandaşlar özelinde dezavantajlı gruplarla kıyaslama amacıyla 25 ilde ve ülke bazında karşılaştırmalı nitelikte bir sağlık okuryazarlığı anketi yapılması hususu üzerinde durulmuştur.

Roman vatandaşların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı gruplarda her türlü bağımlılığın önüne geçebilmek için bu insanların rutin bir hayat düzenine dâhil edilmesinin (evlenme, mal-mülk alma, işe girme, borçlanma-borç verme) önemine değinilmiş, Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezlerindeki (AMATEM) yürütülen faaliyetlerin yanı sıra kişinin bu maddeleri kullanmaya hiç başlamamasının daha önemli olduğu ifade edilmiştir. Aksi takdirde çok daha fazla kaynağa ihtiyaç duyulacağı belirtilmiş, bağımlılığa hiç başlamama konusunda Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İŞKUR ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın dâhil olduğu çok sektörlü iş birliği içerisinde çalışma yapılmasının önemi vurgulanmıştır.

Roman vatandaşların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı grupların sentetik bağımlılığa yüksek bir yatkınlığı olduğu ifade edilmiş, bu tür bağımlılığın psikik bağımlılıktan ziyade reseptör düzeyinde bir bağımlılık olduğu için son derece tehlikeli olduğu belirtilmiştir.

Yine Roman vatandaşların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı gruplar içerisinde erken evlilik kaynaklı anne ölümü ve bebek ölümü riskinin arttığına değinilerek bu doğrultuda Güvenli Annelik Protokolü kapsamında gebelik takiplerinin yapılmasının önemi vurgulanmıştır.

İzmir İŞKUR İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	İzmir İli Gerçekleşmesi
1- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	0
2- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İşbaşı Eğitim Programlarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	38
3- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	960

Yapılan görüşmelerde, İŞKUR bünyesinde güncel olarak istihdam garantili meslek kursları açılmadığından ötürü ulusal eylem planı göstergesinin sıfır olarak kaldığı dile getirilmiştir.

Roman vatandaşlar arasında her zaman Toplum Yararına Program (TYP) ve istihdam garantili mesleki eğitim kurslarının yaygın olduğu ancak İl Müdürlüğünün şu an başvuran vatandaşları İşgücü Uyum Programına (İUP) yönlendirdikleri bilgisi edinilmiştir. Söz konusu programın, TYP'nin part time versiyonu olarak nitelendirilebileceği düşünülürse Roman vatandaşların bu programa da uyum sağlayıp, ilgi gösterebileceği ifade edilmiştir. Ek olarak, SODAM'larda da İŞKUR faaliyetlerinin devam ettiği belirtilmiş olup bu kapsamda iş arama süreçlerine yönelik teorik ve pratik eğitimler verildiği tarafımıza aktarılmıştır.

Son olarak İŞKUR hizmetleri bünyesinde yer alan İş Kulüplerinin niteliğinin artırılmasının da Romanlar açısından faydalı olabileceği mütalaa edilmiştir.

İzmir Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	İzmir İli Gerçekleşmesi
1- Kurulan Genç Ofis Sayısı	0
2- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	135
3- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	58
4- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	40

İzmir Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından “Sıfırdan Zirveye” isimli bir proje geliştirildiği, bu proje kapsamında İzmir ve Kayseri ili arasında bir iş birliği yapıldığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda İzmir’den 50 Roman çocuğu Erciyes’e kayak etkinliğine götürdüklerini ve Kayseri’de bulunan Roman çocukları da İzmir’de gezi faaliyeti kapsamında ağırladıkları bilgisi edinilmiştir.

İzmir’de Roman vatandaşların oluşturduğu 5 adet futbol kulübü olduğu ve İl Müdürlüğünün belirli aralıklarla bu kulüplerle bir araya gelip malzeme desteğinde bulundukları aktarılmıştır.

Başarılı Roman çocukların rol model olarak öne çıkarılması konusunda da çalışmalar yapıldığı tarafımıza aktarılmış olup kurum özelinde konuya ilişkin farkındalığın yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

İzmir Buca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV)

Dezavantajlı durumda olan vatandaşlara yönelik olarak Bakanlığımız Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları koordinasyonunda yürütülen Barınma Yardımları Programı çerçevesinde İzmir ili genelindeki barınma yardımı başvuruları ve kaynak aktarımlarının; Roman vatandaşların nüfusun önemli bir bölümünü oluşturduğu Konak, Bayındır, Kiraz ve Beydağ ilçelerinde ve ev onarımı yardım türü kapsamında yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

İzmir genelinde gerçekleştirilen barınma yardımı kaynak aktarımlarının Türkiye geneline kıyasla düşük oranda seyretmesinde; ev yapımı ve ev onarımı ihtiyaçlarına yönelik taleplerin az olması, ev ve arsa tapularının bulunmaması sorunu, yüksek nüfuslu büyükşehir niteliği kaynaklı yeni ev yapımı taleplerinin karşılanmasında yaşanan sorunlar ve vatandaşların bir bölümünün Barınma Yardımı Programı uygulamalarına yönelik bilgi eksikliği yaşaması gibi gerekçelerin etkili olduğu belirtilmiştir.

Roman vatandaşların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı grubun ihtiyaç halinde Barınma Yardımları Programı kapsamında yardım başvurusunda bulunmasına yönelik bilgilendirme faaliyetleri ve hane ziyaretlerinin devam ettiği bilgisi edinilmiştir.

İzmir Buca Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM)

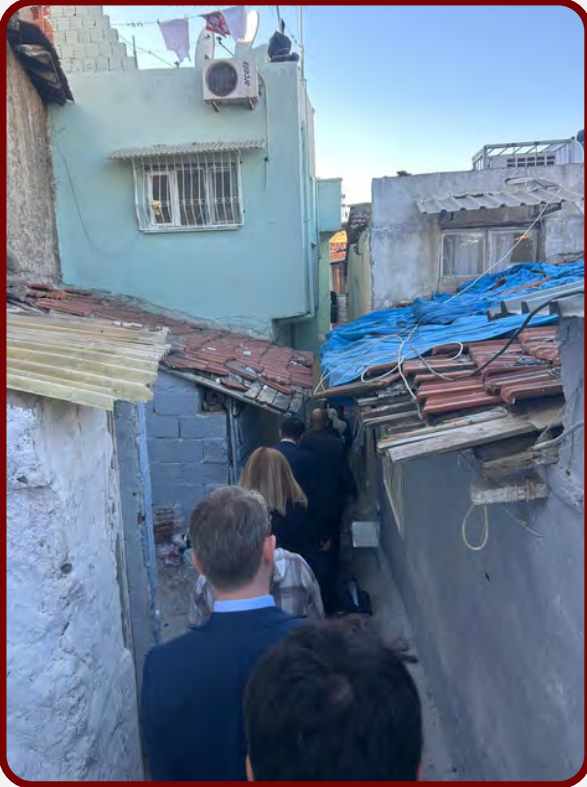
İzleme kapsamında ziyaret edilen SODAM'ın yeni ve başarılı bir iyi uygulama örneği olma noktasıyla ön plana çıktığı söylenebilir. Aşevi ve sosyal market projelerinin de SODAM ile aynı binada yürütüldüğü ve iyi bir şekilde işlediği gözlemlenmiştir. Merkezde kurs çeşitliliği fazla olup kurslar için kullanılan ekipman, demirbaş kalitesi de üst seviyededir. Ayrıca hem yapılan gözlemler hem de SODAM Koordinatörü ile yapılan görüşme neticesinde SODAM'ın bilinirliğinin fazla olduğu, kursiyer sorunu yaşanmadığı ve memnuniyet seviyesinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Yenişehir (Tenekeli) ve Hilal Mahallesi Ziyareti

İzleme ziyareti kapsamında halk arasında daha çok “Tenekeli” olarak bilinen Yenişehir Mahallesi ve Hilal Mahallesi ziyaret edilmiştir. Söz konusu mahalleler İzmir Valiliği bünyesinde görevlendirilmiş ve aynı zamanda kendisi de bir mahalle sakini olan Valilik Koordinatörü eşliğinde ziyaret edilmiştir. Hem yapılan gözlemler hem de mahalle sakinleri ile gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde; konut durumları ve mahalle altyapılarının kötü durumda olduğu, istihdama katılım ile ilgili ciddi problemler yaşandığı görülmüştür. Ayrıca erken yaşta evlilik, bağımlılık ve yüksek suç oranları da görülen diğer problemler arasındadır. Yapılan görüşmelerde çocukların mahallede daha çok spor alanına ihtiyaç duyduğu gözlemlenmiştir.

İzmir Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile Toplantı

İzmir ziyaretinin son ayağında, İzmir ASHB İl Müdürlüğümüz ev sahipliğinde ilde faaliyet gösteren STK'lar ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya katılan STK Temsilcilerinin ifade ettiklerinden öne aşağıdaki şekildedir:

- Her STK'nın üzerine düşeni yerine getirmediği ve bazı derneklerin “tabela derneği” oldukları,
- Üniversite mezunu Roman gençlere rol model olmaları için pozitif ayrımcılık yapılmasını talep ettikleri,
- Spor kulüpleri ve spor alanları noktasında daha çok destek talep edildiği,
- Spor kulüplerinin hem maddi anlamda hem de lisans çıkarma anlamında desteğe ihtiyaç duyduğu,
- Yeni Eylem Planlarında gençlere yönelik faaliyetlerin artırılması gerektiği,
- Kamu tarafından Roman kültürü ve tarihine yönelik öğelerin öne çıkarılmasının faydalı olabileceği,
- Yerelleşmenin olumlu taraflarının vurgulandığı ve bu hususun daha da yaygınlaştırılması gerektiği,
- Eğitimde, Adrese Dayalı Kayıt Sisteminin problemlere yol açtığı, ayrımcılık gibi sorunlarla karşılaşıldığı,
- Roman yoğunluklu mahallelerde görev yapan öğretmenlerin sosyal içerme eğitimi almaları gerektiği,
- Romanlara ilişkin konularda pilot olarak seçilen okullarda ve koordinasyon merkezlerinde eğitim alan eğitimciler ve arabulucular ile gönüllü öğretmenlerin yerlerinin değiştirilmesinin olumsuz etkileri olduğu belirtilerek bu kişilerin Romanların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde görev yapmaya devam etmelerinin uygun olacağı,
- Arabuluculuk ve Roman masaları gibi mekanizmaların kurulması gerektiği,
- Önümüzdeki dönemde hazırlanacak Eylem Planlarında ayrımcılıkla mücadele konusuna daha çok önem verilmesi gerektiği,
- Eylem Planlarına bütçe tahsis edilmesi gerektiği,

Manisa

Manisa İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Mahalle Adı
Akhisar	Hacı İshak
Şehzadeler	Selimşahlar
Yunusemre	Ayni Ali
Yunusemre	Barbaros

Yunusemre	Fatih
Gördes	Hüseyini Baba
Kırkağaç	Karaali
Kırkağaç	Cin Osman
Kırkağaç	Hıdırağa
Soma	Karamanlı
Soma	Samsacı
Ahmetli	Barbaros
Alaşehir	Menderes
Alaşehir	Barış
Alaşehir	Beşeylül

Turgutlu	Subaşı
Turgutlu	Albayrak
Turgutlu	Urganlı
Köprübaşı	Temrek
Kula	Seyitali
Salihli	Atatürk
Salihli	Şehitler
Salihli	Gaziler
Salihli	Yeşilyurt
Salihli	Özyurt

Manisa İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Manisa İli Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Manisa izleme ziyareti, Bakanlığımız İl Müdürlüğü ziyareti ile başlamıştır. Yapılan görüşmede en çok öne çıkan gözlem, konunun il özelinde tam olarak oturmadığı, kurumlar arası koordinasyon ve veri akışında ciddi problemler olduğu yönünde olmuştur. Daha sonra gerçekleştirilen ziyaretlerde de bu durum tescillenince İl Roman Koordinatörü ve Koordinatör Yardımcısı ile bu hususta görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İstihdam özelinde merkez ilçelerde Roman istihdamının yüksek olduğu ama diğer ilçelerde aynı durumun söz konusu olmadığı ifade edilmiş olup bu durumun da diğer problemlere kaynak oluşturduğu aktarılmıştır. İl Müftülüğü ile iş birliği seviyesinin yüksek olduğu gözlemlenmiş ve tarafımıza aktarılmıştır. Ayrıca yerel yönetimlerin konu özelindeki olumlu desteği de aktarılmıştır. Ancak diğer paydaş kurumlar ve ildeki SODAM'lar ile koordinasyonun çok zayıf olması düşündürücüdür. Roman yoğunluklu mahallelerdeki başlıca problem alanlarının, bağımlılık ve erken yaşta evlilikler olduğu aktarılmıştır. İl Müdürlüğümüz tarafından bu mahallelerde sosyal içerme temalı çeşitli seminer ve bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiş olup bu eğitimlerin olumlu sonuçlarının gözlemlendiği ifade edilmiştir. Son olarak toplantıda, yerel yönetimlerin Roman vatandaşların karşılaştığı sorunlara yönelik gerçekleştirilen koordinasyon çalışmalarına daha etkin biçimde dahil edilmesi gerektiği belirtilmiş, bu doğrultuda Belediyeler Birliği'nin temsilcilerinin başta saha ziyaretleri olmak üzere Eylem Planı faaliyetlerinde daha çok yer alması önerisinde bulunulmuştur.

Manisa İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ziyaretinde Eylem Planı kapsamındaki faaliyetlerin verilerinin düşük seviyede olduğu, konunun tam olarak anlaşılamadığı ve bilgi eksikliklerinin bulunduğu, Bakanlığımız İl Müdürlüğü ile iletişim ve iş birliği düzeylerinin geliştirilmesi gerektiği gözlemlenmiştir. Ayrıca Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı Salihli ilçesindeki Şehitler İlkokulu'nun yıkıldığı ve yeni bir okulun yapılmasının planlandığı, bu doğrultuda çalışmaların devam ettiği bilgisi alınmıştır. Ek olarak, Halk Eğitim kapsamında kursların açılmamasının Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde problem oluşturduğu, Halk Eğitim usta öğretici temalı okulların açılmasına ilişkin kriterlerin esnetilmesine rağmen bütçe yetersizlikleri sebebiyle kurs sayısında düşüş olduğu tarafımıza bildirilmiştir.

Manisa İl Sağlık Müdürlüğü

Ziyarette, Halk Sağlığı konusunda dezavantajlı grupların en önemli ihtiyacının koruyucu-önleyici sağlık hizmetleri olduğu vurgulanmış, Manisa özelinde bu hususa özel önem verildiği ve sağlık okuryazarlığı eğitimlerinin Roman vatandaşların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı gruplara verilmeye devam ettiği ifade edilmiştir. Ayrıca hizmet içi eğitimler yoluyla İl ve İlçe Sağlık Müdürlüklerinde Aile Sağlığı personeline Romanlara yönelik ayrımcılık konusunda bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Meme kanseri tarama aracının, Roman mahallelerine yönlendirilmesi talebi toplantı esnasında İl Sağlık Müdürlüğü temsilcilerine iletilmiştir.

Kırkağaç ilçesinde uygulanan 'Hep Birlikte El Ele, Sağlıklı Bir Geleceğe' adlı proje çerçevesinde sağlık okuryazarlığı başta olmak üzere dezavantajlı grupların sağlık hizmetlerinden etkin bir biçimde faydalanmasının öngörüldüğü ifade edilmiştir. Bu doğrultuda Roman şenliği adı altında sağlık buluşması gerçekleştirildiği, Kırkağaç'taki Roman kanaat önderlerinin konuya ilişkin bilgilendirildiği, sağlık alanında Romanların karşılaştığı sorunların paydaşlara aktarılmasının sağlandığı ve çözüm için farkındalık ve yönlendirme faaliyetleri yürütüldüğü belirtilmiştir.

Roman vatandaşlara yönelik sağlık okuryazarlığı anketi yapılması, bu doğrultuda karşılaştırmalı analizler gerçekleştirilmesi ve sonuçların tespiti amacıyla saha ziyaretleri planlanmasının uygun olacağı ifade edilmiştir. 12 Aralık 2024 sonrasında 'Hep Birlikte El Ele, Sağlıklı Bir Geleceğe' adlı proje çıktılarına bakılarak Kırkağaç'ta uygulanan bu modelin Romanların yoğun olarak yaşadığı diğer ilçelerde uygulanması için adımlar atılacağı bildirilmiştir. Son olarak, kanser tarama çalışmaları sırasında Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı bazı mahallelerde iletişim temelli sorunların yaşandığı bildirilmiştir.

Manisa İŞKUR İl Müdürlüğü

Ziyarete, İş Kulübü adı altında Roman vatandaşların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı gruplara yönelik ilçeler arası saha çalışmaları ve iş hayatı konulu eğitimlerin gerçekleştirildiği bildirilmiştir.

Salihli ilçesinde Roman vatandaşlar arasından 15 vatandaşın TYP, 5 vatandaşın da İşgücü Uyum Programından faydalandırılmasının sağlandığı; Akhisar ilçesinde ise benzer biçimde 2 vatandaşın TYP, 3 vatandaşın İşgücü Uyum Programından faydalandırılmasının sağlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, İşgücü Uyum Programı hizmetinin Romanlar arasında daha da teşvik edilmesinin olumlu sonuçlar vereceği üzerinde durulmuştur.

Eylem Planı'na ilişkin üç gösterge olan Romanların istihdamının kolaylaştırılması amacıyla mesleki eğitim kursuna katılan kişi sayısı, işbaşı eğitimine katılan kişi sayısı ve iş arama becerisi eğitimine katılan kişi sayısı verilerinin koordinasyon probleminden ötürü sıfır olarak gözüktüğü anlaşılmıştır.

Roman vatandaşların bir bölümünün kendilerine özgü iş ve yaşam dinamikleri sebebiyle kayıtlı istihdama yanaşmadıkları ifade edilmiştir. (Mevsimlik tarım faaliyetlerinin oldukça yaygın ve yılın önemli bir bölümüne yayılmış durumda olmasından ötürü Roman vatandaşların büyük bir bölümünün tarım sektöründe çalıştığı bildirilmiştir.)

Manisa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Eylem Planı çerçevesinde Şehzadeler Gençlik Merkezi bünyesinde müzik, gezi etkinlikleri ve sanatsal faaliyetler gerçekleştirildiği ve Kırkağaç Kampı'nda 13-15 yaş gurubu kız ve erkek öğrencilere ayrı ayrı gruplar halinde kamp organizasyonları düzenlendiği bilgisi aktarılmıştır. Ayrıca, Manisa ilinde bir Gençlik Ofisi açılma projesinin planlandığı ancak arsa/bina temini aşamasında olduğu, ilgili hususta belediyeler ile fizibilite çalışmalarının sürdüğü ifade edilmiştir. Ziyarete sorun alanlarına da değinilmiş olup yaşanan en büyük sorunun; sporcu lisansı çıkarılması aşamasında bazı federasyonların bedel talep ettiği, bu durumun Roman çocukların da içerisinde bulunduğu dezavantajlı gruplar için problem meydana getirdiği, ilgili hususun yıllardır gündemde olan kronik bir konu olduğu, bu konuyu çözecek bir protokol/yönetmelik ihtiyacının bulunduğu vurgulanmıştır.

Manisa Şehzadeler Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Şehzadeler ilçesindeki TOKİ konutlarında çoğunlukla Roman vatandaşların ikamet ettiği, bu konutlar arasında boş konut bulunmadığı, aidat ödenmesi hususunda herhangi bir sorun yaşanmadığı, 144 konuttan 95'inin taksitlerin tamamlanması neticesinde hak sahiplerine teslimlerinin gerçekleştirildiği bildirilmiştir. Ev onarım yardımı taleplerinin alınması kapsamında kiracılar ile ev sahipleri arasında onarıma ilişkin noter onaylı taahhütname alınması hususunda yaşanan anlaşmazlıklara ilişkin Vakıf tarafından gerekli mevzuat bilgilendirmelerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca, Selimşahlar'da ikamet eden Roman vatandaşların bir bölümünün bölgede yaşadıkları uyuşmazlıklar sebebiyle Şehitler, Alaybey ve Sakarya gibi mahallelere göç ettiği, bu vatandaşlara Barınma Yardımları Programı kapsamında bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir. Barınma Yardımları Programı kapsamında aktarılan kaynak tutarlarının haricinde bölgedeki hayırsever vatandaşlarla istişarelerin yapıldığı ve barınma yardımı konusunda kaynak desteği sağlanabileceği ifade edilmiştir.

Artan inşaat maliyetleri sebebiyle Barınma Yardımları Programı kapsamında hane bazlı uygulanan barınma yardımı birim tutar üst sınırlarının artırılması ihtiyacının bulunduğu ifade edilmiştir.

Manisa Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SODAM)

Ziyarete SODAM binası ile Sosyal Market'in yan yana konumlandırıldığı gözlemlenmiştir. Böylece, SODAM kurslarına katılan sosyal yardım faydalanıcılarının kıyafet ihtiyaçları olması durumunda Sosyal Marketten faydalandırılmalarının sağlandığı ifade edilmiştir. SODAM'da genel olarak birkaç mesleki kurs ile birlikte koruyucu ve önleyici eğitimlerin verildiği aktarılmış olup teşvik ödemesi yapılması hususunda koruyucu ve önleyici eğitimlerin verilmiş olmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca birçok kurumda göze çarpan koordinasyon ve iletişim eksikliği burada da gözlemlenmiştir. Bakanlığımız İl Müdürlüğünden tarafımıza ulaşan SODAM verilerinin çok düşük ya da eksik olmasına rağmen SODAM Koordinatörü ve Vakıf Müdürü ile yapılan görüşmeler neticesinde faaliyetlerin olması gerektiği gibi sürdüğü gözlemlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gerçekleştirilen ziyaretler neticesinde, İzmir ili özelinde çalışmaların daha olumlu olarak seyrettiği, kurumların konuyu daha çok sahiplendikleri, veri akışı ve koordinasyon hususlarının daha düzenli bir şekilde gerçekleştiği ve Sivil Toplum Kuruluşlarının hak savunuculuğu anlamında donanımlarının daha iyi seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Ancak yapılan gözlemler ve görüşmeler neticesinde Roman vatandaşların istihdam ve barınma şartları ve bağımlılık başta olmak üzere problemleri olduğu gözlemlenmiştir. Manisa ili özelinde ise özellikle ise birkaç önemli husus dikkat çekmektedir. Bunlardan en önemlisi; ilde kamu kurumları arasındaki konuya ilişkin bilgi, veri akışı ve koordinasyon un yeterince sağlanamamış olmasıdır. Özellikle Eylem Planı kapsamında koordinasyonu yürüten Bakanlığımız İl Müdürlüğü personelinin ildeki koordinasyonu sağlama noktasında eksiklikleri olduğu tespit edilmiş, kendileri ile bu hususta görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu konuyla ilgili bir başka sorun ise bazı kamu kurumlarının personelinin de Eylem Planı hakkındaki bilgi eksikliğidir. Bunun ötesinde bazı paydaş kurumların Eylem Planı kapsamındaki çalışmaların mahalle özelinde olduğunu fark etmeyerek bunların etnik kimliğe dayalı çalışmalar olduğunu düşünmesi hizmet sunumunda aksaklıklara sebep olmaktadır.

İkinci önemli husus ise birçok kurumda dikkati çeken veri yönetimi ile ilgili problemlerdir. Koordinasyon sorunları ile ilişkili olarak kurumların yaptıkları çalışmalara ilişkin verileri sistemli bir şekilde saklamadıkları, bu konuda bir arşivleme olmaması sebebiyle kurum hafızasının kişilere bağımlı olduğu görülmüştür. Ayrıca ilde Sivil Toplum Kuruluşları anlamında da kapasitenin sınırlı olduğu tespit edilmiştir.

Ziyaret dönüşünde; İl Roman Koordinatör ve Koordinatör Yardımcısı olan personel ile gerekli görüşmeler gerçekleştirilmiş ve ilde Roman Koordinatör Yardımcısı değişikliği gerçekleştirilmiştir. Önümüzdeki süreçte, sorun alanları özelinde illerle daha çok temas kurularak gerekli yönlendirme ve rehberliğin sağlanması ile ildeki durumun daha iyiye gideceği değerlendirilmektedir. Ayrıca izleme sisteminin aktif olarak veri girişine açık hale gelmesiyle hem koordinasyon hem de izleme süreçlerinin de daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebileceği mütalaa edilmektedir.

Kocaeli

Kocaeli İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe	Mahalle
Derince	Çenedağ
Derince	Sırrıpaşa

Gölcük	Kavaklı
İzmit	Kozluk
İzmit	Sanayi
İzmit	M. Alipaşa
İzmit	Gültepe
İzmit	Terzibayırı
İzmit	Yenidoğan
İzmit	Tavşantepe

İzmit	Erenler
İzmit	Terzi Bayırı
İzmit	Serdar Mevkii / Arızlı Köyü
İzmit	28 Haziran
İzmit	Cedit
İzmit	Serdar
İzmit	Turgut
Kandıra	Kubuzcu

Kandıra	Aydınlık
Kandıra	Akdurak
Karamürsel	4 Temmuz
Körfez	Esentepe
Körfez	Kuzey
Gebze	İnönü
Gebze	Gaziler
Gebze	Mevlana

Çayırova	Emek
Çayırova	Akse
Çayırova	Atatürk
Çayırova	Özgürlük
Çayırova	Cumhuriyet
Dilovası	Orhangazi
Dilovası	Kayapınar
Dilovası	Diliskelesi

Kocaeli İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Kocaeli Valiliği

İzleme ziyaretine Kocaeli Valiliği ile başlanmıştır. İzleme Heyeti Kocaeli Valisi Sayın İlhami AKTAŞ tarafından Makamında ağırlanmıştır. Sayın AKTAŞ tarafından Roman vatandaşlara yönelik çalışmaların Kocaeli özelinde hassasiyetle takip edildiği belirtilerek Roman vatandaşlar konusunda en önemli konuların başında eğitime devamlılık ve mezuniyet hususunun geldiği ifade edilmiştir. Buna ek olarak, Kocaeli Büyükşehir Belediye'sinin Roman vatandaşlara yönelik eğitim ve barınma konusunda önemli destekleri bulunduğu dile getirilmiştir. Roman vatandaşlara yönelik eğitim, barınma ve istihdam alanlarındaki sorunların kısır döngüye giren sosyal bir soruna dönüşebildiği ifade edilmiştir.

Ziyaret esnasında; Kocaeli ilinde Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü yetkilileri tarafından Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü verilerine göre 40-50 bin civarında Roman vatandaş bulunduğu, ancak sivil toplum kuruluşları kaynaklarına göre bu sayının 80-90 bin civarında olduğuna yönelik bilgilerin de bulunduğu belirtilmiştir.

Sayın AKTAŞ tarafından ziyarete ilişkin hazırlanacak raporun Kocaeli Valiliği ile de paylaşılmasının yapılacak çalışmalara önemli katkı sağlayacağı ifade edilmiştir.

Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

İkinci ziyaret; Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürü Sayın Ahmet KIRILMAZ tarafından Makamında ağırlanmıştır. KIRILMAZ tarafından Roman vatandaşların barınma sorunuyla ilgili Kocaeli ili özelinde İzleme heyeti bilgilendirilmiştir. KIRILMAZ, Roman vatandaşlarının genellikle tek katlı konutlarda yaşama talebinin olduğunu ancak Kocaeli ili özelinde arazi sıkıntısı bulunduğunu belirterek Kocaeli'nin İstanbul'dan sonra yaşama alanı itibarıyla en yoğun il olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca; Roman vatandaşların barınma sorununu çözmek amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) ile görüşmelerin devam ettiğini, özellikle Kandıra İlçesinde Akdurak Mahallesinde barınmaya ilişkin sorunlar bulunduğunu ve bölgenin kentsel dönüşüm sürecinde olduğu ifade edilmiştir.

Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne yapılan ziyaret sonrasında gerçekleştirilecek sonraki ziyaretler kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından da bir temsilcinin heyete dâhil edebilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

Kocaeli Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile Toplantı

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordinesinde Kocaeli İlnde Roman vatandaşlara yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER'in açılış konuşmaları ile başlamıştır.

Sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden ilk sözü Kocaeli Roman Saha Koordinatörü Ergin AKBULUT almıştır. AKBULUT tarafından Roman gençlerin spora yönlendirilmesi için Kocaeli'de 2009 yılından sonra kurulan 10 spor kulübünün maddi imkânsızlıklar sebebiyle 8'inin kapatıldığı belirtilmiştir. AKBULUT, üniversitede eğitim gören Roman gençlerle birlikte "Üniversiteli Romanlar Çalıştay" gerçekleştirilmesinin planlandığını ifade ederek, üniversite mezunu Roman gençlerin hem kamuda hem de özel sektörde istihdama yönlendirilmesinin önemini vurgulamıştır. Ayrıca; Roman çocukların eğitime katılımı için öncelikle anne babalara farkındalık kazandırılması gerektiğini ifade etmiştir. İzmitli Romanlar Turizm Kültür Derneği temsilcisi Cengiz DEMİR tarafından Roman gençlerin spora yönlendirilmesinin önemli olduğu belirtilerek sporla uğraşmayan gençlerin madde bağımlılığına yönelme riskinin yüksek olduğu dile getirilmiştir. DEMİR tarafından, lisans bedeli ve antrenör ücretleri konusunda kulüplerin maddi zorluk yaşadığı, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan yardımların yetersiz kaldığı belirtilerek bu konuda sunulan dilekçelere rağmen maddi sorunların çözülemediğı ifade edilmiştir. Ayrıca; kulüplerin sponsor bulamadığı sponsor desteğı ve sürekli kaynakları olmadan kulüplerin varlığını devam ettirmelerinin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından iş insanlarının sponsorluk konusunda yönlendirilebilmesinin sorunun çözümüne önemli katkı sunacağı ifade edilmiştir.

Roman Kanaat Önderi Erkan AKSOY tarafından, Roman çocukların eğitimde devamlılığını sağlamaya yönelik bir proje hazırlandığı, ancak projeye yeterli kaynak ayrılmadığından projenin hayata geçirilemediği belirtilmiştir. Söz konusu projenin okul öncesinden lise dönemine kadar Roman çocukları eğitim sistemi içinde tutmayı hedeflediği ifade edilmiştir. AKSOY tarafından ayrıca, Roman çocukların okula devam sorunun çözülebilmesi için tüm paydaşların koordine halde çalışması ve mahalle bazlı takip yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Uluslararası Genç Romanlar Derneği temsilcisi Mustafa Kemal KURTTEKİN tarafından, Romanların erken yaşta evlilikler konusunda farkındalık çalışmaları yapılabileceği belirtilerek Mobil Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) hizmet modelinin hayata geçirilmesinin büyük fayda sağlayacağı ifade edilmiştir. Ayrıca; Roman kadınların SODAM'larda çalıştırılmasının Roman vatandaşlarla SODAM arasında bir köprü sağlayacağı ve bu sayede SODAM'lara katılımın artırılacağı dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra; Roman mahallelerinde 4-6 yaş grubu çocuklar için ücretsiz kreşler açılması, kültür-sanat okulları kurulması önerilerinde bulunulmuş, Roman vatandaşlar için toplu nikâh ve toplu sünnet etkinlikleri düzenlenmesi talep edilmiştir. Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından 2025 yılının "Aile Yılı" olarak ilan edilmesinden dolayı özellikle toplu nikâh törenlerinin gerçekleştirilmesi konusunun önemli olduğu ifade edilmiştir.

Kocaeli Roman Turizm Kültür ve Sanat Etkinlikleri Dayanışma Derneği temsilcisi Şener KULABAŞ; Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezi (AMATEM) konusunda yer problemi yaşandığını belirterek, çevre düzenlemeleri yapılarak Roman vatandaşlar için yeni yaşam alanlarının açılması gerektiğini ifade etmiştir.

Kocaeli Roman Turizm Kültür ve Sanat Etkinlikleri Dayanışma Derneği temsilcisi Ramazan TUĞRAL ise, SODAM'ların Roman mahallerine yakın yerlerde kurulması gerektiğini belirterek şu anda hizmet sunan SODAM'ın Roman mahallerine uzak bir konumda bulunduğu ifade etmiştir.

Roman Konfederasyonu Gençlik Kolları Başkanı Volkan ERSOY tarafından uluslararası Roman politikaları bağlamında Romanların azınlık olarak tanımlandığı, Türkiye’de ise Roman vatandaşların asli unsur olarak kabul edildiği belirtilerek Kocaeli özelinde Roman vatandaşlara yönelik çalışmalarda kamu kurum ve kuruluşlarının Kocaeli Büyükşehir Belediyesi kadar aktif olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca ERSOY tarafından, Roman vatandaşlara yönelik çalışmalarda görevlendirilen personelin bilgili ve gönüllü olması gerektiği belirtilerek Roman vatandaşlara yönelik politikaların sürekli gündemde tutulmasının önemine vurgu yapılmıştır. Bunlara ek olarak, SODAM'lara ilişkin düzenleme yapılması, SODAM'lara yönelik tüm sürecin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri tarafından yürütülmesi, SODAM'ların kuruluş sürecinde Roman Derneklerinden görüş alınması gerektiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri tarafından görevlendirilen Roman koordinatör yardımcılarının Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar dışında birçok farklı iş yükü bulunduğu, sadece Roman vatandaşlara yönelik çalışmalarla ilgilenecek koordinatör yardımcılarının görevlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kocaeli Roman Kültür ve Sanat Yardımlaşma Derneği Başkanı Ertuğrul SEVİNÇ tarafından, Roman vatandaşlar arasında uyuşturucu kullanımının ciddi sorun olduğu ifade edilmiştir.

Kocaeli İl Sağlık Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kocaeli İli Gerçekleşmesi
1- Sağlık okuryazarlığı eğitimi verilen kişi sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
2- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla yapılan saha ziyareti sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
3- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla dağıtılan görsel materyal sayısı	Veri Merkezden Alınıyor

4- Dezavantajlı gruplara daha etkin sağlık hizmeti sunulması amacıyla hizmet içi eğitim verilen sağlık personeli sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
5- Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sayısı	Veri Merkezden Alınıyor

Dördüncü ziyaret, Kocaeli İl Sağlık Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Kocaeli İl Sağlık Müdürü Op. Dr. Sayın Yüksel PEHLEVAN tarafından; Makamında ağırlanmıştır. Sayın PEHLEVAN tarafından Kocaeli Üniversitesi ile protokol çalışması yürütüldüğü, bu çalışma kapsamında bağımlılıkla mücadele sorunu ile ciddi şekilde mücadele edileceği ve bağımlılıkla mücadele konusunda sağlık okuryazarlığının önemli bir konu olduğu ifade edilmiştir. Buna ek olarak, Kocaeli'de hekim başına düşen hasta sayısının çok fazla olduğu ve yeni sağlık merkezlerinin kurulması konusunda arsa problemi bulunduğu dile getirilmiştir.

İzleme heyetine eşlik eden Roman Kocaeli Roman Saha Koordinatörü Ergin AKBULUT tarafından, toplu sünnet ve mamografi taramaları yapılması ve Sağlık Bakanlığı tarafından alım ilanı olan işçi kadroları için Roman vatandaşlara kota ayrılması talepleri İl Sağlık Müdürlüğüne iletilmiştir.

Söz konusu talepler kapsamında; Sayın PEHLEVAN tarafından mamografi ihtiyacı bulunanların listesinin oluşturulması durumunda söz konusu talebin karşılanabileceği, toplu sünnet konusunda taleplerin Büyükşehir Belediyesi üzerinden Sağlık Bakanlığı'na yapıldığı, sonrasında İl Sağlık Müdürlüğüne geldiği ifade edilerek söz konusu ihtiyacın İl Sağlık Müdürlüğüne gelmesi durumunda özel hastaneler de sürece dahil edilerek talebin karşılanabileceği vurgulanmıştır. Sağlık Bakanlığı işçi alımları konusunda İl Müdürlüğünün yetkisi bulunmadığı belirtilmiştir.

Kocaeli Roman Saha Koordinatörü Ergin AKBULUT tarafından, toplu sünnet törenlerinde sünnet işleminin dışında sünnet elbisesi temini ve organizasyonun da önemli olduğu ifade edilmiştir. Sayın PEHLEVAN tarafından ise, söz konusu talepler konusunda İl Sağlık Müdürlüğünün bir bütçesinin bulunmadığı ve bu konuda Kocaeli Büyükşehir Belediyesine başvurulabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, PEHLEVAN tarafından Roman vatandaşlara sunulan sağlık hizmetleri bağlamında aşı konusunda sorun yaşanmadığı, riskli gebelik takibi konusunun önemsendiği ifade edilmiştir.

Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kocaeli İli Gerçekleşmesi
1- Nitelikli Eğitime Erişim için Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	70
2- Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	70
3- İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	32
4- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	50
5- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	585
6- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	8
7- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine kayıt yapılan kişi sayısı	39
8- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden belge alan kişi sayısı	9
9- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik yapılan bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet sayısı	80
10- Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı Artışı	Veri Merkezden Alınıyor

Beşinci ziyaret, Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti, Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürü Sayın Ömer AKMENŞEN tarafından Makamında ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından, Roman çocukların eğitime katılımı, devamı, öğretmen ve okul yöneticilerinin Roman vatandaşlarına yaklaşımı ile Roman çocukların kaynaşması hususlarında genel bir bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra İzleme Heyeti Milli Eğitim temsilcisi Fatma Zehra ARAÇ tarafından Kocaeli iline ilişkin göstergeler üzerinden bilgi aktarılmış ve sivil toplum kuruluşları tarafından belirtilen müzik sanat okullarının Kocaeli ili özelinde açılması talebi İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerine iletilmiştir. Ayrıca, ARAÇ tarafından Kocaeli ilindeki Roman çocukların yoğun olarak kayıtlı olduğu Mehmet Akif Ersoy İlkokulunda devamsızlık oranlarının çok yüksek olduğu dile getirilmiştir.

Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürü Sayın AKMENŞEN tarafından; Kocaeli ilinin 6 ilçesinde Roman çocukların yoğun olarak eğitim gördüğü okullar bulunduğu, bunlardan birinin de Mehmet Akif Ersoy İlkokulu olduğu söz konusu okulun öğrencilerinin %90'nın Roman çocuklardan oluştuğu ifade edilerek Roman çocukların eğitime devam konusuna İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak hassasiyetle yaklaşıldığına dikkat çekilmiştir. Ayrıca; Sayın AKMENŞEN tarafından asıl sorunun okula devam ile ilgili olduğu, okula devamı sağlamak için ev ziyaretleri yapıldığı ve ailelerle birebir iletişim kurularak okula devam sorunun çözülmeye çalışıldığı dile getirilmiştir.

İzleme heyetine eşlik eden Roman Kocaeli Roman Saha Koordinatörü Ergin AKBULUT tarafından, İzmit İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne Romanların yoğun olarak eğitim gördüğü okul müdürleri ile toplantı gerçekleştirilmesi önerildiği ve bu önerinin kabul edildiği, söz konusu toplantılar haricinde okul müdürlerinin mahalle ziyareti yaparak okula devama ilişkin sorunları çözebileceği ifade edilmiştir.

İzleme heyetine eşlik eden Roman Konfederasyonu Gençlik Kolları Başkanı Volkan ERSOY tarafından; Roman çocukların okula devamını artırmak amacıyla rol model çalışmaları yapılması gerektiği, okul bazlı çalışmalar gerçekleştirilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Akran zorbalığının okul terklerine ve erken yaşta evliliklere neden olduğu, okul hayatında başarılı olan Roman öğrencilerin takip edilerek diğer Roman çocuklarla buluşturulmasının okula devamı artıracığı ifade edilmiştir. Ayrıca ERSOY tarafından, Roman çocuklara kantin desteği verilmesi gerektiği, mesleki eğitime devam eden Roman çocuk sayısının çok az olduğu ve ailelerin Roman çocukların okula devamı konusunda farkındalığının artırılması gerektiği dile getirilmiştir.

İzleme heyetine eşlik eden Kocaeli Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Kamil TÜYLÜOĞLU tarafından, Roman çocuklara yönelik yapılacak kantin desteği uygulamasının akran zorbalığına yol açabileceğine vurgu yapılarak söz konusu çocuklara gerekli koşulların sağlanması durumunda Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Yardımı verilmesinin daha isabetli olacağı ifade edilmiştir.

Kocaeli İŞKUR İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kocaeli İli Gerçekleşmesi
1- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
2- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İşbaşı Eğitim Programlarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
3- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında ilk ziyaret, Kocaeli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın Ulvi YILMAZ tarafından Makamında ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından ziyaret kapsamında genel bilgilendirme yapılmıştır.

Kocaeli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın Ulvi YILMAZ tarafından, Kocaeli ili özelinde genel olarak istihdam sorunu bulunmadığı, ancak Roman vatandaşlarla ilgili sabıka kaydı bulunanların istihdam konusunda işverenlerin direnç gösterebildiği, işverenlerin ceza ödemeyi göze alarak yasal düzenlemeler gereği %2 eski hükümlü çalıştırma kotasına uymadığı ifade edilmiştir. Roman vatandaşların işe girdikten sonra düzenli çalışmasının daha sonra iş başvurusunda bulunan Roman vatandaşların istihdama dâhil olmasını kolaylaştırdığı, bu kapsamda işe giriş aşamasında Roman vatandaşlara iş görüşmesi için mülakat tekniklerine yönelik eğitimler verildiği belirtilmiştir. Roman vatandaşların istihdamı ile ilgili en önemli sorunun erken yaşta evlilikler ve uyuşturucu madde kullanımına bağlı sabıka kayıtları olduğu, sabıkalı bile olsa Roman vatandaşların istihdamı için mülakat teknikleri eğitimlerini almasının önemli olduğu dile getirilmiştir.

İzleme heyeti İŞKUR temsilcisi Aslı ÇOBAN tarafından, İŞKUR tarafından Toplum Yararına Çalışma (TYP) yerine son dönemde İşgücü Uyum Programı (İUP)'nın tercih edildiği belirtilmiştir. Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın Ulvi YILMAZ tarafından, İUP Programları kapsamında programdan yaralanan kişinin sigortalı olmamasının en büyük sorun olduğu ifade edilerek Kocaeli İli özelinde istihdam sorunu bulunmadığı, 70 bin açık iş ihtiyacı ve 40-50 bin işsiz bulunduğu, sorunun sunulan iş imkânlarının iş arayanlarca tercih edilmemesi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca; YILMAZ tarafından talep edilmesi halinde sivil toplum kuruluşları aracılığıyla Roman vatandaşlara mülakat tekniklerine yönelik eğitimler verilebileceği ifade edilmiştir.

Kocaeli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kocaeli İli Gerçekleşmesi
1- Kurulan Genç Ofis Sayısı	0
2- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	29
3- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	0
4- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	13

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında ikinci ziyaret, Kocaeli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti, Gençlik ve Spor İl Müdürü Sayın Gökhan YAVAŞER tarafından Makamında ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından ziyaret kapsamında genel bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra İzleme Heyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcisi İhsan CANSEVEN tarafından Kocaeli iline ilişkin göstergeler üzerinden bilgi aktarılmış göstergeler arasında yer alan “Genç Ofisler Bünyesinden Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısının” “0” olarak gözüktüğü belirtilerek sivil toplum kuruluşları tarafından Romanların spor kulüplerinin problemleri ve destek talepleri Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü yetkililerine iletilmiştir.

Kocaeli Gençlik ve Spor İl Müdürü Sayın Gökhan YAVAŞER tarafından; Roman gençlere yönelik birçok etkinlik gerçekleştirildiği, “Genç Ofisler Bünyesinden Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısının” “0” olarak gözükmemesinin düzeltilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Kocaeli’de 7 Gençlik Merkezi ve 2 Gençlik Ofisi bulunduğu, ancak doğrudan Roman gençlere yönelik gençlik ofisi bulunmadığı, yetenekli Roman çocukların belirlenmesine yönelik bir yöntem arayışında bulunulduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, Roman çocukların eğitim gördüğü okul ve mahalle bilgisinin Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde bulunmadığı bu bilginin İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından paylaşılması durumunda söz konusu okullara antrenör görevlendirilmesi yapılabileceği belirtilmiştir.

Kocaeli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü yetkililerince; Roman mahallerinde irtibat kişinin bulunmasının düzenlenecek faaliyetlerin sürekliliği açısından önemli olduğu, aksi halde süreklilik sağlanamadığı belirtilmiştir. Söz konusu irtibat kişilerinin Roman gençleri organize etmesi durumunda; yolluk, ulaşım vb. tüm desteklerin Kocaeli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından karşılanabileceği, ayrıca futbol kulüpleri için Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ile görüşülerek lisanslama ve sağlık raporu ücretinden muafiyet sağlanabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca; Gençlik Spor İl Müdürlüğü’nün portatif yüzme havuzu ve gençlik merkezi hizmetlerinden Roman gençlerin yararlanması için araç desteği sağlanabileceği belirtilmiştir.

Gerçekleştirilen görüşmelerde; Gençlik Spor İl Müdürlüğü’nün Roman gençlere yönelik faaliyetler konusunda istekli olduğu ancak yerel mekanizmalarla irtibat ve işbirliği konusunda sorunlar yaşadığı gözlemlenmiştir.

Kocaeli Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM)

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında üçüncü ziyaret, Kocaeli SODAM'a yapılmıştır. İzleme Heyeti, İzmit İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) Müdürü Yunus VURAL tarafından SODAM'da ağırlanmıştır.

Ziyaret kapsamında öncelikle SODAM'daki kurslar incelenmiş kursiyerler ile kısa görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

İzleme Heyeti İzmit İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürü Sayın Yunus VURAL tarafından; yer bulma konusunda problemler yaşandığı, SODAM binasının kiralık olduğu ve merkezi bir konumda yer aldığı ve 5 adet Roman mahallesine yakın olduğu belirtilmiştir. Aktif kursiyer sayısının yaklaşık 50 olduğu, Ziyagökalp İlkokulu'nda bir alan ayrılarak SODAM şubesi gibi çalışacak bir alan ayrılması yönünde planlama yapıldığı ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, koşulları sağlayan kişilere ödenen aylık 800 liralık teşvik miktarlarının çok düşük kaldığı, Roman vatandaşlarla Roman olmayan vatandaşların bir arada hizmet almasının kaynaştırmayı sağladığı ifade edilmiştir.

Ziyaret kapsamında SODAM'larda yararlanan Roman vatandaşların sayısının düşük olduğu (toplam 50 kursiyerin 11'nin Roman olduğu), SODAM'ın Aile Destek Merkezi (ADEM) gibi hizmet sunduğu konum olarak merkezi olmasına rağmen doğrudan Roman mahallerinde merkezlerinin açılmasının daha yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

Kocaeli İzmit Serdar Mahallesi Ziyareti

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında son ziyaret, Kocaeli İli İzmit İlçesinde bulunan Serdar Mahallesi'ne yapılmıştır. Ziyarete İzleme Heyeti ile birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü yetkilileri de katılım sağlamıştır.

Mahalle ziyareti kapsamında; yaşam şartlarının problemli olduğu, mekânsal sıkıntılardan dolayı yangın vb. acil durumlarda itfaiyenin mahalleye girişinin imkânsız olduğu ve okul çağında bulunan öğrencilerin eğitime devam sorunu bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca mahalle sakinleri tarafından mahallenin kentsel dönüşüme girmesi gerektiği belirtilmiş, bunun yanı sıra birçok hane tarafından sosyal yardım ve sosyal hizmet talebinde bulunulmuştur. Bunun yanı sıra, mahallede bulunan aile sağlık merkezi ziyareti ve mahalle sakinleri ile gerçekleştirilen görüşmeler kapsamında sağlık hizmetlerine erişim konusunda bir sorun yaşanmadığı değerlendirilmiştir.

Mahalle ziyareti kapsamında; söz konusu mahalleye düzenli aralıklarla ziyaret gerçekleştirilmesinin sosyal hizmetlere erişim ve farkındalık konusunda yararlı olacağı, ayrıca çocukların eğitime devamı konusunda ailelere farkındalık kazandırma amacıyla çalışmalar yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

Yalova

Yalova İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Mahalle Adı
Merkez	Bağlarbaşı

Yalova İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Yalova Valiliği

İzleme ziyaretine Yalova Valiliği ile başlanmıştır. İzleme Heyeti, Yalova Valisi Sayın Hülya KAYA tarafından Makamında ağırlanmıştır. Sayın KAYA tarafından; Roman vatandaşlara yönelik çalışmaların Yalova ili özelinde ciddiyetle takip edildiği belirtilerek Roman vatandaşlar konusunda belediyelerin desteğinin önemine dikkat çekilmiştir. Buna ek olarak, Yalova ili için bir Roman Koordinatörü, ilçeler için de ayrı koordinatörler belirlendiği dile getirilmiştir. Yalova'da kentsel dönüşüm süreci devam eden Bağlarbaşı Mahallesinin bir Roman Mahallesi olduğu, Roman çocukların eğitime devamı konusunu İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile yakından takip edildiği ifade edilmiştir. Yalova ili özelinde istihdam olanaklarının yeterli olduğu, ancak Roman vatandaşların düzenli işte çalışma konusunda çok istekli olmadıkları belirtilmiştir. Ayrıca Sayın KAYA tarafından ziyaret kapsamında gözlemlenen bulgular doğrultusunda ortaya çıkan önerilerin Valiliğe iletilmesi talebinde bulunulmuştur.

Yalova Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM)

İzleme ziyareti kapsamında ikinci ziyaret, Yalova SODAM'a yapılmıştır. İzleme Heyeti, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürü Sayın Gülhanım SÜLEYMANAĞAOĞLU tarafından SODAM'da ağırlanmıştır.

Ziyaret kapsamında öncelikle SODAM'daki kurslar incelenmiş ve kursiyerler ile kısa görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Sayın SÜLEYMANAĞAOĞLU tarafından, SODAM'ın son yıldır mevcut binada hizmet verdiği, SODAM ile ADEM'in aynı binada faaliyet gösterdiği belirtilmiştir. Verilen kurslar kapsamında internet ortamında satışlar yapılarak kadınların gelir elde edebildiği dile getirilmiş ve temizlik görevlisinin bir Roman Vatandaş olduğu ifade edilmiştir. Toplam 110 kursiyerin hizmet aldığı SODAM'da, 42 kursiyerin Roman vatandaşı olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, Roman vatandaşlar dışındakilerin kursa kabul edilmemesi durumunda kurusun açılması için gerekli olan 12 kursiyer şartının sağlanabileceği dile getirilmiştir.

Ziyaret kapsamında SODAM'lardan yararlanan Roman vatandaşların sayısının düşük olduğu (toplam 110 kursiyerin 42'sinin Roman olduğu) tespit edilmiştir. SODAM'ın ADEM ile aynı binada hizmet sunması her ne kadar iki merkezin imkanlarını kullanması için bir fırsat sunsa da sosyal hizmetlerin sunumu açısından problemler oluşturduğu, SODAM'ın merkezi bir konumda olmasına rağmen doğrudan Roman mahallerinde merkezler açılmasının daha yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

Yalova Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile Toplantı

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordinasyonunda, Yalova ilinde Roman vatandaşlara yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı, Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER'in açılış konuşmaları ile başlamıştır.

İlk sözü, sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden Yalova Roman Koordinatörü Kerem KOYUNCU almıştır. KOYUNCU tarafından Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı ile Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile irtibat kurmada zorluk yaşandığı belirtilmiştir. Roman gençlerin kullanımı için bir spor tesisi talep edildiği ancak sonuç alınmadığı, bağımlılıkla mücadele konusunda sporun önemli olduğu, Bağlarbaşı Mahallesinde devam eden kentsel dönüşüm çalışmasının bir an önce tamamlanması gerektiği, daha önce TYP kapsamında Roman vatandaşlar için kontenjan ayrıldığı ancak şu an kontenjan ayrılmadığından problem yaşandığı ifade edilmiştir.

Esnaf ve Sanatkâr Bakırcıları Yardımlaşma Derneği temsilcisi Eyüp DİRİKURT tarafından; Çiftliköy İlçesi Roman Koordinatörü olarak görev yaptığı, Roman vatandaşlar için yakın zamanda cenaze araç talebinin karşılanmadığı ve Darıca ilçesinde düğün için alan problemi yaşandığı ifade edilmiştir.

Yalova Roman Kültür Sanat Derneği temsilcisi Levent PUSTA tarafından, madde bağımlılığın büyük bir sorun olduğu ve tedavi için bağımlıların AMATEM'e götürülmesi konusunda araç problemi yaşandığı belirtilmiştir. Romanların yaşadığı Kazımiye Mahallesi'nde prefabrik konutlarda ikamet edilmesinin sorunlara yol açtığı, alanda zehirli yılanlar bulunduğu, bir an önce kentsel dönüşümün bitirilmesinin çok önemli olduğu, yaşam koşulları nedeniyle Kazımiye Mahallesinde sağlık sorunlarının yaşandığı, bu nedenle söz konusu mahallede sağlık taraması yapılması gerektiği belirtilmiştir. Kentsel dönüşüm sorunları nedeniyle Roman vatandaşların çalıştığı ikinci el pazarının kapanmasının işsizliğe ve madde kullanımı / ticarete yol açtığı vurgulanmıştır.

Yalova Romanları Sosyal Etkinlikler Kalkındırma, Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği temsilcisi Necdet KARABULUT tarafından; bağımlılık konusunda farkındalık çalışması yapılmasının önemine dikkat çekilmiştir. Sabıka kaydı olan Romanların istihdam sorunu yaşadığı, Yalova'da yaşanan en büyük sorunun kentsel dönüşüm süreci olduğu ve istihdam konusunda Roman vatandaşlar için kontenjan ayrılması gerektiği belirtilmiştir.

Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından, sivil toplum kuruluşlarının ilettiği sorunlar kapsamında Roman vatandaşlara yönelik çalışma grubu toplantısının bir an önce yapılmasının önemli olduğu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü yetkililerine iletilmiştir.

İzleme heyetine eşlik eden Yalova Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Arif LAÇİN tarafından; kentsel dönüşüm sürecinin tamamlanması ile birlikte mevcutta yaşanan birçok sorunun çözüleceği dile getirilmiştir. Yalova Valiliğinin Roman vatandaşlara yönelik konuya hassasiyet gösterdiği ve bu kapsamda Roman vatandaşlara yönelik tüm çalışmaların Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü üzerinden yürütüldüğü, yakın zamanda Roman vatandaşlara yönelik çalışma grubu toplantısının gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Yalova Paydaş Kamu Kurumları Toplantısı

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Sorumlu Kurum	Yalova İli Gerçekleşmesi
1- Nitelikli Eğitime Erişim için Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	3
2- Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	15
3- İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	25
4- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	20
5- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	418
6- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	8

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Sorumlu Kurum	Yalova İli Gerçekleşmesi
7- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine kayıt yapılan kişi sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	7
8- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden belge alan kişi sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	5
9- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik yapılan bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet sayısı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	19
10- Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı	Milli Eğitim İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
11- Kurulan Genç Ofis Sayısı	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	0
12- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	0
13- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	6
14- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	11
15- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	İŞKUR İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Sorumlu Kurum	Yalova İli Gerçekleşmesi
16- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İşbaşı Eğitim Programlarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	İŞKUR İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
17- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	İŞKUR İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
18- Sağlık okuryazarlığı eğitimi verilen kişi sayısı	Sağlık İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
19- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla yapılan saha ziyareti sayısı	Sağlık İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
20- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla dağıtılan görsel materyal sayısı	Sağlık İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
21- Dezavantajlı gruplara daha etkin sağlık hizmeti sunulması amacıyla hizmet içi eğitim verilen sağlık personeli sayısı	Sağlık İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
22- Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sayısı	Sağlık İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
23- Roman vatandaşların yoğun yaşadığı mahallelerde TBM eğitimi alan kişi sayısı	ASH İl Müdürlüğü	209
24- Mobil Ekipler Aracılığıyla Uygun Sosyal Hizmet Modeline Yönlendirilen Sokakta Çalıştırılan Roman çocuk Sayısı/Rehberlik Hizmeti Sunulan Aile Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	4

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Sorumlu Kurum	Yalova İli Gerçekleşmesi
25- Roman Mahallelerine Yapılan ASDEP Ziyareti Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	298
26- ASDEP kapsamında uygun hizmetlere yönlendirilen hane sayısı	ASH İl Müdürlüğü	187
27- Roman mahallelerinde yapılan AEP Eğitimi sayısı	ASH İl Müdürlüğü	20
28- Gerçekleştirilen "Kadının Güçlendirilmesi Semineri" Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	2
29- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dijital Risklere Karşı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	134
30- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Farkındalık Oluşturmak Amacıyla Gerçekleştirilen Saha Ziyareti Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	0
31- Roman Ailelerin ve Çocukların İnterneti ve Medyayı Daha Güvenli Kullanması İçin Dağıtılan Görsel Materyal Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	0
32- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Roman Vatandaşlar Arasından Belirlenen Rol Model Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	0

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Sorumlu Kurum	Yalova İli Gerçekleşmesi
33- Roman Çocuk Ve Gençleri Meslek Edinme Konusunda Bilgilendirmek Amacıyla Düzenlenen Rol Model Buluşması Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	0
34- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısı (erken evlilik modülü)	ASH İl Müdürlüğü	0
35- Erken Evliliklerin Önüne Geçmek İçin Düzenlenen Aile Eğitim Programı Sayısına Katılan Kişi Sayısı (erken evlilik modülü)	ASH İl Müdürlüğü	0
36- Roman çocukların ortaokul sonrası liseye kayıt olmaları için ziyarette bulunulan aile sayısı	ASH İl Müdürlüğü	3
37- Açılan SODAM Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor
38- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	11
39- SODAM'larda açılan Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	160
40- SODAM'lar bünyesinde açılan sergi sayısı	ASH İl Müdürlüğü	1
41- Kurumsal kapasitenin artırılması amacıyla eğitim alan SODAM personeli sayısı	ASH İl Müdürlüğü	0
42- SODAM'lar bünyesinde açılan kurs sayısı	ASH İl Müdürlüğü	11

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Sorumlu Kurum	Yalova İli Gerçekleşmesi
43- SODAM kurslarına Devam Eden Kursiyer Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	17
44- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	10
45- 8 Nisan Dünya Romanlar Günü için Gerçekleştirilen Etkinliklere katılan Kişi Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	662
46- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Düzenlenen Mahremiyet Seminerine Katılan Kişi Sayısı	ASH İl Müdürlüğü	83
47- Roman Vatandaşların Yoğun Olarak yaşadığı Bölgelerde Mahremiyet konulu dağıtılan yazılı/görsel materyal sayısı	ASH İl Müdürlüğü	0
48- Roman Vatandaşlara yönelik dini ve manevi hizmetlerin yoğunlaştırılması amacıyla camilerde gerçekleştirilen faaliyet sayısı	İl Müftülüğü	50
49- Roman Vatandaşlara yönelik dini ve manevi hizmetlerin yoğunlaştırılması amacıyla eğitim verilen kişi sayısı	İl Müftülüğü	35
50- Roman Vatandaşlara yönelik dini ve manevi hizmetlerin yoğunlaştırılması amacıyla rehberlik hizmeti sunulan kişi sayısı	İl Müftülüğü	15
51- Kültür ve Turizm bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilen müze ve öğren yeri ziyaretlerine katılan Roman vatandaş sayısı	Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	Veri merkezden alınıyor

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordinasyonunda, Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar kapsamında paydaş kurumlar (MEB, İŞKUR, Sağlık, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri) ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı, Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER'in açılış konuşmaları ile başlamıştır. Sayın ÖZER tarafından sivil toplum kuruluşları ile gerçekleştirilen toplantı kapsamında sivil toplum kuruluşları tarafından dile getirilen sorunlar paydaş kurum temsilcilerine iletilmiştir.

Yalova Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın Erhan DEDE tarafından; Roman vatandaşlara yönelik en önemli sorunun istihdam sorunu olduğunun bilindiği, sivil toplum kuruluşları ile irtibat konusunda problem yaşanmadığı, Romanların istihdamı konusunda ikamet ile iş yeri arasındaki mesafelerin istihdam sorunu yaratabildiği, Roman vatandaşların mesleki yeterlilik sorununun istihdam sorununa neden olabildiği, Roman vatandaşların iş saatlerine uyum konusunda zaman zaman problem yaşayabildiği belirtilmiştir. 2018'den bu yana TYP kapsamında Roman vatandaşlara 50 kontenjan ayırarak istihdam olanağı sağlandığı şu an itibarıyla 61 Roman vatandaşın TYP ve İUP kapsamında istihdam edildiği ifade edilmiştir.

Yalova İl Sağlık Müdürlüğü temsilcisi Sayın Eyüp ALTIKIRAN tarafından; yapılacak çalışmalarda Roman vatandaşları bir araya getirmede zorlanıldığı fakat Roman mahallesinde bulunan aile sağlık merkezi aracılığıyla birçok çalışma gerçekleştirilebileceği dile getirilmiştir. Özellikle sivil toplum kuruluşları tarafından dile getirilen tarama, farkındalık çalışmalarının yapılması konusunda planlama yapılacağı belirtilmiştir.

Yalova Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü temsilcileri Sayın Musa ASLAN ve Sayın Ahmet Ercan TEHTAP tarafından; Yalova'da bir adet spor salonu bulunduğu, Roman gençlerin spor aktivitelerine devam problemi bulunduğu, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından yetenek tarama çalışmaları yapıldığı ancak antrenör ve tesis olanakları konusunda problemler yaşandığı belirtilmiştir.

İzleme heyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcisi İhsan CANSEVEN tarafından, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü sorumluluğunda olan göstergeler arasında yer alan "Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı"nın "0" olarak girildiği gündeme getirilmiştir. Yalova Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü temsilcileri tarafından; gezi etkinlikleri düzenlendiği ve söz konusu göstergenin tekrar inceleneceği ifade edilmiş, gezi etkinliklerinde araç temini konusunda problem yaşanabildiği belirtilmiştir.

İzleme heyetine eşlik eden Yalova Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Arif LAÇIN tarafından, yaşanan araç probleminin İl Özel İdaresi ile görüşülerek çözülebileceği ifade edilmiştir.

Yalova İl Milli Eğitim Müdürlüğü temsilcileri Ahmet Selami ÖZBİLİCİ ve Ferman YAZICI tarafından; Roman çocukların eğitime devamı konusunda problem yaşandığı, okula devam konusunda yapılan tespitler kapsamında Roman aileler ile irtibat kurulduğu hatta cezai yaptırımlar uygulandığı ifade edilerek çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir. Roman çocuklar için okulu cazip hale getirmeye yönelik çalışmalar yapılması gerektiği, piknik vb. etkinliklerin Roman çocukların okula devamını artırabileceği ancak bu konuda da araç ve ödenek problemi yaşandığı vurgulanmıştır. Her yıl okul dönemi başlamadan önce Eylül ayında Roman ailelere hane ziyareti gerçekleştirilebileceği dile getirilmiştir. Ayrıca, kentsel dönüşüm nedeniyle İl Milli Eğitim Müdürlüğü temsilcileri tarafından bazı Roman çocukların ikamet adresini bulmakta sorunlar yaşandığı bu nedenle hane ziyareti yapılamadığı belirtilmiştir.

İzleme heyetine eşlik eden Yalova Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Arif LAÇİN tarafından, il ve ilçelerde bulunan koordinatörler aracılığıyla ikamet adresleri bilinmeyen/bulunamayan Roman çocukların ikamet adreslerinin temin edilebileceği ifade edilmiştir.

Yalova Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı temsilcisi Ferda YAŞAR tarafından, daha fazla Roman kadının SODAM hizmetlerinden yararlanması için hane ziyaretleri yapılarak farkındalık çalışmaları gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

05-06 Mayıs 2025 tarihlerinde Kocaeli, 07 Mayıs 2025 tarihinde Yalova iline gerçekleştirilen ziyaret kapsamında gözlemlenen başlıca hususlar aşağıda sıralanmıştır:

- Her iki ilin Valiliklerinin konuya ilişkin farkındalık düzeyinin yüksek olduğu,
- Yalova ilinde, Valilik düzeyinde Roman koordinatörü dışında Romanların yoğun yaşadığı ilçelerde de Kaymakamlıklar düzeyinde Roman Koordinatörlerinin belirlendiği ve bu durumun Roman vatandaşlara yönelik çalışmaları olumlu etkilediği,
- Her iki ilde de Roman çocukların eğitime devamı konusunda sorunlar yaşandığı,
- Her iki ilde de Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar konusunda farkındalığının yüksek olduğu, ancak paydaş kurumların Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar konusunda koordinasyon eksikliğinin bulunduğu ve bu hususun da Roman vatandaşlara yönelik hizmetler konusunda eksiklikler yaratabildiği,
- Her iki ilde de sivil toplum kuruluşları ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile gerçekleştirilen görüşmelerde TYP Programları kapsamında istihdam olanaklarının sınırlandırılmasının Roman vatandaşların istihdamını olumsuz etkilediği,
- Her iki ilde de Ziyaret kapsamında SODAM'lardan yararlanan Roman vatandaşların sayısının düşük olduğu SODAM'ların ADEM gibi hizmet sunduğu, merkezi konumda olmalarına rağmen doğrudan Roman mahallerinde merkezlerinin açılmasının daha yararlı olacağı, Yalova ili özelinde ADEM ve SODAM'ın aynı binada hizmet sunmasının her ne kadar iki merkezin imkanlarını kullanması için bir fırsat sunsa da sosyal hizmetlerin sunumu açısından bazı problemlere yol açtığı gözlemlenmiştir.

Gözlemlenen hususlar kapsamında geliştirilen öneriler aşağıda yer almaktadır:

- Hazırlanan ziyaret raporları kapsamında tespit edilen sorun alanları ve önerilerin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri aracılığıyla Valiliklere sunulmasının il düzeyinde gerçekleştirilecek çalışmalar için yol gösterici olacağı,
- Yalova ilinde gözlemlenen ilçe düzeyinde Roman koordinatör belirlenmesi hususunun diğer iller için örnek teşkil edebileceği,
- Roman vatandaşların barınma sorunları kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından da bir temsilcinin heyete dâhil edilmesinin faydalı olacağı,
- Roman çocukların eğitime devamı konusunda, özellikle okul dönemi başlamadan önce Eylül ayında mahalle ziyaretlerinin gerçekleştirilerek ailelere farkındalık kazandırılması, okul dönemi süresince de belli periyotlarla mahalle bazlı hane ziyaretleri yapılarak okula devam hususunun takip edilmesinin devamsızlık oranlarını azaltacağı,

- Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar konusunda paydaş kurumların koordinasyon eksikliğini gidermeye yönelik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinesinde paydaş kurumların her birinden birer temsilcinin yer aldığı alt çalışma grubunu/komitesi kurulmasının koordinasyon eksikliği sorununu çözebileceği,
- TYP Programları kapsamında istihdam olanaklarının sınırlandırılmasına ilişkin hususun her yıl Bakanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirilen Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi (2023-2030) ve Eylem Planları İzleme Değerlendirme Kurulu Toplantısında gündeme getirilebileceği,
- Roman vatandaşların katılımını artırmak amacıyla SODAM'ların Roman Mahallerinde kurulmasının önemli olduğu değerlendirilmiştir.

Zonguldak

Zonguldak İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe	Mahalle
Çaycuma	İstasyon
Devrek	Ağalar

Devrek	Ağalar Mevkı – Mahmutoğlu Köyü
Gökçebey	Gaziler Köyü
Kozlu	Taşbaca
Merkez	Çınartepe
Merkez	Mithatpaşa
Merkez	Karaelmas
Ereğli	Bakırlık Köyü
Alaplı	Sarıkadı Köyü

Zonguldak İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Zonguldak Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile Toplantı

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordinesinde Zonguldak ilinde Roman vatandaşlara yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER'in açılış konuşmaları ile başlamıştır.

Sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden ilk sözü Zonguldak Roman Kültürünü Yaşatma ve Dayanışma Derneği Başkanı Birol KOÇAKLI almıştır. KOÇAKLI tarafından Roman vatandaşlara yönelik en önemli çalışma alanının eğitim olduğu, TYP'den istihdam olanaklarının artırılması gerektiği, çocukların eğitimi için kırtasiye yardımlarının yaygınlaştırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Batı Karadeniz Romanlar Derneği Başkanı Şeref KOÇAK tarafından TYP'den sağlanan istihdam olanaklarının kurayla belirlenmesi sonucunda Ereğli'de yaşayanlar dışındaki kişilerin istihdam edilebildiği bunda kentteki istihdam problemini çözmediği, istihdam sorunu yaşandığında eğitime devam olmak üzere bir çok problemin ortaya çıktığı 2024 yılında Ereğli Demir Çelik Fabrikasına Ereğli dışından 1000'den fazla istihdam sağlandığı belirtilerek bu istihdam alanlarında Ereğli'de yaşayan Roman vatandaşlara öncelik tanınması gerektiği belirtilmiştir.

Batı Karadeniz Romanlar Derneği/Yardıma Muhtaç Romanlar ve Özürlü Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Kazım ADAK derneğin bina sorunu olduğu, Roman vatandaşların dernekleşme sürecinde öncü olduklarını ifade etmiştir.

Çaydeğirmeni Romanlar Derneği Başkanı Sezgin KESKİN maden işçisi olarak çalıştığı ve Roman vatandaşlara rol model olmaya çalıştığı ifade edilmiş, Roman çocukların yoğun olarak eğitim gördüğü Uzun Mehmet İlköğretim Okulunda devamsızlık sorunu yaşandığı, istihdamın Roman vatandaşlar için çok önemli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, Devrek İlçesi İsmetpaşa Mahallesinde sel mağdurlarının ikamet ettiği bir konteynır mahallesi bulunduğu normalde 24 Roman ailesinin mağdur olmasına rağmen 14 ailenin hak sahibi olduğu ifade edilerek söz konusu durumun sorun oluşturduğu aktarılmıştır.

Karadeniz Ereğli Roman Saha Koordinatörü Çile ATLAZOĞLU Roman kadınların üyesi olduğu bir dernek kurulduklarını ancak yer sorunu nedeniyle derneğin kapatıldığı ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra ATLAZOĞLU tarafından Roman vatandaşlara yönelik sosyal konut yapılması amacıyla Ereğli Kaymakamlığı tarafından TOKİ ile resmi yazışma gerçekleştirildiği ancak sürecin henüz tamamlanmadığı sürecin hızlandırılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

Zonguldak Roman Saha Koordinatörü/Devrek Roman Saha Koordinatörü Yetiş KOCASOY Roman saha koordinatörlerinin ulaşım sorunu bulunduğu valiliklerden ulaşım desteği verilmesinin önemli olduğu ifade edilerek Roman vatandaşların istihdam sorunun çözümünün hayatın diğer alanlarında yaşadıkları sorunları kendi imkanları ile çözme imkanını sağlama noktasında önemli olduğu belirtilmiştir.

Zonguldak Bölgesi Romanlar Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ve Gökçebey Roman Saha Koordinatörü İsmail DEMİR tarafından izlenen politikaların Roman vatandaşların hayata aktif katılımı açısından önem taşıdığı, sel mağduru Roman vatandaşlara yönelik çalışma gerçekleştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Zonguldak Valiliği

İzleme Heyeti Zonguldak Valisi Sayın Osman HACİBEKTAŞOĞLU tarafından Makamında ağırlanmıştır. Sayın HACİBEKTAŞOĞLU tarafından saha ziyaretlerinin Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar açısından son derece kıymetli olduğu, istihdam ile ilgili TYP kapsamında kontejan ayrılması vb. taleplerin kurayla belirlenme nedeniyle karşılanamadığı, İsmetpaşa Mahallesinde sel mağduru Roman vatandaşları ile ilgili hak sahipliği durumunun mevzuattan kaynaklandığı barınma sorununa ilişkin gerekli desteklerin sağlandığı gerekli durumlarda ilave desteklerin de sağlanabileceği, Roman vatandaşlar konusunda diğer illerde yapılan iyi uygulamaların tüm illerle paylaşılmasının kıymetli olacağı ifade edilmiştir.

Zonguldak İl Sağlık Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Zonguldak İli Gerçekleşmesi
1- Sağlık okuryazarlığı eğitimi verilen kişi sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
2- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla yapılan saha ziyareti sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
3- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla dağıtılan görsel materyal sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
4- Dezavantajlı gruplara daha etkin sağlık hizmeti sunulması amacıyla hizmet içi eğitim verilen sağlık personeli sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
5- Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sayısı	Veri Merkezden Alınıyor

İkinci Ziyaret Zonguldak İl Sağlık Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Zonguldak İl Sağlık Müdürü Uzman Dr. Mustafa Özkan GÜN tarafından Makamında ağırlanmıştır. Sayın GÜN tarafından Zonguldak ilinde sağlık hizmetlerinin sunumu noktasında Roman vatandaşlara erişim hususunda bir sorun yaşanmadığı, gebelik ve aşı takibi konusunda herhangi bir problem yaşanmadığı ifade edilerek sağlık okuryazarlığı konusunda eğitim çalışmaları gerçekleştirildiği 2025 yılında 719 kişiye eğitim verildiği, 46 saha ziyareti yapıldığı, 424 broşür dağıtıldığı aktarılmıştır. Ayrıca Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde hizmet sunan 18 sağlık çalışanına farkındalık eğitimleri verildiği ifade edilerek Zonguldak genelinde Roman vatandaşların sağlık hizmetlerine erişimi hususunda herhangi bir sorun yaşanmadığı vurgulanmıştır. Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından sağlık okuryazarlığına yönelik eğitim çalışmalarının SODAM'larda da verilmesinin faydalı olacağı ifade edilmiştir.

Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Zonguldak İli Gerçekleşmesi
1- Kurulan Genç Ofis Sayısı	2
2- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	86
3- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	240
4- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	391

İzleme ziyaretinin kapsamında üçüncü ziyaret Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Gençlik ve Spor İl Müdürü Sayın Halil HACI tarafından Makamında ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından ziyaret kapsamında genel bilgilendirme yapılmıştır. Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürü Sayın HACI tarafından Bakanlık olarak en büyük amaçlarının sporu tabana yaymak olduğu, koruyucu-önleyici hizmetlerle bağımlılık tehlikesi olanları spora yönlendirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirilmeye çalışıldığı, okul-ev-spor üçgenin iyi bir şekilde kurulmasının kötü alışkanlıklarla mücadele açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca Sayın Hacı tarafından Alaplı, Ereğli, Devrek ilçelerinde Roman vatandaşlara yönelik gençlik faaliyetleri yürütüldüğü, Devrek bastonu üretimi için Roman gençlere yönelik kurs açıldığı, enstrüman çalan Roman gençlere destek sunulduğu, Roman gençlere yönelik sportif etkinliklere malzeme desteği sunulduğu ifade edilmiştir.

Zonguldak İŞKUR İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Kocaeli İli Gerçekleşmesi
1- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
2- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İşbaşı Eğitim Programlarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
3- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor

İzleme ziyareti kapsamında dördüncü ziyaret Zonguldak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın Okan ŞENTÜRK tarafından Makamında ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından ziyaret kapsamında genel bilgilendirme yapılmıştır.

Zonguldak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın ŞENTÜRK tarafından TYP yerine İYUP uygulanmasına ağırlık verildiği ifade edildiği, İYUP'un Roman vatandaşlar tarafından fazla tercih edilmediği yapılan çalışmalarla TYP ve İYUP programlarından yararlanarak Roman vatandaşların istihdama dahil olmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirildiği, kamu alımlarına yönelik kontejan ayrılmasına talepler geldiği ancak bu alımların kurayla veya KPSS şartıyla gerçekleşmesi nedeniyle söz konusu taleplerin karşılanmasının mümkün olmadığı, Ereğli Demir Çelik fabrikasının ayrı bir tüzel kişiliği olduğu ve personel alımlarını kendi belirlediği usul çerçevesinde gerçekleştirdiği vurgulanmıştır. Ayrıca ŞENTÜRK tarafından TYP ve İYUP Programlarında kura sonrası yedek listelerinin oluşumunda Roman vatandaşlara yer verildiği ifade edilerek Roman vatandaşların istihdama dahil olması için işbaşı eğitimleri dahil olmak üzere bir çok çalışma gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Zonguldak İli Gerçekleşmesi
1- Nitelikli Eğitime Erişim için Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	281
2- Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	0
3- İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	320

4- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	211
5- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	0
6- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	176
7- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine kayıt yapılan kişi sayısı	173
8- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden belge alan kişi sayısı	332
9- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik yapılan bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet sayısı	174
10- Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı Artışı	Veri Merkezden Alınıyor

Ziyaret Programının ikinci gününde ilk ziyaret Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürü Sayın Uygur KESKİN tarafından Makamında ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından Roman çocukların eğitime katılımı, devamı, öğretmen ve okul yöneticilerinin Roman vatandaşlarına yaklaşımı Roman çocukların kaynaşması hususlarında genel bir bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri tarafından Roman çocukların eğitim-öğretimine ilişkin bir sunum gerçekleştirilmiştir.

Sunum kapsamında;

- 2023- 2024 Eğitim ve Öğretim yılından başlayarak 2025-2026 Eğitim ve Öğretim yılına kadar Roman vatandaşlarına yönelik toplamda 50 kurs açıldığı, söz konusu kurs programlarına 691 Roman vatandaşı katılım gösterdiği, eğitimlerini başarı ile bitiren 358 Roman vatandaşı katıldıkları kurslardan sertifika almaya hak kazandığı ifade edilmiştir.
- Nitelikli eğitime erişim için açılan destekleme ve yetiştirme kursu sayısının 62 ve bu kurslara katılım sağlayan Roman öğrenci sayısının 401 olduğu bu bağlamda ilginin yüksek olduğu, üniversite için gerekli olan sınava hazırlık için destekleme ve yetiştirme kurslarına ulaşılabilir hale geldiği belirtilmiştir.
- İlkokul çağında olup okuma, yazma ve matematik alanında temel kazanımları desteklenen çocuk sayısının 139 olduğu ve söz konusu çocuklara yönelik çalışmaların okula olan ilgi ve devamlılığın artırılması kapsamında önem taşıdığı ifade edilmiştir.
- Roman çocukların okula uyumlarını artırmak için 162 sanatsal ve sportif etkinlik düzenlendiği ve söz konusu faaliyetlere 515 çocuğun katılım sağladığı belirtilerek etkinlik olarak halk oyunları, futbol, geleneksel çocuk oyunları turnuvası ve müzik ve dans gösterisi gibi faaliyetler düzenlendiği dile getirilmiştir.
- Roman çocukların okula uyumlarını artırmak için 83 adet gezi ve sosyal etkinlik düzenlendiği, Roman çocuklar için düzenlenen gezi programı kapsamında madenci müzesi, sinema gezileri yapıldığı, sosyal etkinlik kapsamında ise boyama, ağaç dikme, bayram kutlamaları, gezici kütüphane etkinlikleri gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.
- İşgücüne katılım ve okullaşma oranının artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine 89 kişinin kayıt yaptığı, başarılı olup belge alan kişi sayısının 22 olduğu aktarılarak eğitimlerini başarı ile tamamlayan Roman Vatandaşların aşçı yardımcılığı, tekstil elamanı, kaynakçılık meslekleri başta olmak üzere istihdam fırsatı elde ettiği vurgulanmıştır.

- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik 166 bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet yapıldığı, bu bağlamda çocuk yaşta evliğin hukuki yaptırımlarına yönelik bilgilendirme, KADES vb. konularında bilgilendirme, anne çocuk sağlığına ilişkin bilgilendirme, okullarda öğrencilere ve velilere hijyen eğitimi ve kişisel bakım seminerleri, veli çocuk okuma etkinliği yapıldığı belirtilmiştir.
- Romanların yoğun olarak yaşadığı mahallerdeki okullarda ortalama okul devam oranının % **89.86** olduğu, devamlılığın artırılması amaçlı yürütülen temel eğitim, etkinlikler, spor ve sanat faaliyetleri, veli bilgilendirme yöntemleri ile okula devam oranında artış yaşandığı ayrıca yapılan kıyafet, kırtasiye yardımları ile ekonomik olumsuzlukların okula devama etkisinin azaltıldığı ifade edilmiştir.

Sunum sonrasında sivil toplum kuruluşları ile gerçekleştirilen toplantı kapsamında dile getirilen sorunlar arasında yer alan taşınmalı eğitim, Roman çocukların belirli okullarda yoğunlaşması gündeme taşınmıştır. Söz konusu sorunlar arasında yer alan taşınmalı eğitim hakkında Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri tarafından mevzuat gereği 2 km mesafede toplu taşıma imkanının bulunmaması gibi bir kriterin olduğu ifade edilmiştir. Zonguldak genelinde 882 Roman öğrencinin bulunduğu bu çocukların çoğunluğunun karma okullarda eğitim gördüğü Roman çocukların yoğunluklu olduğu 3-4 okul bulunduğu söz konusu okullara ilişkin olarak okul kayıt bölgelerinin yeniden çalışılacağı gerekli durumlarda okul birleştirmeleri yapılarak oluşabilecek sorunların önüne geçileceği vurgulanmıştır.

Bunun yanı sıra; Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan Sosyal İçerme Eğitim Programı kapsamında düzenlenen eğitimleri okul müdürlerinin ve öğretmenlerinin de almasının önemli olduğu, eğitim alanında yaşanan sorunları istişare etmek üzere İl Milli Eğitim Müdürlüğü ev sahipliğinde Roman sivil toplum kuruluşları bir toplantı gerçekleştirilmesinin sorunların çözümüne katkı sunabileceği belirtilmiştir. Ayrıca; ROSEP kapsamında veri girişleri konusunda teknik destek ihtiyacı söz konusu olduğunda Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile iletişime geçilebileceği ifade edilmiştir.

Zonguldak Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM)

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında ikinci ziyaret Zonguldak SODAM'a yapılmıştır. Ziyaret kapsamında öncelikle SODAM'daki kurslar incelenmiş kursiyerler ile kısa görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

SODAM yetkilileri tarafından SODAM'da kurslara katılan Roman katılımcıların havaların güzel olduğu günlerde atık toplayıcılığı yapmak için kursa gelmedikleri bu nedenle devamsızlık söz konusu olabildiği belirtilmiştir. Ayrıca; SODAM ve Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün yakın işbirliğinde çalıştığı vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra; SODAM'da güzellik, cilt bakımı için Ocak 2026 itibarıyla kurslar açılacağı ifade edilerek SODAM'da üretilen yastık kılıfının patentinin alındığı ve ürünün pazarlanması konusunda kursiyerlere destek sağlandığı dile getirilmiştir. Buna ek olarak, SODAM yetkililerince SODAM'a Roman Vatandaşlar dışında diğer vatandaşların gelmesinin kaynaşmayı artırdığı ifade edilmiştir.

Ayrıca; kursiyerle yapılan görüşmelerde kursiyerler tarafından SODAM'da sunulan kursların faydalı olduğu bir nevi terapi gibi iyi hissettirdiği aktarılmıştır.

Devrek Çaydeğirmeni Beldesi Konteyner Mahallesi Ziyareti

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında son ziyaret, Zonguldak İli Devrek İlçesi Çaydeğirmeni beldesinde bulunan Konteynır Mahallesi yapılmıştır. Ziyarete İzleme Heyeti ile birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü yetkilileri de katılım sağlamıştır. Mahallenin 2023 yılında gerçekleşen sel afeti sonrasında kurulduğu ve Roman vatandaşlarından oluşan yaklaşık 24 hanenin ikamet ettiği prefabrik yapılardan oluşan bir mahalle olduğu gözlemlenmiştir.

Mahalle sakinleri ile gerçekleştirilen görüşme kapsamında yaklaşık 2,5 senedir prefabrik yapılarda kaldığı sosyal konut taleplerinin bulunduğu, mahallede 24 hane ikamet etmesine rağmen hak sahibi olarak 11 ailenin belirlendiği diğer ailelerin mağdur olacağı belirtilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü yetkilileri tarafından hak sahipliği için mevzuattan kaynaklanan belirli şartların bulunduğu (elektrik-su abonelikleri üzerinden hak sahipliği tespiti) bu nedenle bir hanede birden fazla ailenin oturmasının her biri için ayrı hak sahipliği doğurmadığı dile getirilmiştir.

Mahalle ziyareti kapsamında; söz konusu mahalleye düzenli aralıklarla ziyaret gerçekleştirilmesinin sosyal hizmetlere erişim ve farkındalık konusunda yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

Bolu

Bolu İli Roman Yoğun Mahalleler

İlçe Adı	Mahalle Adı
Gerede	Bahçelievler Mah.
Mudurnu	Alaçam Mevki– Karamurat Köyü
Yeniçağa	Camiatik Mah.
Bolu Merkez	Bahçeköy Mezrası Mezrası
Bolu Merkez	Ovadüzü Mah.
Bolu Merkez	Aktaş Mah.

İlçe Adı	Mahalle Adı
Bolu Merkez	Yenigeçitveren Merkez Mevkii
Bolu Merkez	Tepecik Mah.
Bolu Merkez	Seyit Mah.
Bolu Merkez	Köroğlu Mah.
Bolu Merkez	Akpınar Mah.
Bolu Merkez	Çıkınlar Mah.

Bolu İli Ziyaret Edilen Kurum ve Kuruluşlar

Bolu Valiliği

İzleme ziyaretine Bolu Valiliği ile başlanmıştır. İzleme Heyeti Bolu Vali Yardımcısı Sayın Fatih DAMATLAR tarafından Makamında ağırlanmıştır. Ziyaret kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar kapsamında genel bilgilendirme yapılmıştır. Ardından Sayın DAMATLAR tarafından Roman vatandaşlara yönelik çalışmaların Bolu İli özelinde ciddiyle takip edildiği belirtilerek kamu kurumlarının ayırım gözetmeden Roman vatandaşlar konusundaki çalışmalarına devam ettiği vurgulanmıştır. Bolu İlinde Roman vatandaşlara yönelik olarak çalışmaların Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü aracılığıyla takip edildiği herhangi bir aksaklık durumunda ilgili kamu kurumlarına gerekli talimatların verileceği ifade edilmiştir.

Bolu Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile Toplantı

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordinesinde Bolu ilinde Roman vatandaşlara yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER'in açılış konuşmaları ile başlamıştır.

Bolu ilinde Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar yürüten tek bir sivil toplum kuruluşu bulunmakta olduğundan Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ziyareti ile sivil toplum kuruluşu toplantısı birleştirilerek gerçekleştirilmiştir.

Bolu Genç Romanlar Derneğini temsilen toplantıya Dernek Başkanı İsmail DEMİR ile dernek üyesi Tansu TOKUŞ katılım sağlamıştır. İsmail DEMİR tarafından Bolu'da Roman vatandaşların dağınık bir yerleşime sahip olduğu bu nedenle bir etkinlik ve organizasyon olduğunda toplanmanın zor olduğu, sivil toplum kuruluşu olarak kamu kurumlarıyla yakın işbirliğinde çalışıldığı, Roman vatandaşların istihdama dahil olmasına yönelik farkındalık çalışmaları gerçekleştirildiği zaman zaman özel sektörde Roman vatandaşların istihdamı konusunda ayrımcı davranışlarla karşılaşabildiği ifade edilmiştir. Dernek üyesi Tansu TOKUŞ tarafından Roman vatandaşı olarak TYP'den yararlandığı ancak TYP süresi bittiğinde istihdam problemi yaşamaya devam edeceği aktarılmıştır.

Genç Romanlar Derneği temsilcilerinin görüşlerinin ardından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Bolu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı temsilcileri ile toplantıya devam edilmiştir.

İzleme Heyeti tarafından Bolu'da SODAM açılması hususu gündeme getirilmiştir. Bolu SYDV Müdürü Basri ROZAN tarafından SODAM açılması için 10.000 nüfus şartı bulunduğu dile getirilmiş, Roman vatandaşların ADEM'lere yönlendirildiği fakat çok istekli olmadıkları ifade edilmiştir. İzleme Heyetinde yer alan ve Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünde görevli ASH Uzman Yardımcısı Eyüp UYAR tarafından SODAM açılması için mevzuat gereği iki yöntem bulunduğu bunlardan birinin 10.000 nüfus şartı diğerinin ise Bakanlık Makamının takdiri doğrultusunda resen açılma olduğu aktarılmıştır.

Daha sonra Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü yetkilileri tarafından Bolu'da Roman Vatandaşlara yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmalar hakkında bir sunum gerçekleştirilmiştir. Sunum kapsamında;

- İl Müdürlüğü tarafından Ulusal eylem planı kapsamında Bolu ilinde yaşayan Roman vatandaşlarının sosyo-ekonomik durumları ve yaşam koşullarına ilişkin ilimizin temel verilerine ulaşmak amacıyla anket yöntemi ile araştırma yapıldığı,

- Aktaş, Semerkant, Çıkinlar, Akpınar Mahallesi ve Yenigeçitveren Köyü, Mudurnu Kara Murat Köyü, Doğancı Mahallesi, Karaçayır Mahallesi olmak üzere toplamda 229 hane ziyareti gerçekleştirildiği, 827 Roman Vatandaşın bilgisine ulaşıldığı, Araştırma modelinin yüz yüze görüşme yoluyla (Anket), Alan taraması (Survey) ile gerçekleştirildiği ve araştırma evreninin Bolu ilinde yaşayan tüm Roman vatandaşlar olduğu,
- Araştırma sonucunda Roman vatandaşların ekonomik ve sosyal açıdan çeşitli zorluklarla karşı karşıya olduğunun bulgulandığı, Roman vatandaşların özellikle eğitim, sağlık hizmetlerine erişimde zorluk yaşadığı ve de düşük gelir seviyesine sahip olduklarının gözlemlendiği, eğitim ve istihdam alanında geliştirilecek politikaların, bireylerin ekonomik durumlarını iyileştirmeye yönelik çözümler sunabileceği, sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sorunların azaltılması için devlet destekli programların genişletilmesinin önemli olduğu,
- Roman vatandaşların topluma entegrasyonunu sağlamak, sosyo-ekonomik koşullarını iyileştirmek, eğitim düzeylerini arttırmak, sosyal sapmalarını azaltmak için toplumun tüm kesimlerinin birlikte hareket etmesi ve kapsamlı bir destek programı geliştirilmesinin kıymetli olduğu vurgulanmıştır.

Bunun yanı sıra sunum kapsamında I. Aşama Eylem Planı kapsamında 2023-2025 yılları arasında Bolu ilinde yaşayan Roman vatandaşlara yönelik gerçekleştirilen çalışmalar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- 131 Roman vatandaşa çocuk yaşta evlilik konusunda farkındalık eğitimi gerçekleştirildiği,
- Aile Eğitim Programı kapsamında Roman Vatandaşlardan 491 kişiye TBM(Türkiye Bağımlılıkla Mücadele) eğitimleri, 953 kişiye "Aile İçi İletişim", "Dijital Okuryazarlık", "Dijital Mahremiyet Bilinci" konularında eğitimler verildiği,
- Roman Vatandaşlardan 187 kişiye Sosyal ve Ekonomik Destek, 4 kişiye Evde Bakım Desteği sağlandığı, Aile Sosyal Destek Programı kapsamında 232 hanenin ziyaret edildiği ve 250 yönlendirme desteği sağlandığı,
- Roman Kadınların Kooperatif açmalarına destek olmak ya da kendi geçimlerini sağlayabilecek işlerde çalışmalarına katkı sağlamak için 2 kez Kadının Güçlendirilmesi semineri gerçekleştirildiği,

•Roman vatandaşlardan 78 çocuğa şartlı eğitim, 48 çocuğa şartlı sağlık , 2 kadına şartlı gebelik yardımı, 211 çocuğa eğitim materyal desteği, 97 haneye elektrik tüketim desteği, 19 haneye doğalgaz yardımı, 57 kişiye engelli aylığı, 146 kişiye nakdi yardım, 65 kişiye giyim yardımı, 70 kişiye kömür yardımı , 191 kişiye gıda yardımı verildiği ifade edilmiştir.

Sunum sonrasında söz alan Bolu SYDV Müdürü Basri ROZAN tarafından sabıka kaydı ve eğitim şartlarının Roman vatandaşların istihdamını zorlaştıran hususlar olduğu, barınma yardımı sunulması için de tapu bulunmasının zorunlu olduğu, barınma sorunun çözümü noktasında kentsel dönüşümün önemli olduğu, ADEM'e kayıtlı Roman vatandaşların bulunduğu ancak kursları tamamlama konusunda sorunlar yaşandığı, sorunları gidermek için farkındalık çalışmaları gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Bolu SYDV Müdürü Basri ROZAN katkılarının ardından İzleme Heyetine eşlik eden Bolu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdür Yardımcısı Elif ÖZDAL tarafından Roman vatandaşların istihdam sorunu çözmek adına iş arama becerileri, mülakat teknikleri vb. eğitimlere katılımın önemli olduğu Bolu'da Romanların dağınık yerleşiminin eğitimlerin organizasyonunu zorlaştırdığı dile getirilmiştir.

Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Bolu İli Gerçekleşmesi
1- Nitelikli Eğitime Erişim için Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kursu Sayısı	4
2- Destekleme ve Yetiştirme Kursuna Katılan Öğrenci Sayısı	17
3- İlkokul Çağında Olup Okuma, Yazma Ve Matematik Alanında Temel Kazanımları Desteklenen Çocuk Sayısı	0

4- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyet Sayısı	13
5- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Sanatsal ve Sportif Faaliyetlere Katılan Çocuk Sayısı	69
6- Roman Çocukların Okula Uyumlarını Artırmak için Düzenlenen Gezi ve Sosyal Etkinlik Sayısı	11
7- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerine kayıt yapılan kişi sayısı	6
8- İşgücüne Katılım ve Okullaşma Oranının Artırılması amacıyla Mesleki Eğitim Merkezlerinden belge alan kişi sayısı	0
9- Eğitim ve öğretimin önemi konusunda ailelere yönelik yapılan bilgilendirme ve farkındalık artırıcı faaliyet sayısı	0
10- Romanların Yoğun Olarak Yaşadığı Mahallerdeki Okullarda Ortalama Okul Devam Oranı Artışı	Veri Merkezden Alınıyor

Ziyaret Programının ilk gününde son ziyaret Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Bolu İl Milli Eğitim Müdürü Sayın Fatih ÖNCÜ tarafından ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından Roman çocukların eğitime katılımı, devamı, öğretmen ve okul yöneticilerinin Roman vatandaşlarına yaklaşımı Roman çocukların kaynaşması hususlarında genel bir bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri tarafından Roman çocukların eğitim-öğretimine ilişkin bir sunum gerçekleştirilmiştir.

Sunum kapsamında;

- Bolu ilinde öğrencilerin çoğunlukla homojen dağıldığı en fazla Roman öğrencinin inkılap ilkokulunda bulunduğu bu okulda da Roman öğrenci oranının %15 civarında bulunduğu,
- Bolu İli özelinde kayıt bölgeleri ile ilgili bir sorun bulunmadığı,
- Roman öğrenciler için Bolu'da okula devam oranının %72 olarak gerçekleştiği,
- Veliler ve öğrenciler ile daha sıkı bağ kurmak ve okula devam oranlarını artırmak adına hane ziyaretleri gerçekleştirildiği,
- Roman ailelerin adres değişikliği nedeniyle okula devam sorunu yaşanabildiği bunu çözmek adına Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile yakın iş birliği içinde çalışıldığı,
- Bolu genelinde 131 Roman öğrenci bulunduğu,

Taşınmalı eğitim talebi olması durumunda SYDV ile bu sorunu çözmek için işbirliği yapıldığı ifade edilmiştir.

Bolu İl Sağlık Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Bolu İli Gerçekleşmesi
1- Sağlık okuryazarlığı eğitimi verilen kişi sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
2- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla yapılan saha ziyareti sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
3- Sağlık okuryazarlığının artırılması amacıyla dağıtılan görsel materyal sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
4- Dezavantajlı gruplara daha etkin sağlık hizmeti sunulması amacıyla hizmet içi eğitim verilen sağlık personeli sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
5- Roman vatandaşların sağlık kurum/kuruluşlarına erişimlerinin değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sayısı	Veri Merkezden Alınıyor

Ziyaret Programının ikinci gününde ilk ziyaret İl Sağlık Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Bolu İl Sağlık Müdürü Uzm. Dr. Abdullah DANIŞMAN tarafından ağırlanmıştır. Sayın DANIŞMAN tarafından Bolu ilinin sağlık hizmetleri sunumu noktasında Türkiye’de en başarılı 10 il arasında bulunduğu ifade edilerek Roman vatandaşların sağlık hizmetlerine erişim hususunda bir problem yaşamadıkları vurgulanmıştır. Ayrıca; gebelik ve aşı takibi konusunda Roman vatandaşların herhangi bir problem yaşamadığı belirtilerek aşı reddinin Roman vatandaşlarda genele oranlar çok düşük seviyede olduğu dile getirilmiştir. Bolu ilinde Roman vatandaşlar için herhangi bir sosyal izolasyon durumu söz konusu olmadığı sağlık hizmet taleplerini rahatlıkla gündeme getirebildikleri ve bu taleplerin de karşılandığı ifade edilmiştir.

Bolu İŞKUR İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Bolu İli Gerçekleşmesi
1- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla Mesleki Eğitim Kurslarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
2- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İşbaşı Eğitim Programlarına Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor
3- Roman Vatandaşların İstihdam Edilmesinin Kolaylaştırılması Amacıyla İş Arama Becerileri Eğitimlerine Katılım Sağlayan Kişi Sayısı	Veri Merkezden Alınıyor

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında ikinci ziyaret Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın İsmail YALÇIN tarafından Makamında ağırlandı. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından ziyaret kapsamında genel bilgilendirme yapılmıştır.

Zonguldak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sayın YALÇIN tarafından Bolu ilinde toplamda 1.500 civarı Roman vatandaş yaşadığı, Roman vatandaşların çoğunluğunun Mudurnu başta olmak üzere Bolu'nun ilçelerinde ikamet ettiği ifade edilmiştir. Roman vatandaşların istihdamı konusunda işveren açısından olduğu gibi işçi açısından da problemler olabildiği özellikle düzenli mesai hususunun işverenler açısından en çok dile getirilen husus olduğu, iş arama becerileri ve işbaşı eğitim programları ile iş disiplinin sağlanmasına yönelik farkındalık çalışmaları yürütüldüğü belirtilerek Bolu ili özelinde Roman vatandaşların TYP programlarına ilgilerinin düşük olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca YALÇIN tarafından şu anda Bolu'da 300'ün üzerinde istihdam açığı bulunduğu iş imkanlarının bulunduğu ifade edilmiştir.

İzleme Heyetinde yer alan ve TİHEK'te görev yapan Uzman Gizem SEFER tarafından işe alım ve iş sürecinde ayrımcılıkla ilgili bir husus olması durumunda ayrımcılığa uğrayan kişilerin TİHEK'e yönlendirilebileceği aktarılmıştır. Bunun yanı sıra İzleme Heyetinde yer alan ve Aile ve Toplum Hizmetlerinde görevli ASH Uzmanı Hasan YILDIZ tarafından ayrımcılık konusunda farkındalık kazandırılması amacıyla şirketlerin insan kaynakları müdürleri ve çalışanlarına yönelik sosyal içme eğitimleri düzenlenmesinin yararlı olabileceği ifade edilmiştir.

Çıkınlar Mahallesi 72. Konutlar Ziyareti

İzleme ziyaretinin ikinci günü kapsamında üçüncü ziyaret, Bolu İli Çıkınlar Mahallesi'nde yer alan 72.Konutlar Mahallesi'ne yapılmıştır. Ziyarete İzleme Heyeti ile birlikte Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü yetkilileri de katılım sağlamıştır.

Mahalle sakinleri ile gerçekleştirilen görüşme kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından ziyarete ilişkin genel bilgilendirme yapılmıştır. Arından mahalle sakinlerinin şikayet ve talepleri dinlenmiştir. Mahalle sakinleri tarafından ödeme kolaylığı olan TOKİ konutları talep edildiği, TYP ve İYUP programları aracılığıyla istihdam olanaklarından yararlanmak istendiği, sosyal yardım imkanlarından daha fazla yararlanmak istendiği, okula erişim için servis desteği talep edildiği, toplu taşımanın çok seyrek geldiği, konutlarda çocuklar için oyun parkı ve ailelerin zaman geçirebileceği kamelya talep edildiği ifade edilmiştir.

Mahalle sakinlerinin talep ve şikayetleri sonrasında Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından söz konusu taleplerin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü koordinesinde gerekli kurumlara aktarılacağı TYP ve İYUP Programlarına başvuruların düşük olduğu istihdam imkanlarından yararlanılması amacıyla başvuru yapılmasının önemli olduğu, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum ile özel sektöre yönelik sosyal içerme eğitimleri gerçekleştirilerek Roman vatandaşlar konusunda farkındalık çalışmaları gerçekleştirileceği dile getirilmiştir.

Bolu Gençlik Spor İl Müdürlüğü

Ulusal Eylem Planı Göstergeleri	Bolu İli Gerçekleşmesi
1- Kurulan Genç Ofis Sayısı	0
2- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Gezi Etkinliği Sayısı	0
3- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Spor Etkinliği Sayısı	0
4- Genç Ofisler Bünyesinde Düzenlenen Sanatsal Faaliyet Sayısı	0

İzleme ziyaretinin kapsamında son ziyaret Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne yapılmıştır. İzleme Heyeti Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü yetkililerince Bolu İzzet Baysal Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi ve Sporcu Eğitim Merkezinde ağırlanmıştır. İzleme ziyareti kapsamında öncelikle Sosyal Uyum Daire Başkanı Sayın Nevzat ÖZER tarafından ziyaret kapsamında genel bilgilendirme yapılmıştır. Ardından Bolu Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü yetkilileri tarafından Roman çocuk ve gençlere yönelik bir çok çalışma gerçekleştirildiği Roman gençlerin profilini çıkarmaya yönelik bir çalışma planlandığı, önümüzdeki dönem için Roman gençlere yönelik sosyo-kültürel çalışmalara ağırlık verileceği, Roman gençlerin Güzel Sanatlar ve Konservatuvara hazırlanmalarına yönelik çalışmalar planlandığı belirtilmiştir. Ayrıca verilerin girilmesi hususunda bir hata olduğu Roman gençlere yönelik bir çok çalışma gerçekleştirildiği söz konusu çalışmaların 2023-2025 dönemi için topluca sisteme girileceği ifade edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

24-25 Kasım 2025 tarihlerinde Zonguldak, 26-27 Kasım 2025 tarihlerinde Bolu İline gerçekleştirilen ziyaret kapsamında gözlemlenen başlıca hususlar aşağıda sıralanmıştır:

- Valiliklerin konuya ilişkin farkındalık düzeyinin yüksek olduğu,
- Her iki ilde de Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar konusunda farkındalığının yüksek olduğu ancak zaman zaman paydaş kurumların Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar konusunda koordinasyon eksikliğinin bulunduğu,
- Her iki ilde de sivil toplum kuruluşları ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile gerçekleştirilen görüşmelerde istihdam alanın tüm sorunların çözümü için en önemli alan olduğu,
- Her iki ilde de Roman vatandaşlara yönelik gerçekleştirilen çalışmaların EPİS sistemine girişi konusunda koordinasyon eksikliği yaşandığı,
- Her iki ilde de özellikle özel sektörde işe alım noktasında kritik rolü olan insan kaynakları bölümünde çalışanlara yönelik sosyal içerme eğitimleri gerçekleştirilmesinin ihtiyaç bulunduğu,
- Bolu İlinde SODAM açılmasının Roman vatandaşların sosyo-ekonomik açıdan güçlendirilmesi noktasında değerlendirilmesi gerektiği,
- Bolu İlinde toplamda yaklaşık 1.500 civarında Roman vatandaşın yaşadığı bunun da Bolu İlinin nüfusa oranlandığında %1'in altında olduğu ve Bolu genelinde herhangi bir mekansal ayrışma olmadan yaşadıkları,
- Zonguldak İlinde Roman çocukların eğitime devamı konusunda okul kayıt bölgelerinin yeniden belirlenmesine yönelik İl Milli Eğitim Müdürlüğünce yapılması planlanan çalışmanın önemli olduğu gözlemlenmiştir.

Gözlemlenen hususlar kapsamında geliştirilen öneriler aşağıda yer almaktadır:

- Roman vatandaşlara yönelik çalışmalar konusunda paydaş kurumların koordinasyon eksikliğini gidermeye yönelik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinesinde paydaş kurumların her birinden birer temsilcinin yer aldığı alt çalışma grubunu/komitesi kurulmasının koordinasyon eksikliği sorunu çözebileceği,
- Roman çalışmalarının EPİS sistemine doğru ve zamanında girilmesi konusunda Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri koordinesinde oluşturulacak alt komitenin yararlı olacağı,
- Roman vatandaşların istihdam olanaklarından daha fazla yararlanmaları amacıyla iş arama becerileri vb. eğitimlerin devam ettirilmesinin önemli olduğu,

- Her iki ilde de özellikle özel sektörde işe alım noktasında kritik rolü olan insan kaynakları bölümünde çalışanlara yönelik sosyal içerme eğitimleri gerçekleştirilmesinin Roman vatandaşların istihdamı noktasında yarar sağlayacağı,
- Bolu İlinde SODAM açılmasının Roman vatandaşların sosyo-ekonomik açıdan güçlendirilmesi noktasında yararlı olabileceği,
- Bolu İlindeki Roman vatandaş nüfusunun il nüfusuna oranının düşüklüğü göz önüne alınarak Bolu İlinin Roman vatandaşların yoğun olarak yaşadıkları iller arasındaki konumunun gözden geçirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.